

NOUL LITERATOR

**Revistă trimestrială de cultură
Nr. 22 – martie 2016**

Asociația Culturală „Noul Literator”
Președinte TEODOR OANCĂ
Vicepreședinte CONSTANTIN PĂDUREANU
Secretar DUMITRU DUȚĂ

CONSILIUL REDACȚIONAL

Prof. univ. dr. Cezar Avram
Prof. univ. dr. Gheorghe Dănișor
Prof. univ. dr. Nicolae Panea
Prof. univ. dr. Dinică Ciobotea
Prof. univ. dr. Ovidiu Ghidirmic
Conf. univ. George Popescu
Conf. univ. dr. Gabriela Rusu - Păsărin
Prof. dr. Tudor Nedelcea
Prof. și scriitor Nicolae Pârvulescu
Actor și regizor Emil Boroghina
Lector univ. dr. Iolanda Mănescu
Prof. dr. Adrian C. Năstase
Dirijor și compozitor Alexandru Racu
Prof. și artist plastic Cristina Oprea

REDACTORI ASOCIAȚI

Pr. Theodor Damian (New York - SUA)
Mihaela Albu, redactor-șef al revistei *Lumina Lină*
(Craiova – New York)
Eugenia Serafini (Italia)
Nicolae Dabija (Rep. Moldova)
Vasile Barbu (Serbia)
Ioan Baba (Serbia)
Prof. Marian Barbu (Craiova)
Horea Cucerzan (București)
Mihaela Deșliu (București)
Claudia Voiculescu (București)
Gelu Negrea (București)
Maria Vaida (Cluj-Napoca)
Florian Copcea (Drobeta-Tr. Severin)
Mircea Pospai (Craiova)
Rodica Florescu (Craiova)
Liliana Hinoveanu
Davian Vlad (Craiova)
Loredana Neagoe (Craiova)
Gheorghe Boaghe (Bechet)
Ilie Comănița (Slobozia)

REDACȚIA

Mihai Duțescu - Redactor-șef
Constantin Pădureanu - Redactor-șef adjunct
Dumitru Duță - Redactor-șef adjunct
Virgil Dumitrescu - Secretar general de redacție
Ion R. Popa - Redactor
Mirela Giodea - Redactor

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Craiova, Dolj
Str. Brâncuși, 32
Mihai Duțescu
Tel.: 0722 968 065
Constantin Pădureanu: constantinpadureanu@yahoo.com
Virgil Dumitrescu: virgildumitrescu41@yahoo.com

Ilustrația:

Coperta I: *Natură moartă* de Iulian Segărceanu
Coperta IV: *Veneția* de Iulian Segărceanu
În interior, desene ale pictorului craiovean Ștefan Brădiceanu

Prezentare grafică & DTP

Daniela Predoană
danielapredoana@yahoo.com

Mulțumim susținătorilor revistei NOUL LITERATOR, un proiect cultural craiovean
al Asociației Culturale NOUL LITERATOR Craiova (ACNL)

Opiniile exprimate în materialele publicate aparțin exclusiv autorilor

Dumitru Radu Popescu

Urmuz, parlamentul și babița

Formula fericirii parlamentarilor constă în descoperirea adevărului – prin propria lor conștiință, firește! – impenetrabil până ieri, când și-au votat mărirea pensiilor, descoperirea a ceea ce oierii aflați pe un picior de plai, pe-o gură de rai, voiau să ascundă – adică descoperirea raportului dintre turme și câini! Fanatismul aproape dionisiac, am putea spune, cu care raționalitatea aleșilor poporului a descâlcit această enigmă istorică trădează, și certifică în același timp, o iluminare divină! Căci dezleagă și bine mascatul – în secolii! – mister al Mioriței! Oița bârsană, laie bucălaie, credea, în naivitatea ei paradisiacă, sărmana, că tragedia ce se pune la cale, într-o logică matematică, absolută, ce nu pierdea din vedere nici ora exactă a înfăptuirii crimei – la apusul soarelui! –, avea rostul, scopul, transferării oilor păcurărașului în perimetrul stânelor verișanilor săi!... Veacuri la rând nici măcar nu s-a bănuț că tragedia odioasă – între cei de același sânge! – pusă la cale într-o gură de rai avea drept scop nu înfulecarea oilor celui mai bogat dintre verișani, ci însușirea câinilor acestuia! Păcurărașul, se știe, avea și cai mai bărbați, dar parlamentarii noștri iubiți și-au dat seama că și câinii păcurărașului erau mai bărbați decât cei ai asasinilor – și că ei, câinii, erau mai utili decât caii, fiind și mai mulți!... Baza temeliei păstoritului consta în fundamentul întrupat de câini: – ei apărau oile de lupi, de hoți, de urși, și, la o adică, de barbari!... În „Miorița” sunt ocultați măgarii, probabil din cauza răgetelor lor inestetice, așa că nici parlamentarii noștri, care, desigur, prin legea votată, au intrat în istorie, nu s-au atins de măgari!

Coborând adânc în istoria câinilor, și chiar dincolo de ea, în preistoria câinilor, parlamentarii danubiano-pontici au constatat că ei, câinii, sunt adevăratul motor al crimei din gura de rai!... În Biblie, parlamentarii n-au găsit niciun câine în rai și n-au găsit nici măcar vreo javră la Est de paradis, unde drăgălașul Cain și-a ucis fratele, pe evlaviosul Abel, fără să fie de față nici măcar o mioriță, o parlamentăriță, un cățel, un purcel, un mânz, un măgar!... Se pare că Dumnezeu nici nu începuse să facă, până atunci, lupii, boii și măgarii! Dar în gura de rai, de la piciorul muntelui, câinii ocupau o poziție strategică, discret dictatorială – ei fiind cheia bogăției, prin aptitudinile lor hameșe de a păstra integritatea anatomo-fiziologică a oilor!...

Supuși acestei fascinații a inteligenței canine, parlamentarii danubiano-pontici au intuit și pericolul ascuns în aceste patrupede care nu trăiesc în turme, ca oile, ci păzesc turmele de patrupede mai puțin dotate în neuroni... Una e să mănânci carne și alta e să paști iarba verde de acasă ori de pe dealuri și munți!... Ordinea imorală din lume a început în gura de rai prin telepatia criminală prin care câinii mai bărbați ai păcurărașului le-au sugerat și impus ciobanilor mai tolmaci... să-și bage în pământ verișanul!... Verișorul nu le acorda libertatea de a lătra și la lună și la stele!... Ca să nu pară lulu la căpățâni!... Culmea: crima înfăptuită în lumina aflată în eșec, interstițială, dintre zi și noapte, n-avea să fie știută de nimeni, căci nu existau martori, iar ulterior, dispariția verișanului putea avea zeci de mii de explicațiuni!... Că Miorița a auzit gândurile criminalilor?... Și?! Zero! Miorița nu putea vorbi – și nu putea fi ascultată și înțeleasă! – decât de păcurăraș!...

Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu

Acest adevăr e sfânt! Și și-o fi dat seama de el și parlamentarii – când au votat legea despre drepturile câinilor!... Lege de care, cu siguranță, Urmuz ar fi fost încântat!...

Ei, da, să nu uităm nici sublimul exemplu de psihologie colectivă – numărul câinilor! – oferit de către reprezentanții tulcenilor-maramureșeni-begăieni-sireteni! Cu siguranță, această maximă relevanță a istoriei contemporane va conduce la o însemnată productivitate industrială de doctore!... În chip fructuos, nu fraudulos, cultura filosofică închinată excesului de energie al câinilor ciobănești, de la vale, deal și munte, va evidenția normele expirate ale puterilor javrelor sub acoperire, precum și vigurosul și irefutabilul postmodernism canin!

Sigur, azi, doar autocefalii bisnismani și bișnițari, precum și atești de piață, pot uita garanția viitorului spiritual pe care ne-a oferit-o Urmuz!

Ei, dar să nu-i uităm nici pe politicienii mi-loși, a căror viață binecuvântată de Dumnezeu, pe pământ, a fost o repetiție pentru viața cea adevărată, infinită, de Apoi... Ei umplu cu har toate pote-cile pe care pășesc, la câmpie, la deal, la munte!... Se spune chiar că o parlamentăriță, care știa să numere din zece în zece, cam ochioasă din fire, a fost iertată de Tătânele ceresc pentru rezultatul unei adunări cu cifre umflate și pentru niște vorbe colțuroase spuse față de un membru vivace al unui partid advers – și chiar a fost ajutată să intre în rai, pe cauțiune, după ce dansa, văzând un câine cio-bănesc mort de foame, de sete și de dor de codru verde, i-a dat o oală plină cu apă rece de izvor!...

Geniul lui Urmuz a constatat în descoperirea și demonstrarea lipsei de existență a vreunei sinapse, atingeri sau legături între subiect și predicat! Nu-mai astfel absurdul își putea manifesta sublimul!

Independența părților, a pasiunilor, gândurilor, poate duce, firește, am putea zice, la o armonie ab-surdă între eroare și adevăr. Omul – și câinele, în cazul de față! – văzut din lăuntru și din afara sa, intră în logica pelicanului și a babei!... Concluzia acestei ecuații fiind irefutabil falsă, putem păși voioși mai departe!

Dar să nu uităm trandafirii – care, în o parte din Oltenia mehedinteană, certifică și cârnăciorii sublimi! –, câinii, oile, măgarii, caii, ciobanii, munții, dealurile, câmpiile și aleșii urmașilor geto-dacilor-romani...

Urmuz îl suna și noaptea pe Arghezi – care l-a debutat! –, întrebându-l, ca un matematician, dacă virgula de lângă cuvintele cutare și cutare e mai puțin potrivită sau ba, dacă verbul sau sub-stantivul cutare e bine așezat în biblia cuvintelor potrivite?... Era un perfecționist Urmuz!

Poate de aceea s-a trezit din somnul ce și l-a oferit singur, într-o gură de rai, într-un parc, acum câteva decenii, ca să citească și el legea despre drepturile și libertățile câinilor autohtoni! Citind-o, a fost încântat!

În consecvență logică, Urmuz așteaptă acum ca oierii, care le-au adus parlamentarilor brânză și urdă pline de sonorități regionale, să se bucure din partea poliției și a tribunalelor de elitismul danu-biano-carpatic al justiției independente și suverane – libertatea dâmbovițeano-bahluiană: – libertatea aceasta fiind un succes al democrației artificiale și al cătușeriadei ecologice. Urmuz mai așteaptă, cu o mare încredere, ca justiția, acest cotidian specta-col de piață, cu incantații recitative, să mărească numărul de jujeie pe cap de câine ciobănesc fura-jat de aleșii poporului!

Miercuri, 16 decembrie 2015

Dumitru Radu Popescu

Libertatea de a trage mâța de coadă

Domnule Cornel Nistorescu, anul trecut am publicat un volum intitulat „Scrisori deschise”, în care-i rugam pe diverși prieteni și cunoscuți de-ai mei să mă ajute în clarificarea unor enigme!... Azi, apelând la diverse persoane sau personalități, mă simt aproape obligat, din nou, să încerc această tentativă... care ar putea să mă dumirească în sinea mea de a afla cine suntem și în ce an ne aflăm în fericitul spațiu danubiano-pontic. Sigur, e mai ușor să te faci că plouă și în contemplarea singurătății tale să nu simți cum se răcește seara și nici să-ți pese de visele ce ți-ar putea strica mai dihai cum ideologiile rămân invizibile – și doar umbrele lor au contur. Cu un adevăr, însă, este de acord, mai ales că l-a iubit dintotdeauna: cu adevărul ce spune că politicienii rămân înlemniți în scaune, respectând legile vântului!

Ei, oricât ne-am ploconi în fața amintirii faustienilor-mefistofelici, încă tușați, germanic, încă-tușați, germanic, în visul de a trăi o clipă de fericire, oricât am trage cu ochiul spre rămășagul făcut de Tătânele ceresc cu Drăculea, care era sigur, măgarul, că Iov se va întoarce pe dos, și nu va mai crede în El, ba chiar Îl va blestema, când mâna Sa îl va atinge nițeluș, oricât ne-am înspăimânta în fața jocului nebuniei tragice a junei Ofelia, oricât ne-am îngrozi de încercarea disperată a Gertrudei, de a uita de sine, bând paharul cu otravă, oricât am spera că Iisus va reveni pe pământ – și ca o divinitate ce încarnează aspirațiile noastre! –, trebuie, totuși, să recunoaștem că realitatea e mai împuțită decât visurile noastre!

Nenea Iancu are, în schimb, o încredere de-săvârșită în visele și geniul femeii: coana Zoița pare, și pentru ea, uneori că poate dărâma orice imperiu, când, de fapt, ea posedă forța magică de a reclădi chiar orice împărăție dărăpănată!

Așa se face că datorită instinctelor ei infailibile – și strategiei neuronilor ei matematici! –, în grădina Excelenței Sale, domnului Trahanache, are loc sărbătorirea victoriei, în alegeri curate, a impecabilului bucureștean Agamiță Dandanache! Muzica! Muzica! zice dirijorul poliției rutiere și toți cațavencii, farfurizii, popeștii și ioneștii își dau mână cu mână, pentru gloria democratică română, cântând în cor și consfințind, astfel, impecabila nuntă dintre partide, întru gloria țărișoarei noastre, România!...

Până aici totul e bine și foarte bine, dar de-aici încolo începe nemulțumirea lui Nenea Iancu! El vrea să se știe c-a luat și apărarea unor personalități aflate în pușcării!... El a pledat și pentru libertatea și drepturile acestor patrioți! Pentru libertatea acestor frați de-ai noștri, care nu vor, în pușcării, să se bucure de libertatea de piață – de a trage mâța de coadă! Asta vrea Nenea Iancu să se știe – și să nu se uite!

Așa că, domnule Cornel Nistorescu, găsește un spațiu în „Cotidianul” și pentru acest apel al pușcăriașilor vechi și noi – de a li se face dreptate! Iată cum sună biblia numită „Jalba hoților din închisori”!

Jalba hoților din închisori

Dați-ne drumul din pușcărie,
Dați-ne posturi,
Cu bune rosturi,
Dați-ne voie la tâlhărie,
C-a sta în lanțuri
Când alții danțuri
Trag fără frică sus la putere,
Și când ei fură
Fără măsură,
E anarhie!... însă... tăcere:
Ei au putere!...

Dați-ne drumul, căci, cum se poate
Noi în catene,
Pe când în pene
Dânșii se umflă, și peste gloate
Pun pungășeala
Și târnuiala?...
Noi stăm la umbră pentru nimica
Și... dânșii fură
Fără măsură
Și, ei sunt liberi!... Nu cunosc frica,
Nu e nimica!...

Dați-ne drumul: e nedreptate
În pușcărie
Ca să ne ție
Colegii nostri! Oh! ce păcate!...
A noastră școală
A rămas goală,
Căci toți elevii au chilipire,
Au berechete,
Grase budgete...
Iar noi, acilea în amortire
Stăm în lihnire!...

Dați-ne drumul! fără zăbavă!
Dați-ne posturi
Cu bune rosturi,
Dați-ne totul: fiți de ispravă!
La tâlhărie
Țara să fie
Pe mâna noastră a tuturor,
Iar nu voi care
Ați făcut stare
S-o smulgeți singuri ca din topor!...
Dați-ne drumul cu mare zor!...

Ion Luca Caragiale

Vineri, 4 decembrie 2015

Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie

Gabriel Chifu

Zeu de toamnă

ah zeu de toamnă zeu impar
ce luminezi arar arar

ah zeu bolnav și zeu slăbit
cu lacrimă fără de sfârșit

ah zeu deșert și aplecat
cândva cerește ai zburat

ah zeu de-aici de nicăieri
prin ore pleci din azi spre ieri

și luminezi arar mai rar
tu zeu de toamnă zeu impar

(1983)

Fata cu gene lungi

coapsele ei – adevărate depozite de fulgere
și de aromă de tei,
iar genele ei erau lungi, lungi
păreau un drum secret, croit prin văzduh
spre cetatea fabuloasă Persepolis.
Avea douăzeci de ani fata aceea
și tinerețea ei și a mea s-au depus
ca o zăpadă
pe caldarâmul orașului de provincie.
azi însingurat mă lovesc uneori
de hohotele de râs, de respirația noastră de atunci -
care mai plutesc aidoma unor aștri mici pe străzi.
îndepărtate îmi par, alfabet uitat.
alfabet uitat, viață trăită în cer.

(1983)

Drum inițiat

107 kilometri străbat ca să întâmpin primăvara
în pădurea aceea de pe malul fluviului.

acolo răsplata:
beție de muguri dulci, și jilavi, și carnali, și fierbinți
(de bunăseamă, trupul risipit în mii de scânteii
al femeii iubite).

firea pământului e plină de har – izbucnesc
frăgezimi răcoroase de lumi din adânc neîncepute.
în dans neîntrecut sulful, mercurul și sarea.
forfotă de seve cu aripi,
viscol de aștri în flăcări ce suie
prin trunchiul teilor, cântând, către cer...

vântul picură în iarbă aur topit.
prin tulpinile florilor gingașe numite viorele
răsare, o dată cu mireasma, un dumnezeu de mult uitat.

seara mă întorc cu trenul personal în puhoiul
de navetiști. cuțitul mirosului de transpirație,
al zgomotelor brutale nu mă mai atinge ca altădată:
transfigurat, sunt o candelă
în care arde o lumină pură, indestructibilă –
primăvara.

(1987)

De dor

zdrențuit de dor de tine
am plouat peste câmpie,
peste țigla casei tale
ploaie răcoroasă am fost cu miros de tei prielnic,
nu m-ai cunoscut?...

zău, topit de dor de tine
până-n steaua cea regină, până-n sarea muntelui,
până-n groapa șarpelui, peste tot m-am prelungit
ca să treci
și cu trup, și cu privire, și cu gând prin mine,
doar în mine să trăiești,
doar în mine tu.

fără tine, fără tine
cântecul mi-e împietrit,
vestejit mi-e sufletul, otrăvit mi-e aerul,
soarele îmi sângerează fără tine.

(1987)

Bufnița

o găsesc într-o dimineață pe terasă,
cine știe cum rătăcită din clopotnița unde își are
adăpostul. Cu penele cenușii,
zgribulită, urâtă, speriată, lovită la un picior.
Mă uit la ea, o iau, o îngrijesc. Seara îi dau drumul
în lumea ei.
cei vechi o numeau glaux ; pentru ei
era cea care vede lumina chiar în întuneric.
o aleg emblemă
pentru versurile mele.

(1987)

Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie

Nicolae Petre Vrânceanu

Domnița valahă

E vară, flăcări de rod

se-mplinesc pe ramuri,
sângele meu spre tine mereu
înflorește.
Primește-mă domnița valahă,
oboist de drum
și cerul mă va binecuvânta
cu raza ochilor
nevătămată de umbră,
cu mersu-ți mlădiind
incandescente poeme.

Femeie pe plajă

Amiaza se unduie lin
topită-n vestmântul ușor.
Flăcări negre-i sunt
Pletele-n briza suavă
și jar buzele ei însetate.
O, vântul de-aș fi,
să-i ating cu palme de aer
uimirea privirii
și linia pură a mâinii...
Sufletul meu se îmbogățește privind-o
și sângele meu mai încins e
decât nisipul plajei...
Cu geamătu-i veșnic
marea-mi șoptește
în scoica urechii:
Nu aștepta,
e amiază,
aruncă-te-n valuri.

Tăcerea crinului

Își ninge deasupra-mi
tăcerea un crin,
trupul său alb
flutură-n noapte,
batista Desdemonei
spre neîmblânzitul Othello,
de Iago pe veci osândit
la iubire prin ură.
Plâng a clipei trădare,
ruptele aripi de îngerii,
în căderea stolurilor de nea
deasupra regatului lui Mausol.

The lady of wallachia

It's summer, flames of fruit

are ripening on branches,
my blood is always blossoming
towards you.
Allow me to enter your realm, you lady of Wallachia,
weary of the journey, as I am,
and heaven will bless me
with the ray from your eyes
unharmd by shadow,
with your gait twisting into
glowing poetry.

A woman on the beach

The afternoon gently winds
melted in its light garment.
Her locks are black flames
in the soft breeze
and her thirsty lips are of embers.
Oh, if only I were the wind,
to touch with my air hands
the wonder in her eyes
and the pure line of her hand...
My soul enriches at her sight
and my blood is even hotter
than the sand on the beach...
With its endless moan,
the sea whispers
into the shell of my ear:
Don't linger,
it's noon,
plunge into the waves!

The silence of the lily

A lily is snowing its silence
over me,
its white body
is fluttering in the night
like Desdemona's handkerchief
at the implacable Othello,
who by Iago has forever been sentenced
to love through hate.
I deplore the betrayal of the moment,
I weep for the broken angel wings,
in the fall of the snowy flocks
over the kingdom of Mausolus.

Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză

Mircea Pospai

Perestroika și glasnost

(fragment de roman)

Stația de metrou Kreschatik pare a fi cea mai importantă din Kiev, în centrul-centrului cum se spune, la intersecția a două dintre liniile trenului subpământean.

Era seară și peste zi fusesem într-un tur de oraș, încheiat la Pecerskaia Lavra, biserica bisericilor. O mai văzusem și altădată, o insulă de religiozitate într-o mare de propagandă ateistă. Dar altceva se întâmplase, încă și mai devreme, iar șocul nu-mi trecuse.

Plecasem de la hotel într-un autocar *Intourist*, o bijuterie de mașină, ca și altele care se aflau în fața hotelului, tot *Intourist* și el, toate angrenate într-un du-te-vino continuu, pentru a transporta peste măsură de numeroșii turiști străini sosiți în acel început de iarnă la Kiev. După ce ghidul, un om între patruzeci și cincizeci de ani, cu un costum bleu-marin, cămașă bleu-deschis și cravată roșie (m-a obsedat mult timp discrepanța dintre culoarea acelei cravate și ce avea să ne spună!), ne-a întrebat dacă suntem toți, cu obișnuita invitație de a privi la vecinii stânga-dreapta (vorbea în limba română, firește!), a început ceea ce știam că este discursul de bun venit, pe care, după câteva excursii (aveam voie, dacă eram cuminți, la o excursie la doi ani și numai în țările socialiste!), îl învățasem aproape pe dinafară și nu mai aveam poftă să fiu atent.

Ei bine, după ce s-a încredințat că nu lipsește nimeni și autocarul s-a urnit silențios din loc, bărbatul s-a așezat în scaun, lângă șofer și a început să vorbească. “*Bine ați venit la Kiev, capitala Ucrainei! Dacă nu știți, țara noastră este cam*

la fel de mare ca Franța și are cam aceeași populație”. Ei, ce-i asta? O comparație cu Franța? Cu o țară din lagărul capitalist și, în consecință, dușmană? Nu se poate, ceva nu este în regulă. Aproape că știam, am zis, discursul pe dinafară: “*Bine ați venit la Kiev, capitala Ucrainei. Republica noastră este, după Republica Rusă, cea mai importantă din cadrul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste...*” Omul de la microfon continua să vorbească. “*Acestea sunt asemănările. Deosebirea este că Franța e de opt ori mai dezvoltată economic, iar nivelul de trai al oamenilor este de zece ori mai ridicat*”. Am înghețat, sincer, iar în întregul autocar era liniște de mormânt. Era în 1989, cu două zile înainte de a pleca în excursie, în România se încheiase Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist și Nicolae Ceaușescu fusese reales în funcția de secretar general, promițând ferm “*urmarea neabătută a politicii de înfăptuire a socialismului și comunismului*”. După acele fraze, ghidul a început să vorbească despre istoria orașului. Am ridicat, încet, privirea către stanele de piatră care fuseseră așezate în scaunele autocarului. Rodica, fiică-mea, cel mai tânăr membru al acelui grup format ad-hoc în ordinea înscrierilor de la Oficiul de Turism din Craiova, n-avea însă nicio problemă, îl asculta mai departe, senină, pe ghid. Seninătate care nu mai avea să fie aceeași seara, în stația de metrou. Între timp, ghidul trecuse la istoria Ucrainei, înșiruind, cu voce egală, date și evenimente.

Evocări • Evocări • Evocări • Evocări • Evocări • Evocări**Tudor Nedelcea****Jubileul celebrei statui Eminescu
de Gheorghe D. Anghel**

Puțini sunt sculptorii care și-au făcut o adevărată obsesie pentru o personalitate marcantă, cum este cazul lui Gheorghe D. Anghel. Deși a transfigurat în bronz și busturile altor mari români (George Enescu, N. Bălcescu, Th. Pallady, Andreescu, Luchian, Vasile Pârvan), Eminescu a fost visul vieții sale. Sau cum scrie Paul Rezeanu într-un pertinent studiu, *Sculptorul Gheorghe D. Anghel și Eminescu* („Revista muzeelor”, nr. 4, 1995, p. 53-55, din care vom prelua multe date și informații), „niciun alt confrate nu a fost preocupat, în așa măsură, de-a lungul întregii sale vieți de chipul lui Eminescu. S-a spus, și credem, pe bună dreptate, că începutul și sfârșitul creației sale artistice l-a constituit nemurirea în bronz a marelui poet”.

Gheorghe D. Anghel s-a născut în 1904, la Turnu Severin, orașul în care s-a stabilit Matei Eminescu (1856-1929), fratele mai mic al Poetului, după încheierea Războiului de Neatârnare din 1877-1878. Poate că bătrânii orașului își mai aminteau de Matei, dar cultul pentru Mihai Eminescu a fost păstrat cu sfințenie în acest colț de țară, astfel încât unii cred că plopilor fără soț au fost în satul Plopi, aparținător de comuna mehedinteană Tâmba.

Gheorghe D. Anghel studiază, între 1923-1924, la Academia de Arte Frumoase din București, iar următorii trei ani (1924-1927) îl găsim în Franța, unde frecventează celebrele ateliere ale lui Rodin și C. Brâncuși. Deși își aprecia compatriotul, sculptorul severinean și-a croit propriul său drum în artă, fiind un admirator al clasicismului grec și al folclorului românesc.

În țară își deschide târziu o expoziție personală, abia în 1943, expunând busturile personalităților românești menționate mai sus.

Moare în 1966, la scurtă vreme după realizarea celebrei sale capodopere de la Ateneul Român și după conferirea titlului de „Artist al poporului”.

Ideea de a zămisi un bust sau o statuie lui Eminescu l-a obsedat timp de patru decenii. Nu se știe data precisă a primei încercări, căci sculptorul își distrugea creațiile nedefinitive. În opinia lui Paul Rezeanu, în 1938 l-a portreti-

zat pe Eminescu în chip de creator, în *Din viața unui geniu și Moartea Poetului*, în bronz, ambele aflate azi în Colecția „Al. Balintescu” (fostul director al Arhivelor Statului din Craiova, cu care avea o „prietenie” ciudată). Conform dorinței lui Al. Balintescu, întreaga colecție a fost donată satului său natal, Costești, județul Vâlcea, azi Secția de artă a Muzeului de Artă din Râmnicu Vâlcea. *Moartea Poetului* din această colecție este copia bronzului aparținând compozitorului Gh. Dumitrescu, pus pe mormântul lui Tudor Dumitrescu de la Cimitirul Bellu, decedat la cutremurul din 4 martie 1977.

Următorul bust, tot bronz, înalt de 55 cm., realizat în 1949, a fost dezvelit în 1950, cu prilejul Centenarului Nașterii Poetului, în Parcul Liceului „Traian” din Turnu Severin, în soclu fiind încrustate versurile din *Împărat și proletar* („Zdrobiți orânduiala cea crudă și nedreaptă...”).

În 1957, Gheorghe D. Anghel a realizat o statuie de trei metri („stranie și scheletizată, aceasta era imaginea unui univers de idei tălmăcite de artist”, Paul Rezeanu), distrusă de sculptor în 1958. A urmat bustul așezat în fața Teatrului din Botoșani, turnat în bronz („construit și modelat în planuri mari, cu accente de neîntrecută forță expresivă, astfel încât duce mai departe, prin transfigurarea estetică și sens umanist, imaginea de la nouăsprezece ani a poetului”; bustul „are, totuși, o prea marcată senzualitate adolescentă”, Petru Comarnescu).

În același an, 1958, Gheorghe D. Anghel realizează un bust în bronz, așezat în Parcul „N. Romanescu” din Craiova („execuția îngrijită, încercarea de pătrundere psihologică ne dovedește, încă o dată, nu numai meșteșug și talent, ci și admirația sculptorului față de poet” (Paul Rezeanu).

În 1965, aflat la Paris, Gheorghe D. Anghel a fost solicitat de reprezentanții emigrației române să realizeze o statuie Eminescu. Sănătatea tot mai șubredă l-a determinat să se întoarcă în țară: „Am venit să mor în România”, i-a mărturisit sculptorul prietenului său, arh. Anghel Marcu (Anghel Marcu,

Evocări • Evocări • Evocări • Evocări • Evocări • Evocări

Biografia unei statui, în „Contemporanul”, 18 apr. 1969, p. 5, apud Paul Rezeanu, *art.cit.*).

Revenind în țară, voia să se stabilească la Craiova, solicitând autorităților locale o casă cu două camere (pentru atelier și dormitor), o curte și un pom. Venise special în Craiova, a dormit pe iarba din curtea Muzeului de Artă, dar autoritățile nu i-au rezolvat cererea. Probabil și ca urmare a prieteniei cu Al. Balintescu, destituit ca director al Arhivelor Statului pentru unele înclinații homosexuale. Dezamăgit, părăsește Cetatea Banilor (aici voia realizarea statuii lui Eminescu) și găsește înțelegere la Mănăstirea Pasărea de lângă București.

Aici, realizează capodopera vieții sale: „Nu a mai avut nevoie de studii la scară mică. Și-a început lucrarea direct în mărimea de 3m. Îi cunoștea cele mai mici detalii” (Anghel Marcu).

„Această Capitală, știm, a visat în zadar, decenii de-a rândul, o statuie a lui Eminescu, nobil gândită, suveran frumoasă”, nota Dan Hăulică în chiar anul realizării ei (*Eminescu – Focul meu. Imaginea poetului în arte*. Coordonatori: Cristina Crăciun și Victor Crăciun, Chișinău /București, Edit. Litera / David, 2000, p. 338). Și ea a fost realizată de severineanul Gheorghe D. Anghel, intrat și el în nemurire, odată cu creația sa.

Ar fi vrut să facă statua mai mare, dar dimensiunea atelierului nu i-a permis. A realizat-o în două părți, asamblată în curte, în toamna anului 1965.

Ca și Perpessicius, dar în alt plan, munca istovitoare l-a epuizat, fiind nevoit să se interneze la spital, dar a fugit din spital spre a supraveghea turnarea ei în bronz. Așa făcuse și C. Brâncuși, urmărind turnarea *Coloanei Infinitului*.

În iunie 1966, *Statuia lui Eminescu* a fost expusă publicului la Sala Dalles și, apoi, așezată în fața Ateneului Român. „Prezentat fără veșmintele trecătoare a tot ceea ce este trecător în viață, doar cu o mantie pe umeri și o eșarfă peste mijloc, statuia poetului nemuririi noastre capătă, astfel, semnificație de simbol. Eminescu lui Anghel e un tânăr, cu plete, cu chipul nobil, care exprimă voință, energie, dar și lirism, suferință, dramatism”, scrie Paul Rezeanu (*art. cit.*).

Statuia lui Eminescu, opera lui Gheorghe D. Anghel, a trezit admirația intelectualilor. Petru Comarnescu o consideră o „splendidă lucrare [...] înfățișându-l pe Eminescu ca un Luceafăr

spiritualizat, cu aripile căzute” (*Eminescu. Focul meu*, p. 339-340).

Pentru Ioan Alexandru, „Gheorghe D. Anghel este plămuitorul omului moral, ființei istorice a spațiului acestuia românesc cu precădere și, în acest fel, mult mai intim implicat în destinul nostru ca neam în istorie, aici, în jurul Carpaților [...] Zborul lui Eminescu este înălțare, nu îndepărtare, este rămânere în istorie, este întrupare întru transfigurare”. (*Ibidem*, p. 335, 336).

Geo Bogza ne îndemna, îndemn valabil și azi, să ne îndreptăm gândurile și admirația spre „îngereasca statuie din fața Ateneului, simbolul cel mai pur a tot ceea ce a putut da mai pur neamul de oameni în ființa căruia foșnesc, încă mai foșnesc, apele și pădurile Carpaților”.

Ceea ce fac de ani buni Academia Română și Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, alte organizații nonguvernamentale, aducând deopotrivă omagiu lui Eminescu și lui Gheorghe D. Anghel, Culturii române în ultima instanță.

Ovidiu Ghidirmic**Armonia eminesciană**

După „cultură”, celălalt concept esențial pentru înțelegerea operei eminesciene este „armonia”. Eminescu nu poate fi înțeles în afara acestor două concepte fundamentale. Opera sa este, în ultimă instanță, o sinteză de „cultură” și „armonie”. Eminescu a avut nu numai „organul ideii”, „acea capacitate de a se mișca liber și nestânjenit în sfera ideilor generale, de a lucra cu „categorii” și de a trece totul prin filtrul unei gândiri proprii, puternice și originale – ceea ce înseamnă, de fapt, adevărata cultură sau vocație culturală –, dar și un instinct unic, inegalabil, al cântecului. Ca orice mare poet al lumii, poezia lui Eminescu transmite un mesaj cultural, peste timp. Este o poezie încărcată de simboluri culturale. Numai că acest „mesaj” îmbracă forma unei „armonii”, irezistibile, a unei muzicalități a versurilor, fără echivalent, aproape, în literatura universală. În fața puterii ei de seducție nu ne putem sustrage. Vraja orfică a versului eminescian ne subjugă și ne cucerește, pune stăpânire pe noi, pentru totdeauna. Așa se explică „universalitatea” lui Eminescu, audiența lui, în neîntreruptă creștere, pe toate meridianele.

Mulți dintre experții marelui nostru poet național au văzut în „armonie” o posibilă „cheie” de pătrundere în straturile cele mai adânci ale lirismului său și o posibilitate de explicare a ceea ce s-a numit „miracolul eminescian”. Maiorescu utilizează, pentru prima oară, termenul de „armonie”, în studiul *Eminescu și poeziile lui* (1889), după ce, în același studiu de referință, adevărată piatră de temelie a exegezei eminesciene, trasează, cu o siguranță și o sagacitate uimitoare, și sfera „culturii” lui Eminescu, inclusiv a influențelor culturale pe care le-a asimilat marele nostru poet național. Într-un cuvânt, cele două concepte fundamentale, pentru înțelegerea lui Eminescu, se întâlnesc, pentru prima dată, la Maiorescu. Mentorul „Junimii” a fost întâiul care a atras atenția contemporanilor asupra acestor două aspecte esențiale ale creației eminesciene. Mai mult chiar, putem spune că cele două direcții principale ale criticii românești – critica de interpretare și critica formei – își au punctul de plecare în Maiorescu.

Hermeneutica și poetica – cum sunt numite astăzi – pornesc la noi, oricât de surprinzătoare ar părea, de la ctitorul criticii românești. Numai că Maiorescu, critic de idei, în primul rând, de cultură filosofică, nu adâncește conceptul de „armonie”, ci doar îl semnalează și-l impune atenției.

Maiorescu vorbește de „armonia uneori onomatopeică” a versurilor eminesciene. Dar „armonia eminesciană” nu este decât un mod aparent și cu totul accidental „armonie onomatopeică”. Astfel spus, ea are prea puține lucruri în comun cu „armonia imitativă”, reproducătoare, procedeu tehnic, pe care îl întâlnim la mulți poeți, scopul de a reproduce și de a imita anumite zgomote din natură. Este un concept mult mai larg, muzical și filosofic totodată. Când se face istoricul exegezei eminesciene, criticii formaliste i se acordă mai puțină importanță. Dar, critica formalistă se dezvoltă și se confruntă, în același timp și în permanență cu critica de interpretare, în exegeza eminesciană. Astfel, primul studiu stilistic asupra creației eminesciene îi aparține lui Eduard Gruber: *Stil și gândire*, apărut cu un an înaintea morții poetului. La numai un an de la moartea poetului a apărut studiul lui Aswald Neuschoty: *Eminescu și formele noi*, publicat în zece foiletoane în ziarul Lupta. Observații de ordin formal asupra creației eminesciene se întâlnesc și în studiile lui Ovid Densușianu (*Aliterațiunea în limbile romanice*, 1894) și P.P. Negulescu (*Psihologia stilului*, 1896). Anghel Demetrescu, cu studiul său *Rima lui Eminescu*, publicat în Literatură și artă română (1901), August Scriban, cu teza sa de doctorat, redactată în germană: *Hiatuss Elision und Synalope im rumanischen Vers* (1903) și Al. Bogdan, cu studiul său, redactat în germană: *Die Metrik Eminescu* (1904), pot fi incluși și ei în rândul cercetătorilor formalisti, din această primă etapă, a acestei orientări critice, la noi.

.....
Primul studiu mai temeinic, consacrat „armoniei eminesciene”, este acela al lui Tudor Vianu, din capitolul Armonia eminesciană al lucrării sale

Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu

Poezia lui Eminescu (1930). De altfel, chiar formularea de „armonie eminesciană” îi aparține lui Tudor Vianu, după cum se poate observa încă din titlul acestui dens, substanțial capitol, și cel mai important din lucrarea sa. Până la Tudor Vianu se folosește numai termenul de „armonie”, chiar dacă era aplicat la creația eminesciană.

Tudor Vianu singularizează „armonia eminesciană” în cadrul liricii românești. Analizând poezia lui Eminescu, Tudor Vianu pornește, în acest capitol, de la premisa că: „Seducția ei profundă este de ordin muzical”.

Originea „armoniei eminesciene” se află într-o „percepție muzicală a lumii”, după Tudor Vianu, care aduce drept argument o mărturisire a lui Schiller, conform căreia o anumită „stare de suflet muzicală” anticipează și produce „ideea poetică”. „Armonia eminesciană” nu este reductibilă la elementele prozodice, cu toată varietatea de ritmuri și de rime și cu tot caracterul inovator al versurilor eminesciene. „Armonia eminesciană” este de o altă calitate” – ne avertizează Tudor Vianu, primul exeget care vorbește de două tipuri de „armonie” la Eminescu: „armonia externă” și „armonia internă”. Cele două tipuri de „armonie” sunt de natură diferită: atât de puțin au în comun între ele armonia externă, pe care prozodia școlară o poate cunoaște în elementele ei analizabile, și armonia internă proprie lui Eminescu, de firea căreia nu ne putem apropia decât pe căi cu totul diferite”. „Armonia internă este, după Tudor Vianu, un „fenomen” și nu un „fenomen sonor”, așa cum muzica nu poate fi redusă la „sonoritate”.

.....
Ca și Ibrăileanu și Tudor Vianu, în monumentală sa exegeză *Opera lui Mihai Eminescu* (în cinci volume, apărute între anii 1934-1936) – punctul de vârf și deocamdată nedepășit al eminescologiei –, G. Călinescu acordă aceeași importanță „subconștientului”, în explorarea „armoniei eminesciene”, pe care o denumeste „un metronom al somnului”.

.....
Momentul cel mai important al orientării critice „formaliste”, în exegeza eminesciană, îl reprezintă studiile lui D. Caracostea: *Arta cuvântului la Eminescu* (1938), *Expresivitatea limbii române* (1942) și *Creativitatea eminesciană* (1943).

Trebuie subliniat de la început că D. Caracostea rămâne criticul nostru cel mai modern din perioada interbelică și poate fi considerat, pe drept cuvânt, primul „structuralist” român în adevăratul sens al cuvântului, perfect sincron pe plan european, cum nu sunt „structuraliștii” noștri, retardatori, de astăzi. Însușindu-și bine lecția „formaliștilor ruși”, fiind contemporan prin inițiative cu Cercul lingvistic de la Praga și cu stilistica modernă a lui Leo Spitzer, redutabil romanist el însuși, D. Caracostea analizează „armonia eminesciană”, mai ales prin prisma „eufonie”, a valorii expresive a sunetelor (inclusiv a vocalelor închise „ă” și „î”, specifice limbii române, și a lui „i” scurt final, acesta din urmă socotit de D. Caracostea chiar o creație a limbii române).

Ceea ce analizează de multe ori cu strălucire D. Caracostea este „armonia externă”. În această direcție rămâne neegalat. Situându-se pe poziții antipodice față de adversarii săi literari, G. Călinescu și Tudor Vianu, cu care polemizează în *Arta cuvântului la Eminescu*, D. Caracostea este predispus a minimaliza rolul „subconștientului” și a nega „misterul” creației, eroare în care crede, de regulă, „critica stilistică”. Or, este evident că există un „mister” al creației. Astfel, creația artistică s-ar produce pe bandă rulantă și s-ar transforma într-o neverosimilă și înspăimântătoare „industrie”.

Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză

Jean Băileșteanu

Moartea lui Dracula

(fragment din romanul cu același titlu, în pregătire)

Stelian Dobândă, tânăr student la filologia bucureșteană, sigur de el în tot ceea ce încerca, făcuse și el rost de ceva bani într-o zi, după niște meditații cu câțiva copii liceeni și de gimnaziu și, fiindcă întârziase și pierduse masa la cantină, unde și acolo era mai mult blatt din cauza faptului că, din când în când, din lipsă de bani, își mai vindea cartela, se hotărî să intre într-un restaurant și să mănânce acolo. Vorba aceea, *să se mai dezlipească și el*. Poate bea și-o bere. Avea ideea de restaurant. Nu era chiar pentru prima dată când intra. Fratele lui cel mare, fost copil de prăvălie, plecat de-acasă de sărăcie în București, acum era ajutor de ospătar și-i mai da ăla, din când în când, pe furiși, pe la bucătărie, câte un castron de ciorbă.

Se-așază la masă cu importanță, niciodată nu avusese atâția bani în buzunar, și, până să vină ospătarul la el și să-l întrebe de ce-i e căciula, se-apucă să-și plimbe ochii pe pereți care erau tapetați cu tot felul de proverbe și sloganuri. La un moment dat, unul îi atrase atenția în mod deosebit: *Astăzi cu bani, mâine fără bani...*

— Ia uite, își zise el uimit și cu gândurile cu totul în altă parte, dacă veneam mâine, era pe gratis...

Între timp, apărură lângă el și ospătarul și-l întrebă așa, mai mult în zeflema, ce dorește, cu ce să-l servească, îl cunoscuse de la primul ochi aruncat, că Stelian nu prea arăta de-al restaurantelor.

— Mai bine veneam mâine..., nu putea să-și ia ochii de pe pereți Stelian. Chiar așa, mâine e fără bani?

— Da, așa este... Ce, credeți că noi ne mințim clienții? îl aprobă ospătarul. Suntem local serios... *Astăzi, cu bani, mâine, fără bani...* Nu e nimic neclar...

— S-a constatat, după multe cercetări, își aduse aminte Stelian Dobândă că citise undeva asta recent, că toate trenurile care au deraiat, a fost din cauza ultimului vagon... Știi ce e de făcut să nu se mai întâmple nenorocirea?

— Nu..., făcu ochii mari ospătarul și schimbă vorba mai mult să iasă din încurcătură: aveți bani să plătiți?

— Să se elimine ultimul vagon... La fel și la voi... Și, chiar așa, arăt eu ca ăia care nu plătesc?

— Nu, nu..., întrebasesm și eu numai..., se scuza politicos băiatul.

— Bine, atunci am să vin și mâine... Pentru astăzi însă, cu bani, aş dori să mănânc trei feluri de

mâncare... Bune, gustoase, apetisante și sățioase... Ce consideri dumneata...

— Vreți și desert?

— Nu, răspunse Stelian, nici nu știa ce e ăla, fără desert...

— Le vreți pe rând sau pe toate odată?

— Toate odată! aproape exclamă Stelian, cu *foamea-n glandă*, cum singur își zicea, după vreo șase ore de meditații.

Nu mâncase în viața lui trei feluri de mâncare la o masă. Mâncarea pentru el era o necesitate, era o hrană a corpului, nu o plăcere. Din când în când, mai poftea și la altceva, care nu însemna neapărat hrană, dar se abținea din lipsă de bani. Acum era perioada când se apropiau examenele de admitere la liceu și la facultăți și-un bătrân evreu, cu o casă vis-à-vis de magazinul *Unirea*, făcea rost de elevi pentru meditație la gramatică și literatură, la latină, la istorie, la matematică și la alte discipline. Și el, pentru asta, nu angaja profesori, că erau mai scumpi, căuta studenți. Studenții se mulțumeau cu mai puțin. El, evreul, făcea rost de elevi, puneu casa la dispoziție, avea câteva camere, atât la parter cât și la etaj, special amenajate, iar unul dintre studenții pe care-i găsisese pentru colaborare pe la căminele studențești și cu care bătuse palma de la prima discuție, fusese și Stelian Dobândă. Plata, îi spusese evreul, era jumătate, jumătate din cât lua de la elevi. Dar suma era cu totul alta, bănuia Stelian, față de cât îi spusese. Nu conta, el era mulțumit. Era convins că evreul nu-i spusese prețul corect pentru o oră fiindcă el, evreul, încasa singur banii într-o altă încăpere, nu de față cu... profesorii și asta lăsa de bănuț. La sfârșitul orelor, între patru ochi, negustorul îi întindea banii:

— Jumătate, jumătate, cum am stabilit... Ia și numără-i...

Stelian număra însă numai partea lui, ce i se da, nu și ce-i rămăsese bucureșteanului.

Așadar, după șase ore de meditație pe zi, timp de două săptămâni, Stelian adunase ceva și de aceea acum, în restaurant, intrase cu atâta curaj.

Ospătarul veni relativ repede. Și-i puse pe masă tot ceea ce crezuse el: șnițel de pui, friptură de porc, iar în cea de-a treia farfurie, felii de salam, șuncă de Praga, cașcaval, brânză de vaci și mărar, care umpleau o roșie mare, două chiftele rotunde din carne amestecată și trei măsline. Berea i-o pusese într-o fripieră și o acoperise cu gheață.

Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză

— Poftă bună! îi ură ospătarul și-și văzu de ale lui.

— Mulțumesc, băiete! se dete mare studentul.

.....

După vreun ceas, ospătarul trecu pe la el:

— Ce faceți, nu serviți?

— Mă, băiete, se suci Stelian în scaun înspre el, fă-mi socoteala și hai să-ți plătesc, c-oi mânca eu...

Vru să mai bea din bere, dar constată că o terminase. Scoase banii din buzunar și plăti cât îi spusese ospătarul. Bacșișul nu i-l lăsă fiindcă, socoti el, n-avea de ce. Nici berea nu i-o desfăcuse.

Trase apoi o farfurie în față hotărât să se apuce de mâncat, dar se răzgândi. Dacă or fi mai bune celelalte feluri, se satură din primul fel și nu mai poate să mănânce și din celelalte?

— Nu mai stau..., se hotărî el în cele din urmă. O să mor dracu de foame ca măgarul lui Buridan cu grăunțele dinainte..., își aduse el aminte de o poveste pe care o spunea de câte ori avea ocazia.

Scoase din buzunar niște pungi împăturite, puse mâncarea din farfurii în ele, că era plătită, și plecă spre cămin. Le-o mânca acolo când va fi singur în cameră... Să nu-l vadă nimeni.

Cum ajunsese la cămin, puse pungile la fereastră, să stea mai la rece, și se culcă. Adormi repede sau numai ațipi și-l văzu la un moment dat pe Dumnezeu cum umbla pe pământ cu Sfântul Petre după el. El sta ascuns după un tufan în mijlocul câmpului. Mergeau amândoi, Dumnezeu și Sfântul Petre, luați la braț, iar la un moment dat, Sfântul Petre se oprește din mers și-l trage pe Dumnezeu de mână să se oprească:

— Doamne, stai așa, ăla e dracul..., arătă el într-o direcție cu mâna unde, într-adevăr, se vedeau două mogâldețe. Și cu el e moartea... Unde mă duci dumneata? Ce ne facem?

Se uită și el, Stelian, de după copac, în direcția aceea și, într-adevăr, îl văzu pe dracul, cu coarne, cu coadă lungă, pe care tot și-o plimba pe după gât, iar lângă el o babă urâtă, uitată de Dumnezeu și despletită. Avea cu ea și-o coasă.

— Și ce Petre, zise Dumnezeu, îți e ție frică de ei când ești cu mine? Moartea e sub comanda mea...

— Cum să fie, Doamne, când e îmbârligată cu dracul? N-ai văzut că lucrează numai mână în mână, la fel cum sunt și eu cu Dumneata? Eu n-am înțeles până acum a cui e moartea: a lui Dracu' sau a Dumitale? Că ori de zice omul lua-te-ar moartea sau lua-te-ar dracul, până la urmă..., tot un drac e... Doamne, până la urmă, ne iauăștia și pe noi, pe-amândoi...

.....

Pe moarte o cunoștea bine, pe câți de-ai lui nu-i luase, de Dumnezeu n-avea nicio frică, știa că

el e cel care face bine, binele însuși, dar de dracul, cu care nu prea avusese de-a face până acum, parcă îl luase așa o frică.

— Ne răzbescăștia, Doamne! Or să fie mai puternici decât noi..., se tot temea Sfântul Petre și-l cam apucase tremuratul.

— Stai cuminte, Petre... Ai încredere în Dumnezeuul tău...

— Doamne, nu glumi, dracul e-n stare, dacă nu faci ceva, să-ți ia puterea... Nu te încrede... De-aia s-a și aliat cu moartea...

— Stai cuminte, Petre..., tot încerca Dumnezeu să-l liniștească.

La un moment dat, dracul și moartea se așezaseră jos, pe pământ, unul lângă altul, parcă erau doi îndrăgostiți.

— Ete-i, o tot ținea pe-a lui Sfântul Petre, numai amândoi umblă... Sunt încârduiți... Și mai zici că moartea e a dumitale... Nu e, Doamne, a dumitale... E a lu' dracu'...

.....

Stelian Dobândă se trezi în mijlocul camerei dintr-o dată în picioare și țipă ca din gură de șarpe de-și sculă din somn toți colegii. Aprinse lumina în cameră, în continuare țipând, iar doi colegi, care se treziseră primii, îl și luară în brațe și încercară să-l liniștească.

— Ce-ai, mă, au intrat dracii-n tine, ho, liniștește-te, ești în camera noastră de cămin..., îl tot încurajau ei și-ncercau să-l așeze pe pat, ai visat ceva... Bea niște apă...

Un alt coleg îi și aduse o cană cu apă și-l forțară s-o bea.

— Ce apă să beau, că nu de apă mi-e mie..., se mai potoli Stelian. Mai bine hai să mâncăm...

— Ce să mâncăm? se mirară colegii și crezură că Stelian Dobândă chiar o luase razna. Cantina se deschide abia dimineață...

— Vreau să-mi fac pomană de viu, *sărindar*, cum se spune la mine la țară..., zise Stelian, se sculă de pe pat, luă mâncarea de la restaurant de pe pervazul ferestrei, o puse pe pat și-o desfăcu. Luați și mâncați... Asta e pomana mea. Ziceți bogdaproste și să-mi fie pe lumea ailaltă... *Astăzi, fără bani, mâine, cu bani...*, răsturnă el sloganul de la restaurant, semn că își mai revenise din coșmar.

Toți crezură că Stelian s-a smintit, mâncară cum apucară, bucuroși de bunătațile de pe pungi, fără să întrebe de unde le are, și se culcară la loc. În căminul de fete, de alături, se auzi un țipăt și o bubuitură, dar nu luară în seamă.

Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie

Cornel Ducan

Poeme din volumul „Amiaza Odăii”

I

chiar dacă ne bubuie tăcerea în urechea stângă
chiar dacă zăpada se topește fără urme
simțim neîntrerupt urmele secerărilor
și nostalgiile rămase din anul cireșului stingher
cel care uitase că trebuie să înflorească
o singură dată în aluatul primăverii
dar el înmugurise și a doua oară
ce fărădelege țipa lumea grăbită și ostenită

rămăsese mut pe vecie (predicile erau de prisos)
cuvintele i se lipeau de limbă
ca un timbru de smoală
mâna cu care voia să scrie
îi lăstărise în umăr în cot și în degete
mlădițele fragile legănau mii de ochi
mai bine s-ar fi întors acasă
căptușit cu hălci de soare
mergând pe-ndelete pas cu pas
când se împlinesc soroacele
cu norii zburători și zglobii legați la rever
când mai erau încă urme jilave în tindă
pe pereți și pe faldurile serii
altfel de ce să te întorci
doar ca să-ți cureți pantofii
de lingorile mătrăgunei

odaia este un drum închis către rai
cât o picătură de cloroform
cât un cearșaf spălat cu leșie

marea pe catalige amorțeala dimineții lângă far
cerul părea încondeiat de la dreapta la stânga
îmi șopteau la ureche verbe și adjective despre armonie
îți simțeam țâțele răzând în hohot
erai în ele cu șerpi cu tot
dar tocmai atunci Karamazovul
scria pe nisipul încins infern infern
și nicio rezolvare.

Petruș Andrei

Iubește...

Iubește glasul celei dragi,
Iubește mlădiosu-i mers,
Sărutul ei cu gust de fragi,
Iubește-ntregul univers.

De-o vezi trecând în pas ușor,
Neauzit trebăluind,
Să-i dăruiești un mărtișor
S-o vezi deodată înflorind.

Iubește-al păsărilor cânt
Și ale florilor culori
Și blânda batere de vânt
Și viața de la primii zori.

Iar, când s-adormi, un ultim gând
Tu, ca prin vis, vei auzi
C-un glas de miere murmurând:
„Iubește-n fiecare zi!”

Mircea Tutunaru

Poezia viselor

Cum mergeam
Călăuzit de-o stea
Filamentul poeziei se scuturase
Peste florile din lunca Jiului.
Și se întâmplase
Din vorbele rătăcite ale bidiviului
Să crească stejarul cuvintelor
Precum iarba din Poiana Narciselor.
În acest secol, în care
Căzusem în uitare,
Din bezna prinsă-n cingătoare
Rupeam fragmente de dor
Din poezia viselor.

Frică

Îmi este frică de mine
Îmi este frică de tine
Îmi este frică de iubire
Îmi este frică de pustiu
De dorul tău venit târziu
Îmi este frică de pădure
De tine și de lume
Îmi este frică de câmpie
De cântecul de ciocârlie
Îmi este frică de ceru-ntunecat
De oamenii ce se adună la palat
Îmi este frică de drumurile pustii
Dar mai ales de ziua-n care
Eu simt că voi muri.

Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite

C. D. Fortunescu

Poezii inedite

RUGĂCIUNE DE PAȘTI

La noi în calendare nu e sărbătoare
Zic: sărbători de-a noastre creștinești –
Și nici aniversări de date românești
Grădină fără de verdeață și de floare!
Doar zile lungi și searbăde de muncă
Prestată-n silă, biciul șade-n cui!
Destul o protestare-a nu știu cui.
Abia șoptită. El îți sare-n cârcă.
Sunt ani de când Christos se răstigni pe cruce
Eram deprinși a ști că-a treia zi
Din slavă și luminează s-o trezi.
...Minunea așteptată s-o produce
Dar vai sunt 16 ani de când într-una
Tot așteptăm miracolul sperat
învie Doamne cu adevărat
Și biata noastră Țară
Românească. Buna!

14 aprilie 1960

UNEI FRUMOASE

La crama mea vii prea târziu
Ispită dulce, de pripas.
Cu gust de toamnă năremziu
Căci via toată s-a cules.
Din vinu' care-n buți s-a tras
Doar drojdie de-a mai rămas
Din care nu-i nimic de-ales
Vii prea târziu!
La tine ziua-i încă-n plin
Paharu-ți spumegă cu vin
Al meu e gol până la fund
Când eu în noapte mă scufund
Vii prea târziu!

19 aprilie 1961

Arhiva foto

Coca Farago

Caragiale și fiul său Matei

Premiile Filialei Craiova a Uniunii Scriitorilor din România, pe 2014

Filiala Craiova a Uniunii Scriitorilor din România a decernat luni, 21 decembrie 2015, într-un cadru festiv, premiile pentru cele mai bune cărți publicate în anul 2014, precum și alte trei distincții pentru scriitori reprezentativi ai Olteniei. Juriul, compus din Gabriel Coșoveanu – președinte, C.M. Popa, Ioan Lascu, Ion Floricel, Marian Barbu, a hotărât următoarele:

1. Premiul Cartea Anului: Cornel Mihai Ungureanu, *Soții, prietene, amante*, Editura Aius, Craiova.
2. Premiul Cartea Anului: Viorel Mirea, *Luntrea goliciunilor*, Editura Tracus Arte, București.
3. Premiul Cartea Anului: Cristian Liviu Burada, *Fel de învățăături*, Editura Spirit Românesc, Craiova.
4. Premiul OPERA OMNIA: Ileana Roman.
5. Premiul pentru întreaga activitate - Tudor Nedelcea și Toma Grigorie.

Festivitatea a avut loc la sediul Secției de științele naturii a Muzeului Olteniei.

Premiile au fost sponsorizate, ca și anul trecut, de omul de afaceri craiovean Dan Cherciu.

Adresa web a Filialei Craiova a USR www.uniuneascriitorilorfiloltenia.ro

Ioan Anastasia

Alexandru Macedonski, o scrisoare inedită

S-a născut la 14 martie 1854 în București, ca fiu al maiorului Alexandru C. Macedonski, generalul de mai târziu, unul dintre organizatorii și reformatorii armatei noastre naționale. Alexandru Macedonski, cea mai puternică personalitate a literaturii noastre, poet de mare efervescență tipic oltenească – urmat de Arghezi –, prozator de talent, dramaturg, estetician, reprezintă „prima mare conștiință modernă românească”. Obârșia paternă fiind arhicunoscută, amintim că după mamă poetul se trăgea dintr-o veche familie oltenească, cea a Pârâienilor, descălecătoare din Vâlcea și stabilită în Craiova, cu moșii pe Valea Amaradiei, atât de cântată în antologice versuri. În casa bunicului din Craiova are ocazia de a cunoaște viitoarele personaje

din opera sa, care preponderent au un caracter autobiografic. Legătura cu Craiova, „capitala frumoasă a Olteniei”, o prezintă poetul într-o scrisoare, inedită, adresată marelui om politic și regenerator al orașului Craiova, N. P. Romanescu, primarul orașului, prin care îl ruga să-l ajute cu distribuirea a „100 volume cu cinci lei exemplarul”. Este vorba de volumul de versuri „Cartea de aur”, în care este inclus și romanul „Thalasa”, apărut în anul 1902 la Stabilimentul GRAPHYÉ ALBERT BAER în București. Pentru ineditul și importanța datelor legate de viața marelui Macedonski, de la a cărui moarte se împlinesc luna aceasta 73 de ani, vă prezentăm textul integral al scrisorii, ca semn de distins omagiu adus poetului rondelurilor.

DOMNULE PRIMAR,

Ca fiu al Craiovei, capitala frumoasei noastre Oltenii a cărei limbă am reprezentat-o treizeci și doi de ani în literatura română, cu convingerea că limba Oltului este singura care să poată da românismului... o adevărată limbă literară; știind că azi se află în fruntea orașului ce mi-e atât de scump, cu care inima mea e atât de strâns legată, unde mi-am petrecut copilăria și de care am fost înstrăinat de împrejurările vieții, – un bărbat cu mari simțiri și cu o cultură înaltă, un om care întrupează în el entuziasmul sfânt al Olteniei și aspirările ei, îl rog azi a dispune să mi se cumpere de Onor Primărie din noua mea scriere, o sută volume a cinci lei exemplarul, făcând a se distribui această carte la școală sau cum va crede nimerit. Pentru întâia oară adresez o cerere oficială nu numai onoratei primării a orașului meu natal, unde odihnește țărâna părinților mamei mele și a străbunilor ei, dar și oricărei Instituțiuni a Statului. Nerezemat pe sprijinul nimănui, pe când alți scriitori nu se reazămă decât pe subvențiuni sau pe oficialitatea bugetară, am luptat și cu adversitatea din destinul meu, cu răutatea și îndărătnicia omească, cu o situațiune sdrobitoare, și cu toate că această luptă am adus-o treizeci și doi de ani, cu toate că în străinătate, mi s-au adus ca poet, onoruri glorioase, niciodată n-am ridicat glasul împotriva nedreptății contemporane a patriei mele. Am

urmat dimpotrivă să rămân credincios culturii limbii române și înălțării nivelului moral al maseilor. Neîncetat chiar, am propagat peste tot, iubirea și respectul românismului.

DOMNULE PRIMAR,

știu că la noi, lumea nu e obișnuită cu cinstită, nici cu sprijinirea literaților. Dar orașul Craiova a făcut în această privință neîncetat o excepțiune. Acest oraș s-a arătat totdeauna mai înaintat ca celelalte ale țării. De aceea vă adresez această petițiune și aștept binevoitoarea dvs. rezoluțiune spre a expedia sau spre a nu expedia suta de exemplare propusă. Vă prezint, D-le Primar, omagiile mele.

Alexandru Macedonski

medaliat cu Bene-Merenti de I-a clasă, fost Inspector general al finanțelor și vechiu Inspector general al Monumentelor istorice din România. Str. Sculpturei 12 bis, București 1902 X-vr: D-lui N. P. Romanescu – Primar al Craiovei.

Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite

Încercat chiar, am propagat peste tot, iubirea
și respectul românului.
Domnule Primar,
Știu că la noi, lumea nu e
obiceiuită cu cinstirea nici cu sprijin
nicio literatură. Dăru orasul Craiova, a
făcut, în această privință, încercat o
excepție. Acest oraș s'a arătat tot Ia
ora mai înaintat ca celelalte de țară.
De aceea vă adresez această peti-
țiune și aștept bine-voința D-voastră
rezoluție spre a expedia scrisorile
a nu expedia sută de exemplare pro-
pusă. Vă prezint, D-le Primar, o
magiile mele
Alexandru Macedonski
medaliat cu Bene-Merenti de Ia clasa
fost Inspector general al finan-
țelor și vechiul Inspector general al Monu-
mentelor istorice din România
str. Sculpturii 12 bis
București 1902. X^{or}

Revista „Noul Literator” organizează

Concurs de debut

adresat celor care nu depășesc vârsta de 30 de ani
și nu au debutat publicistic sau în volum.

Concursul are în vedere manuscrise de poezie
care vor fi trimise până la 30 septembrie 2016 pe

adresa: Revista Noul Literator, str. C. Brâncuși,
nr. 32, Craiova.

Cel mai valoros manuscris va face obiectul unui
volum de versuri care va fi publicat în luna decembrie
2016.

Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite

Constantin Brâncuși (1876-1957)

Nu mai sunt demult al acestei lumi: sunt departe de mine însumi, desprins de propriul meu trup – mă aflu printre lucrurile esențiale. (C. Brâncuși)

REGISTRUL STĂRII CIVILE
PENTRU NĂSCUȚI

Actii de naștere

Din anul una mie opt sute șasezeci și șase, luna Februarie, ziua Vănoș-deci și una ora nouă de dimineață.

Actii de naștere ale Constantinului de sex masculin născut alături de sosea băieților săi din comună la casa părinților săi din comună, Petrică și alii Domnului Nicolae Brincusă în vârstă de ani patruzeci și cinci de profesie agricultor domoșteriat în comună Petrică și alii Maria Brincusă în vârstă de ani douăzeci și patru de profesie agricultor domoșteriat în comună Petrică și alii După declarațiunea făcută de toți cei trei în vârstă de ani treizeci și nouă și în vârstă de ani douăzeci și șase de profesie agricultor domoșteriat în comună Petrică și alii din dorința noastră Domn Brincusă în vârstă de ani douăzeci și cinci de profesie agricultor domoșteriat în comună Petrică și alii care au subscris această actiă după ce li s-a arătat și li s-a înțeles conținutul și au declarat că au înțeles și au aprobat conținutul actiilor noastre și au declarat că au înțeles și au aprobat conținutul actiilor noastre și au declarat că au înțeles și au aprobat conținutul actiilor noastre.

Nicolae Brincusă Tatăl
Grigore Brincusă } Martori
Dinu Brincusă }

Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite

A fost odată un stejar!

Nicolae Iorga

Scrisoare către Elena Farago

Scumpă Doamnă Farago și veche prietenă,

Îmi pare atât de rău că n-am putut să-ți aduc serviciul de a împăca o tânără căsnicie abia pornită și cu privire la care-mi spusesei numai zvonuri pe care mi le arăți neîntemeiate – și mă bucur că e așa.

Fiica d-tale mi-a făcut cea mai bună impresie și e păcat că un suflet așa de delicat să întâmpine așa de curând ce are viața mai grosolan și mai respingător.

Pe soțul ei – căci îi este încă soț – poate să-l fi văzut, dar nu-mi aduc aminte de el. Despre acest năcaz îmi vorbesc numai N. Georgescu, directorul foii care păstrează numai amintiri bune despre lunga lui colaborare. O-i vorbi eu, dacă e așa – și nu mi-aș permite să o pun la îndoială – mi-ar fi cu neputință – și nu aș putea ajunge la nici un rezultat.

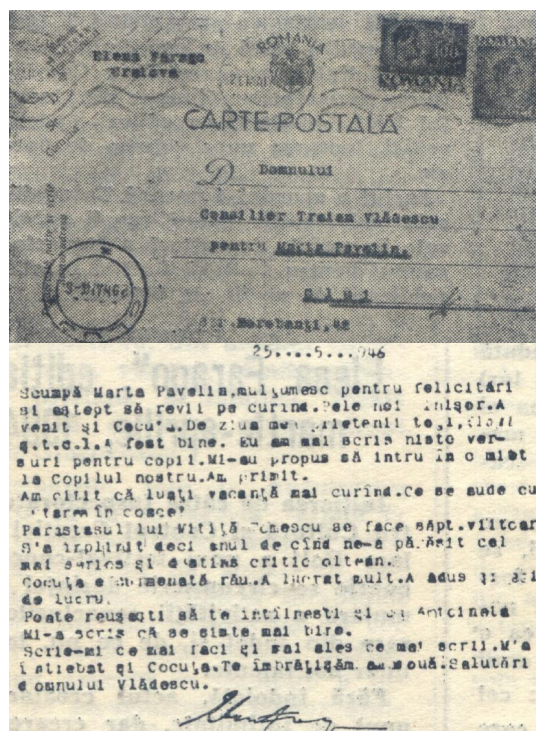
Numai un proces ar putea pune capăt acestei urâte afaceri. De ce-ar scoate la iveală!

Inteligența d-tale, care e mare în instinctul femeesc, te vor sfătui mai bine decât mine în ce privește măsurile cele mai potrivite ca să se capete bunuri de familie azi înstrăinate.

Primește, te rog, încredințarea vechilor mele sentimente.

N. IORGA

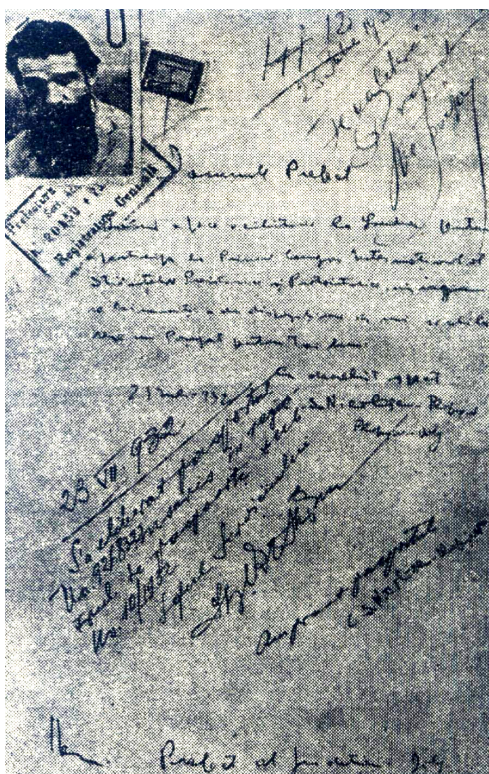
Elena Farago: O scrisoare inedită

Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite

C.S. Nicolăescu-Plopșor

Marele savant încă de pe băncile școlii a fost un pasionat al istoriei, pasiune pe care i-a insuflat-o profesorul său Ștefan Ciucieanu, principalul întemeietor al Muzeului Olteniei (1915). Din tinerețe este cunoscut ca un istoric tenace, cu precădere către „istoria începuturilor” în care se și specializează la începutul deceniului III, oprindu-se cu predilecție asupra paleoliticului în țara noastră. Ca modest profesor și agricultor la Plopșor și Plenița, își începe investigațiile arheologice pe Valea Deznățuiului, fructul unor laborioase lucrări de mai târziu. În lume, problema „începuturilor” luase amploare și mari istorici ai vremii se întâlneau la congrese internaționale unde dezbăteau evoluția existenței. Tânărul de atunci, profesor de gimnaziu, a primit invitația expresă de a lua parte la „primul Congres Internațional al Științelor Preistorice și protoistorice” din iulie 1932 care s-a desfășurat la Londra. Vă prezentăm fotografia inedită a savantului la vârsta de 32 de ani și cererea către Prefectura Dolj pentru eliberarea unui nou pașaport cu o valabilitate de 3 luni, pentru a participa la acel mare congres internațional unde a conferențiat despre existența paleoliticului în Oltenia

Marin Sorescu

Mihai Duțescu

Ion Sabin Cerna: *Singurătățile*

O carte document de suflet, poezii care definesc o nemărginită durere la pierderea soției iubite, *Singurătățile* lui Ion Sabin Cerna, editura M. Duțescu, 2015, se adaugă unui șir de cărți în care poetul din Motru și-a definit portretul liric: „Într-o noapte tristă de noiembrie,/ ai plecat grăbită din această lume vie,/ Rană în suflet mi-ai deschis,/ Viața ta a fost doar un vis?/ Umbra s-a așternut peste ochii mei,/ Lăsându-mi anii tot mai grei/ Amândoi pe-același drum am mers,/ Dar urmele pașilor tăi nu s-au șters...”

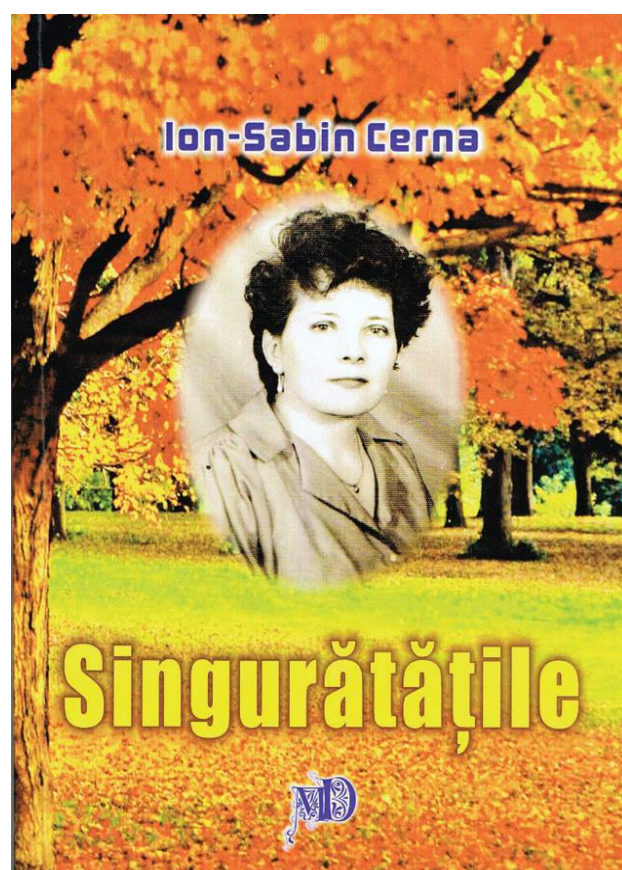
Originala punere în scenă se desfășoară în fața noastră în poeziile următoare. Soția poetului plecată în *cea lume* trimite scrisori emoționante familiei, comunicarea nu se întrerupe odată cu moartea: „Dragă Lucian, nepotul meu scump și drag/ Te-am părăsit într-o noapte de noiembrie,/ Fără să-ți spun, fără să-mi iau rămas bun de la tine./ Am plecat într-o altă lume,/ De unde nu mai pot veni, dar de acolo/ Te voi veghea mereu, te voi apăra de rele/ Voi fi îngerul tău, te voi ajuta./ Sufletul meu te privește peste ape, peste munți/ Și-n lumina mea te văd mai strălucitor/ O parte din mine a rămas în inima ta.”

Amintindu-mi de Ileana Mălăncioiu și de cartea ei *Sora mea de dincolo*, trebuie să mărturisesc că durerea poetului s-a transformat în forță creatoare, șuvoiul versurilor e lacrimă pură. *Singurătatea* devine lucrare memorabilă: „Singurătatea e pasărea cu aripa rănită,/ Care nu mai poate zbura,/ E un adânc suspin/ Care nu-și găsește liniștea în zile și nopți,/ E carte închisă ce nimeni/ Nu vrea s-o mai deschidă,/ E cerul întunecat care a pierdut seninul/ Singurătatea e

focul stins în vatra inimii,/ Oare cine îl va putea reaprinde...”

Demonul timpului trecut îl colindă mereu pe poet, iubirea stinsă pâlpâie neîncetat: „Am îngenunchat/ La o margine de timp./ Să simt sufletul/ Dincolo de existența mea,/ Dar golul s-a adâncit/ Tot mai mult/ o lume albă m-a încercuit/ În imensitatea ei,/ Ochii ei mă priveau/ Ca o floare de nufăr...”

Ion Sabin Cerna este un poet care își împlinește destinul cu răbdare, o uriașă melancolie îl cutreieră, cuvintele sale sunt fierbinți așa cum este de fapt magma vieții, emoțiile autentice care nasc poezia.

Biblioteca de poezie • Biblioteca de poezie • Biblioteca de poezie

Mihai Duțescu

Virgil Dumitrescu: *Paznic de stele și de pisici negre*

Publicată la Editura MJM din Craiova, în anul 2014, această carte a lui Virgil Dumitrescu configurează seria începută în anul 1975 cu *Fiul Soarelui*, la Editura Scrisul Românesc, continuată cu *Mai mult de cât cuprinde ochiul*, la aceeași editură, în anul 1988, *Iulie Patru* la Editura Aius în 1998, *Van Gogh, poetul*, Aius, 2010, *Dacă ar fi să exist*, Scrisul Românesc, 2011, *Patru mâini și o aripă*, Editura MJM, 2011, *Păcatele după Newton*, aceeași editură, 2012, *Insomniile unui tratat de pace*, Aius, 2012 și *Nesomnul păsării din Rai*, Aius, 2013.

Virgil Dumitrescu își ia în posesie un teritoriu liric propriu, original iar în poezia care dă titlul volumului se vede întreaga măsură a talentului său: „Am lăsat totul baltă în viața anterioară și m-am/ înconjurat cu-o frântură de cer pe care/ am arat și semănat după cuvenitele reguli/ ale pământului meu.// Devenisem contemporan cu mine însumi, liber/ de prejudecăți./ Se culegea însă peste rând,/ de la prima bătălie tranșată a serii până/ la ultimul triumf al cocoșilor și încă un pic pe deasupra...”

Virgil Dumitrescu, cu aerul Olteniei în plămâni, sorescizează cu eleganță: „Vodă cel Rău are nevoie de aer, poporul răătăcitor/ îi stă în gât. Știa că de asta se moare,/ iar azi-noapte, pe când se visase urât, a sărit/ ca un robot în picioare și a zbughit-o/ spre-ai lui.”

Ziaristul din el îl face pe poet să scrie între pamflet și știre fierbinte, să ia prezentul în coarne, să-l sfârtece, să-l însângereze, să-l parafrazeze: „Când au călcat cu cizma încolonați/ pe

stradă, tânjind spre înăuntru, egal și spre/ afară, zeloși din alte sfere cum pasărea/ de pradă ne-au căpușat ecoul cu / Ura și la gară!”... Sau: „La câte lucruri se întâmplă pe dos, de nu mai/ înțelege omul nimic, o viață pe invers/ – de la bătrânețe la tinerețe – ar fi ca o/ reglare de conturi.”

Rece și exact, fără sentimente sau declarații de dragoste, poetul merge pe sârma imaginară întinsă între simboluri, între noțiunile abstracte, de unde se întoarce cu o floare în dinți. Virgil Dumitrescu e un poet adevărat.

Cronică • Cronică • Cronică • Cronică • Cronică • Cronică

Gabriela Rusu-Păsărin

Voluptatea anticipativă – un modus vivendi prolific

Scriitorul Ioan Barbu s-a impus în peisajul narativ românesc ca un spirit vivace, scormonitor de simboluri pentru susținerea valorii intrinseci a culturii și spiritualității românești. Este un prozator recunoscut în țară și străinătate, cu un flux creativ impresionant începând cu anul 1997. Debutul s-a produs în volumul colectiv „Călătorie spre izvoare” (Editura Eminescu, 1986) și a fost nevoie de decenii de acumulări succesive pentru a lansa volumul „Franța – Km. 0” (Editura Conphys, 2000). De aici drumul literar al lui Ioan Barbu avea să se configureze prin două domenii de referință: proza (nuvele, schițe, romane) și cărțile de călătorie.

Memorialistica și jurnalele de călătorie le va structura tematic în două direcții, având același stil narativ. Prima direcție rămâne fidelă genului consacrat al cărților de călătorie: „Îngerii emigrației” (I) (Editura Conphys, 2005), „România. Drumul spre Bruxelles” – ediție bilingvă (în română și franceză; traducere: Jean-Yves Conrad) (Editura Conphis, România și Editura Langues et Cultures Européennes, Franța, 2006), „În drum spre Bruxelles” (ediție revăzută și adăugită), (Editura Semne, 2006), „En route pour Bruxelles”, în limba franceză. Traducere: Jean-Yves Conrad (Editura Langues et Cultures Européennes, Paris - Satrouville, 2006).

A doua direcție tematică se îndreaptă spre un domeniu subsistent celui dintâi, constituindu-se în ciclul „Lumină Nouă” și care însumează cinci volume, toate apărute la Editura „Antim Ivireanul”: Soarele Ortodoxiei (Pentru o unitate a diasporei românești prin Biserica Ortodoxă și ierarhii ei: Germania și Austria, 1997), Vatra Românească sub trei episcopi, SUA și Canada, 1999, Franța Ortodoxă (bilingvă; franceză și română; traducere: Jean-Yves Conrad), 2001, O floare cu 21 de petale, Ungaria, 2002, Sub cerul Italiei (Ortodoxia românească și cauza ecumenică), 2004.

Aceste creații au fost apreciate în plan internațional. În august 2006, pentru volumele „Sub cerul Italiei” și „România. Drumul spre Bruxelles”,

îi s-a conferit Premiul internațional „La Ginestra” de către Senatul Centrului Mondial de Poezie și Cultură „Giacomo Leopardi”, din Recanati – Italia.

„Răpirea sângerândă și alte povestiri” (Editura Ispirescu, 2016) se diferențiază substanțial de natura scrierilor anterioare. Sunt texte esențializate, se mizează pe secvența semnificativă, nu pe întregul tablou de roluri și acțiuni, povestirile sunt crochiuri și pot deveni esența unor povestiri extinse. Forma amplă poate lipsi, esențializarea este cea mai semnificativă tehnică narativă. Analiza esenței ca încercare de definiție este un demers cunoscut în teoria literaturii. Se propune înțelegerea concepției autorului din perspectiva esenței creației. Este un demers care trimite la hermeneutica interpretării analizei fenomenologice. Enunțurile privind esența vizează încărcătura conotativă a semnificației (simultan-afectivă). Este o intuitivizare a unei semnificații care circumscrie reflecțiile autorului despre procesul de creație. J. H. Foster în „An approach to fiction through the characteristics of its readers” (Library, Quarterly, 1936) analizează clasele de receptori, cititori ai unei creații și stabilește, din perspectiva procesului de evaluare, patru clase de romane: „obiective” (descrieri exterioare de caracter, romane istorice etc.). „propagandă” (probleme sociale, politice, economice), „filozofice” și „subiective” (portrete de caracter). Indiferent de tema romanului, Ioan Barbu ancorază în romanul subiectiv din acest unghi al conturării portretelor de caracter.

Receptarea literaturii implică nu numai procese perceptive, ci și procese proiective (Thayer, L., O. & Pronko, N., H. „Some psychological factors in the reading of fiction”, Journal of Genetic Psychology, 1958, pp.113-117). Este ceea ce propune noul volum de scrieri scurte, povestiri, schițe, crochiuri. Sunt concepute în mare parte pe baza experienței călătoriilor. Memoriile și paginile de jurnal sunt reconsiderate și oferite drept suport al narațiunii. Povestirile cu un impact emoțional excesiv și excelent concepute ca

Cronică • Cronică • Cronică • Cronică • Cronică • Cronică

structură și discurs românesc sunt reluate în acest volum și introduse astfel într-un nou univers narativ, conferindu-i noi semnificații (v. „Taina mării” prezentată în esențializarea narațiunii). Ca element esențial care dă unitate volumului este cupajul acțiunii. Nicio povestire nu este dusă la final. Toate au final deschis. Sunt deschideri, provocări, flash-uri anecdotice (în sensul înalt al termenului), iar personajele sunt fulguri portretistice, „umbre” care străbat o lume de simboluri.

„Răpirea sângerândă”, povestirea care dă titlul volumului, este concepută pe baza unui dialog dintre personalități istorice despre „gubernia rusească”, Basarabia. Istoricul preva-lează în fața epicului, personajele sunt purtă-toare de nume rezonante istoric. Este un decupaj dintr-o pagină de istorie, o suspendare a discursului și mai ales a narațiunii. Este „o falie” într-o imagine istorică proiectată pe fundalul amintirii.

„Inscripție pe suflet” amintește de poemul lui Tudor Arghezi sau al lui Grigore Vieru. Sunt cuvinte cu potențial simbolic, sunt aserțiuni care se dezvoltă pe parcursul narațiunii și care au un final deschis: „Nu sta niciodată într-un loc mai mult de trei răsărituri de soare.” Pare a fi o altă poveste a Domnului de Rouă, foarte cunoscută în zona Vâlcii. Discursul narativ este la persoana I, o schimbare de perspectivă, în fapt va fi o pendulare permanentă între persoana I și a III-a. Este și surpriza din „Surâs în ploaie”. Jocul de lumină, iradierii misterioase, fulgere (la propriu), sculpiri semnificative sunt surprinse alternativ într-un dialog mut al unei predestinate aventuri. În doar câteva pagini se conturează o deschidere a unei povești de dragoste amprentată de dorință, surpriză și mister. „A fost și nu a fost o aventură”. Și totul se termină brusc. În aceasta constă noua tehnică narativă a scriitorului Ioan Barbu: sunt flash-uri epice ca secvențele picturale pe o pânză mare, fiecare flash este o posibilă viitoare povestire sau chiar nuvelă. Pare o pictură pe pânză în tehni-

ca știută drept „în cuțit”. Dă luminozitate, perspectivă, generează reținerea detaliilor. Nicolae Tonitza spunea despre culoare că este mai strălucitoare prin această tehnică. Atunci când e o culoare, e aur, când sunt două culori, este argint, când sunt trei culori, este bronz sau cenușă. Prin tehnica în cuțit nu poate fi folosită decât o culoare. Pictorul alege o singură culoare, ca o expresie a hedonismului, acea bucurie nereprimată în fața aparențelor realității. Doar strălucirea luminii generează senzualitatea temperată. Povestirile scurte ale lui Ioan Barbu sunt o expresie a hedonismului camuflat sub vălul visului și al amintirii.

„Aproape de Nirvana” este scrierea ce pune în evidență valoarea fragmentului. Este în aparență un dialog cu prietenul Ion Nete despre eliberarea de suferință, apropierea de Nirvana. În fapt, nu dialogul filozofic excelează, ci stampa ca imagine simbolică: bărbatul merge în fața femeii și a copiilor. În mentalitatea japoneză este semn că bărbatul își va părăsi soția și va căuta curtezanele care știu să te facă să uiți de grijile vieții. Pentru o clipă. Este tentația vieții. Cum să ajungi la Nirvana? Este un vis, iar visul se sfârșește. Amintire și vis – iată coordonatele unui univers epic marcat de așteptări și neîmpliniri.

Arheologie • Arheologie • Arheologie • Arheologie • Arheologie

Maria-Magdalena Ștefan

Studii de arheologie funerară. Despre acțiunea simbolică, ritual și identitate

Oferind mirajul unei viziuni întregi și logice asupra trecutului, cercetarea mormintelor a ocupat, încă din zorii arheologiei, un loc predilect pe agenda specialiștilor și în inimile pasionaților. Iluzia inteligibilității și coerenței contextelor funerare se bazează, desigur, pe faptul că mormintele reprezintă depozite și selecții intenționate de artefacte, adesea descoperite întregi, fiind rezultatul unor acțiuni concrete, desfășurate după o anumită logică, reprezentative pentru un moment specific în timp și un mediu cultural. Această situație contrastează cu imaginea oferită de restul descoperirilor

arheologice care țin de habitat, conservate, cel mai adesea, sub forma unor vestigii fragmentare, acumulate în perioade îndelungate, ca rezultat al unor infinit mai multe acțiuni și decizii, dificil de cercetat și interpretat. Investigarea unui singur mormânt se poate realiza relativ rapid, producând satisfacție cercetătorului și oferind impresia decodificării totale unui crâmpei din trecut. În schimb, pentru cercetarea și înțelegerea unei așezări, este nevoie de considerabil mai mult timp și efort de cercetare, iar rezultatele ar putea părea, la o primă vedere, mai puțin spectaculoase.

O scenă cu caracter funerar reprezentată pe un krater atic din perioada geometrică 750-735 a. Chr.

Această abordare este superficială și înșelătoare, și nu doar în ceea ce privește lipsa de relevanță a diferențierii pe criterii de calitate între sursele arheologice. Interpretarea mormintelor nu poate avea loc în afara contextului oferit de celelalte surse: arheologia domestică, a locurilor de cult, numismatica, analiza surselor literare acolo unde ele există, iconografia. Pe de altă parte, cercetarea și interpretarea mormintelor nu sunt procese simple, au fost, uneori doar, tratate simplist. Pornind

de la premisa că mormintele sunt unități logice, relevante prin ele însele, calitatea documentării a avut de suferit. Interpretarea mormintelor cu arme ca forme de expresie a unor identități masculine a condus în numeroase cazuri la ignorarea necesității realizării analizelor antropologice, cel puțin în arheologia balcanică.

Mormintele reprezintă rezultatul unui set complex de acțiuni realizate în cadrul unor ritualuri, bazate pe manipularea simbolurilor, în scopul

Arheologie • Arheologie • Arheologie • Arheologie • Arheologie

restabilirii și afirmării ordinii sociale ideale, recunoscută sau la care aspiră membrii comunității ce practică ritualul înmormântării. Prin ordine socială înțelegem ansamblul de valori acceptate ca fiind reprezentative, corecte și necesare unui grup, valori prin a căror respectare se asigură funcționarea reglementată a relațiilor între membrii comunității. Ordinea socială ideală se bazează pe încadrarea membrilor săi în roluri cu atribuții distincte, oferind răspuns la întrebări din sfera cotidiană: Cine este un individ și cu cine poate să interacționeze? Ce are dreptul să facă și care îi sunt obligațiile? etc. Fixarea unor limite de identitate și acțiune asigură stabilitatea și supraviețuirea unei societăți, prin oferirea reperelor despre bine și rău, despre ce se cade a fi făcut și ce este contrar acceptabilului. Rolul unei persoane în societate și identitatea sa sunt declarate față de restul grupului prin manipularea unui set de simboluri explicite. Comunitatea poate să le accepte sau să le conteste.

Moartea unui individ provoacă o ruptură în ordinea lucrurilor, afectând echilibrul relațiilor între indivizi, alterând funcționarea normală a activităților. În consecință, comunitatea acționează în scopul refacerii acestei ordini, încercând o restabilire a rolurilor și pozițiilor ce asigură fiecărui individ din grup un sens, în noul context creat de dispariția unui membru al ei. În acele momente din viața comunității în care intervine o transformare provocată, de exemplu, de schimbarea statutului unui individ ce influențează întreg ansamblul de relații în care el este angrenat (în cazul morții este vorba de schimbarea statutului defunctului, dar și al celor rămași în viață), apare nevoia reafirmării ordinii și echilibrului. Relațiile trebuie să fie reasezate într-un mod acceptabil și recunoscut pentru întregul grup, schimbarea trebuie să fie asimilată conform valorilor comunității. Această restabilire a ordinii firești a lucrurilor se realizează prin ritualuri.

Ritualurile săvârșite cu ocazia morții unui individ fac parte din categoria riturilor de trecere și asigură reintegrarea celor rămași în viață în noua realitate, precum și transgresarea individului, cauză a dezechilibrului, către un nou statut, un nou rol. Riturile de trecere sunt practicate de fiecare dată când intervin schimbări majore în viața unui individ: naștere, pubertate, căsătorie,

inițiere, moarte. În cadrul acestor ceremonii, prin practicarea unor acțiuni simbolice - etalarea unor indicatori vizuali, rostirea unor sintagme - se explicitează identitatea, respectiv rolul în societate al individului aflat în centrul ritului. În același timp, ritualul evidențiază relațiile dintre individul aflat în centrul atenției și restul comunității. Se legitimează, astfel, prin acțiunea simbolică a ritualului noua ordine socială ce se va institui ulterior, noua formă a relațiilor sociale și rolurilor individuale. Înmormântarea este o astfel de ocazie în care printr-o ceremonie simbolică se punctează clar care sunt rolurile ideale pentru defunct și urmași. Înmormântarea oferă ocazia reafirmării valorilor unui grup, deoarece reprezintă o etapă a unui ritual prin care se caută refacerea unui dezechilibru emoțional și social. Mormintele, ca rezultat și etapă în ritualul de înmormântare, pot avea, așadar, capacitatea **de a reflecta detalii despre structura relațiilor într-o societate, la nivel simbolic, declarativ.**

Impactul pe care moartea unui individ îl are asupra comunității variază însă în funcție de statutul individului, poziția și rolul lui în societate, de statutul familiei lui, de circumstanțele morții (de exemplu, o moarte tragică, nenaturală, neașteptată, poate să afecteze o societate prin inversarea ordinii firești a lucrurilor; la fel pierderea copiilor nepuberi ori a tineri necăsătoriți, care se consideră că au murit înainte de a-și consuma rolurile sociale adecvate; morții pe câmpul de bătălie suscită, adesea, un respect și o atenție deosebită din partea comunității). Ritualurile pot reflecta aceste diferențe între indivizi printr-un consum mai mare sau mai mic de resurse materiale, umane, emoționale, prin tratamente diferite aplicate defuncților etc. În această logică, unui statut social complex îi corespunde un ceremonialism funerar complex. **Studiul mormintelor ar putea să releve, așadar, diferențe de statut între indivizi,** prin statut neînțelegând neapărat categorii de tipul: bogat-sărac, nobil-om de rând, ci, mai degrabă, poziția și rolul său în ansamblul de roluri jucate în societate de un individ. Un astfel de ritual, cum este cel funerar, fundamentat pe reafirmarea valorilor esențiale, este de presupus a fi relativ stabil și standardizat în evoluția unei societăți, în ceea ce privește acțiunile și simbolurile manipulate, deci posibil a fi cuantificat și susceptibil a fi generalizat.

Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză

Teodor Oancă

Alba-neagra

Târgul de săptămână. Lume, mașini, dar și căruțe, complex comercial unde patroni modești își desfac produsele specifice oricărui bazar. Nu lipsesc micii și fleicile care sfârâie pe mai multe grătare, berea la discreție și buna dispoziție.

Într-un loc, unde se întretaie pașii celor intrați în târg, operează la o măsuță pliantă Fane Bulumaci, căruia nu-i stau mâinile mutând trei pahare din plastic, dintr-un loc în altul, jocul care-i ispitește pe mulți creduli să câștige de cinci ori suma cu care intră în joc. Fane își face singur reclamă, îndemnându-i pe unii și pe alții să ia seama cu câtă ușurință se câștigă niște bani. Printre cei care se opresc este și Tică, fratele lui Fane, dar cine să știe acest lucru?

Vreo cinci-șase gură-cască se uită la Fane, minunându-se de rapiditatea cu care mută paharele, astupând pe rând cu ele o tăietură dintr-un dop de plută, vopsită în negru. Lui Fane nu-i tace gura, îndemnându-și privitorii să se arunce în joc. Tică îi privește pe cei din jur, scoate o bancnotă de zece lei, o pune pe masă și așteaptă ca Fane să înceteze mutarea paharelor. Când Fane se oprește, toți cei de față își dau cu părerea unde ar putea fi dopul ascuns. Tică întinde mâna dreaptă, cu degetul arătător îndreptat spre pahare, îl mută când spre unul, când spre altul, până se hotărăște:

— Aici este!

Fane ridică paharul și, ce să vezi, dopul e acolo.

— „Bravo!”, se aud câteva voci.

Fane scoate din buzunar o bancnotă de cincizeci de lei și i-o dă lui Tică.

— Merge să intru în joc cu hârtia asta? întreabă Tică.

— Lasă, mulțumește-te cu atât, răspunde Fane, lasă-le norocul și altora.

Jocul continuă cu alți jucători, care își încearcă norocul, dar fără succes.

După un timp, satisfăcut că i-a mers afacerea, Fane strânge masa și pleacă, urmat la câțiva metri de Tică. Dar când să iasă din târg, Fane e oprit de un bărbat, care cu o mână îl prinde de braț, iar cu cealaltă îi arată o legitimație.

— Domnule Bulumaci, constat că ești recidivist. Mergem la mașina cu alarma deasupra.

Lui Fane parcă i se înmoaie picioarele. Cei doi ajung la mașină. Șoferul, civil și el. Fane se așază pe bancheta din spate, pe care este o șapcă de polițist. Îi dă șapca celui care îl adusese la mașină și îi face loc lângă el.

Acesta scoate un dosar din geanta aflată pe scaunul din dreapta șoferului, se uită la Fane și îl întreabă:

— De ce perseverezi, domnule Bulumaci? Știi că ești în culpă? Alba-neagra e joc interzis. Cred că îți dai seama ce te așteaptă acum.

— Domnule șef...

— Scoate tot ce ai în buzunare!

— Domnule șef...

— Te pot aresta...

Fane scoate din buzunare două teancuri de bancnote, care îl surprind pe cel de alături.

— Cât ai aici?

— Zece mii, răspunde Fane cu glas sfârșit.

Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză

— Se confiscă și trecem în procesul-verbal.

— Domnule șef...

— Vrei să mă mituiești?

— Ferească Dumnezeu, dar vă rog...

— Încheiem procesul-verbal și mergem la postul de poliție.

— Domnule șef... încheiați procesul-verbal și vin eu mai târziu la poliție...

— Nu-ți mai cer cartea de identitate pentru că am aici (îi arată dosarul) toate datele dumitale. Ești client vechi. Ne vedem la ora patru la sediu.

— Da, să trăiți, pot să plec?

— Acum ești liber.

— Să trăiți!

Imediat ce Fane coboară, mașina se pune în mișcare și se face nevăzută.

— Ce e, nene? Îl întreabă Tică.

— Paștele mă-sii, îmi luă toți banii.

— Câți?

— Zece mii.

— Ești nebun? De unde atâția bani?

— Banii sunt camăta primită azi-dimineață.

— Nene, te-au fraierit.

— Cum?

— Mașina are număr de Bulgaria. Am văzut bine. Sirena era de sanchi.

— Taci dracu din gură, era în uniformă.

— Care uniformă?

— Avea șapca de polițist pe bancheta din spate.

— Asta înseamnă uniformă? Și ea e tot de sanchi.

— Nu se poate! Fi-le-ar mama dracu, dau eu de ei...

— Dai pe dracu. Țștia nu sunt de aici.

— De unde știi?

— Sunt sigur că au mers la pont vândut. Cine te-a turnat poate fi unul de-ai noștri. Lucrează la schimb de ponturi.

— Cum, bă, de-ai noștri? În ce lume trăim?

— Mie îmi spui?

Traduceri • Traduceri • Traduceri • Traduceri • Traduceri

Dumitru Duță

Iadul pușcărilor

Dintotdeauna, oamenii au comis infracțiuni pe care societatea a încercat să le pedepsească. Totuși, ideea ținării condamnaților într-o închisoare este destul de modernă. Multă vreme, închisorile erau folosite să păzească persoanele care au produs delict, dar n-au apucat să fie condamnate de un tribunal. Era vorba de pedepse mergând de la amendă la mutilare, ori izolare sau moarte. Până la sfârșitul sec. 18, închisoarea nu era considerată o pedeapsă. Și, totuși, șederea într-o închisoare era adesea înfricoșătoare.

Primele pușcării erau strâmte ca niște cotețe și extrem de neplăcute. Gardienii nu erau interesați de cei pe care îi păzeau și mulți dintre aceștia mureau de tot felul de boli. Arestații erau închiși în celule comune; numai cei bogați se puteau gândi la o cameră separată. Până la sfârșitul sec. 19, nu s-a făcut niciun fel de separare între diferitele feluri de condamnări. Ca urmare copiii, de exemplu, care executau prima lor pedeapsă, trăiau la un loc cu hoții și criminalii cei mai înrâiți.

Ideea condamnării vinovaților la ani grei de pușcărie vine din sec. 19. În acel timp, populația carcerală creștea cu o viteză amețitoare. Dar, reformatori ca Elisabeth Fry au denunțat mizeria și condițiile de detenție, considerând că șederea într-o închisoare nu făcea decât să înrăiască și mai mult pe criminali. Reformatorii cerură să fie curățenie, igienă și tratament uman. Fiecare deținut trebuie să aibă câte o celulă, în care să existe minima facilități de trai. Ca urmare a acestor demersuri, guvernele din cea mai mare parte a Europei au trecut la organizarea unui nou sistem penitenciar.

Și astăzi, în toate țările din lume pușcăriile se confruntă cu problema supraaglomerării și se încearcă găsirea unor condiții mai bune de detenție.

Istoria închisorilor este, de fapt, istoria celor care le populează. În toate epocile s-au găsit aici unii gardieni omenoși, dar și alții de o cruzime inimaginabilă.

În ce privește comportamentul celor închiși, acesta nu s-a schimbat aproape deloc în decursul secolelor.

Cei mai mulți dintre ei se gândesc doar la un singur lucru: să evadeze. Alții, dimpotrivă, se pătimesc să-și facă detenția ceva mai bună. Fiecare pușcărie are cel puțin „un cap pătrat”, adică un deținut care nu vrea să accepte regulamentul. Însă majoritatea celorlalți este a oamenilor săraci a căror soartă nu este de invidiat.

În fiecare pușcărie, cititorul va găsi cinci personaje principale: directorul, gardianul crud, gardianul cumsecade, deținutul resemnat și pe cel care vrea să evadeze cu orice preț.

De-a lungul timpului, în pușcării au fost închiși și oameni celebri ca: Thomas More – om politic englez (1535); Antonio Casseta – negustor italian (1610); căpitanul Alfred Dreyfus – ofițer al armatei franceze (1895); Iosif Stalin – șef de stat exilat în Siberia (1915); Al Capone – gangster american (1935); Douglas Bader – pilot englez (1944); Catherine Remiers – condamnată și închisă pentru escrocherie în Belgia, la 1880, Nelson Mandela, om politic sud-african (1982) etc.

Text original: Peter Kent

Adaptare și traducere: Jean Bertrand și Dumitru Duță

Dumitru Duță

Un rendez-vous literar

Toulonul, oraș-capitală al Departamentului Var din sudul Franței, a organizat ca în fiecare an, „Sărbătoarea cărții”, în zilele de 25, 26 și 27 septembrie.

Ediția 2015 s-a bucurat de prezența a peste 200 de autori și artiști, veniți să demonstreze vitalitatea creației mediteraneene. Au fost organizate în cadru festiv întâlniri și ateliere permițând fiecăruia să participe la eveniment.

„Sărbătoarea cărții din Var” este înainte de orice o sărbătoare a autorilor, editorilor și librarilor, asociați manifestării. Cele trei zile au prilejuit tuturor să-și prezinte noutățile și munca dintr-un an întreg. Fiecare din cei cincisprezece editori participanți au prezentat vizitatorilor cărțile lor de suflet și pe autorii cei mai de succes.

Pentru ediția 2015, acțiunea culturală „Sărbătoarea cărții din Var” s-a bucurat de prezența lui Alaa El As Way, în calitatea sa de invitat de onoare. Gândirea și opera acestuia sunt adânc ancorate în contextul mediteranean.

Considerat a fi unul dintre cei mai mari scriitori egipteni contemporani, în linia lui Naghib Mahfuz, el este unul dintre intelectualii cei mai influenți din lume. Romanul său „Blocul Jacobian”, ecranizat de Marwan Hamed și publicat în Franța în 2006, a devenit un fenomen editorial internațional de la apariția sa în Egipt. Alte scrieri ale autorului: Chicago (2007), Aș fi vrut să fiu egiptean (2009), Cronici egiptene (2011), Extremismul religios și dictatura (2014) etc.

În romanul „Blocul Jacobian”, Alaa El As Way denunță nedreptatea, ipocrizia, corupția, dar și extremismul religios, cauzate de sărăcia economică și intelectuală a Egiptului.

„Sărbătoarea cărții din Var” a fost cea mai bună ocazie de a întâlni nume mari ale creației mediteraneene din Spania până în Turcia, trecând prin Liban, Tunisia și Grecia.

Evocări • Evocări • Evocări • Evocări • Evocări • Evocări

Dan Ștefan

Eteria

În septembrie 1814 ia naștere în Rusia, la Odessa *Philiki Etaireia* (*Societatea Prietenilor*) sau, mai simplu, *Eteria* (*Societatea*), din inițiativa a trei negustori greci sărăciți: Emmanuel Xantos, Athanasios Tsakalov și Nikolaos Skoufos. Organizată după modelul societăților masonice, *Eteria* avea ca principal obiectiv restaurarea Imperiului Bizantin, cu capitala la Constantinopol. În componența acestui Imperiu renăscut ar fi urmat să intre nu doar teritoriile locuite de greci, ci și cea mai mare parte a teritoriilor locuite de celelalte națiuni balcanice ortodoxe ce se aflau sub dominație otomană. Principatele Române, aflate la acea dată sub o dominație otomană exercitată sever prin regimul fanariot, urmau să fie incluse, la rândul lor, în acest imperiu elen renăscut. Această viziune asupra viitorului politic al Principatelor dunărene, cât și condițiile concrete în care s-a desfășurat insurecția eteristă din 1821, au făcut ca țelurile acestei mișcări să nu fie înțelese sau adoptate de către boieri ori de către masele largi din Principate.

La început, activitatea Eteriei nu a avut un ecou notabil, numărul celor inițiați ridicându-se, până în 1816, la maximum 30. Grecii bogați aflați în Rusia și în Principate ezitau să intre în societate sau să contribuie cu bani. Progrese considerabile s-au înregistrat însă cu începerea din 1818, când cartierul general al societății s-a mutat din Odessa la Constantinopol. Activitatea a fost complet reorganizată, iar succesul ce a urmat avea să fie acum deplin. A fost pusă la punct o rețea de celule secrete atât în teritoriul grecesc, cât și în Principatele Române. Au fost numiți doisprezece *apostoli*, fiecare din ei având responsabilitatea unui anumit district.

Conducătorii Eteriei au încercat încă de la începutul societății să obțină sprijinul Rusiei, atât militar, cât și financiar. În 1817 Nikolaos Galatis l-a abordat pe Ioannis Kapodistrias și l-a informat despre intențiile Eteriștilor, propunându-i să devină conducătorul acestei mișcări. Ministrul de externe rus, deși era un patriot grec înflăcărat, credea în acea perioadă că interesele Greciei puteau fi mai bine realizate așteptând un război ruso-turc și de aceea a refuzat să sprijine Eteria.

Din păcate pentru Eteriști, Țarul Rusiei nu avea deloc intenția de a porni, prea curând, un război contra Turciei, cu toate că își declara adeseori simpatia cu poporul grec. La acel moment, convingerea intimă

a lui Alexandru, convingere sugerată însă și de către șefii diplomației britanice și austriece, era că Europa are nevoie de pace și, de aceea, considera că „Înțelegerea celor trei Împărați” din 1815 de la Viena trebuie respectată.

În ciuda eșuării eforturilor de a obține ajutorul Rusiei, liderii Eteriei nu au ezitat de loc să dea de înțeles că acționau cu acordul și cu sprijinul acestei Puteri. Cea mai mare parte a consulilor Rusiei din Balcani erau greci, astfel că susțineau în mod firesc cauza. Dat fiind că societatea folosea, pe față, numele Rusiei, majoritatea membrilor Eteriei sperau într-un ajutor important din partea țarului în viitoarea rebeliune. În spatele întregii conduceri a Societății se bănuia că se află un lider secret, nenumit, despre care se zvonea că ar fi chiar Alexandru I.

Cu ajutorul acestui înalt sprijin, fie el și imaginar, Societatea a putut recruta persoane foarte influente. Din Grecia s-au alăturat Eteriei Theodoris Kolokotronis, cel mai important comandant militar, Petrobei Mavromichalis, conducătorul unui district din Pelopones, Germanos, mitropolitul Patrasului și încă mulți alți oameni de vază. Acesta este cadrul istoric în care fanarioții din Principatele Române ajung să fie atrași, la rândul lor, în rândurile societății. Un puternic accent a fost pus pe inițierea domnitorilor celor două Principate și ralierea lor la sprijinirea cauzei.

Cu tot succesul ei, mișcarea recunoștea că avea nevoie de un semn sigur de aprobare din partea Rusiei și de un conducător care să aibă legături directe cu conducerea acesteia. În 1820, Kapodistrias a fost abordat din nou. Cu toate că a refuzat și de această dată să accepte poziția de conducător, este posibil ca el să fi sugerat, ca alternativă, numele lui Alexandru Ipsilanti, fiul fostului domnitor Constantin Ipsilanti.

Odată ajuns în fruntea Eteriei, Alexandru Ipsilanti a dat toate asigurările că Țarul Alexandru este la curent cu activitățile societății și că acesta le sprijină întru totul. La sfârșitul anului 1820, *Filiki Eteria* - Societatea Prietenilor era pe deplin pregătită să declanșeze revoluția. Finalul acestei lupte și consecințele revoluției vor fi însă cu mult diferite față de planurile și așteptările frăției grecilor.

Scriitori români din diaspora • Scriitori români din diaspora

Ioana Heidel

Noaptea plecării în Germania

Trenul internațional ce urma să ne găzduiască până la Viena s-a pornit încetul cu încetul. Pe peron rămăsese Sven, îmbrăcat cu o cămașă în carouri albastre cu roșu, ai cărui ochi mari ne căutau în bezna ce ne înghițise. Ne-am așezat pe locurile rezervate. Mă aștepta o noapte albă, care nu se deosebea ca durată de celelalte, pe care le petrecusem timp de cinci ani, stând de veghe la capul lui Hendrik, urmărindu-i fiecare moleculă de aer ce cu greu găsea calea de întoarcere din plămânii lui plâpânzi. Îl așezasem pe genunchii mei și nu conteneam să-l privesc. Ochii îi erau duși în fundul capului, corpul moale, apatic, dar mai ales respirația greoaie, ce-l constrângea să perceapă realitatea cu indiferență, mă dezechilibra. Ceea ce se întâmpla în jurul meu era realitate, răspundere, dar și disperare, amestecate cu o forță incommensurabilă, ce mă făcea să nu simt aventura în care mă aruncasem, dar care mă împingea înainte ca un tornado cemi sfredeala întreaga ființă, luând-o cu el și azvârlind-o în lumea de care auzisem numai.

Trenul străpungea cu iuțeala unei săgeți întunericul adânc și nemărginit ce-mi bloca privirea. Nici lumina plâpândă din compartiment nu putea răzbate prin geamul stropit de ploaia ce se întetea din ce în ce mai mult. Mă simțeam ca într-o capsulă mișcătoare, catapultată aleatoriu pe orbita neprevăzutului. Trăiam acel vis din care nu te poți trezi, nu te poți elibera, atunci când nu poți să alergi, când haita de lupi se apropie cu iuțeală flămândă. Aș fi vrut să mă fi trezit deja din acest vis, ce s-ar fi destrămat în momentul în care m-ar fi inundat lumina zilei, însă nu era posibil, fiindcă acest vis însemna realitatea pe care eram nevoită să o accept, oricât de crâncenă ar fi fost ea, să accept ideea că în câteva ore voi trece frontiera, voi părăsi România, dar nu ca până acum, când mergeam în RDG, Cehoslovacia sau Ungaria, acum era altfel, fiindcă mă îndreptam spre Vest, acolo unde ajungeau doar cei cu ursitoare bune, acea bucată de pământ pentru care nenumărați români s-au aruncat în ghearele torturii și morții, tratând cu inconstiență și subestimând pericolul de a fi prinși la graniță.

Începuse să se crape de ziuă, iar trenul rapid lăsa în urma lui o gară după alta. Eram încă pe pământul străbun, nu știam cât timp ne mai rămăsese până la controlul vamal, cât timp voi mai rezista până când îmi vor crăpa tâmpilele de durere, până ce inima îmi va ieși afară din mine de frică. Plecasem cu un geamantan mare, pe fundul căruia se afla

doar strictul necesar, sperând ca la întoarcere să-l umplem cu haine vechi și cadourile primite de la rudele și prietenii din Germania. Ne-am fi bucurat de orice vechitură, fiindcă toate rezervele noastre financiare ajunseseră în buzunarele medicilor pediatri din Sighișoara și Târgu-Mureș.

...

Orice mișcare ce se simțea pe culoarul vagonului mă făcea să tresar. Următoarele minute aveau să decidă dacă firul de păianjen de care se afla agățată viața fiului meu va fi mai puternic decât controlul vamal și al pașapoartelor, ce urmau în curând să ajungă sub lupa examinerilor. Din când în când, îmi aruncam privirea deasupra capului, spre valiza mai mult goală, în care pe lângă cele câteva haine, se aflau și două carafe din cristal, cumpărate cu bani mulți, pe care voiam să le facem cadou. Nu știam dacă este permis să le scot din țară, cu toate că mi-aș fi dorit din tot sufletul să nu mergem pe capul altora cu mâna goală, însă eram hotărâtă să renunț la ele, în cazul în care mi-ar fi făcut greutate.

Se luminase de mult de ziuă, norii grei rămăsese în urma noastră, soarele începuse să urce spre înaltul cerului. În timp ce mă luptam cu mine, încercând să mă stăpânesc, în compartiment intra doi bărbați îmbrăcați în uniforme de culoare bleumarin. Unul dintre ei avea în mână o lanternă mare. A aprins-o, apoi a controlat sub scaune, deasupra printre bagaje, și-a aruncat privirea asupra noastră, apoi a părăsit compartimentul.

— Unde mergeți, m-a întrebat celălalt.

— În RFG, i-am răspuns eu, întinzându-i pașaportul care deținea și datele fiului meu.

— Ce aveți în bagaje? m-a întrebat, în timp ce-mi ștampila pașaportul.

— Hainele noastre și două sticle din cristal pe care vreau să le dau cadou.

— Ce conțin, vin, țuică?

— Sunt goale, i-am răspuns eu.

— Mai aveți altceva de declarat, aparate, arme?

— Nu, nimic.

— Drum bun!

Mi-a înmănat pașaportul și fără să-și consume timpul să se uite în valiza noastră, a părăsit compartimentul. Trecusem de primul și cel mai greu obstacol al călătoriei noastre. Nu fiecare avusese această șansă.

Însemnări de scriitor • Însemnări de scriitor • Însemnări de scriitor

Marian Barbu

Boca Raton

- însemnări de scriitor cu vizeta trasă -

Cu destul timp în urmă, oricum, după anul 2000, văzusem lângă Lacul Michigan, în farurile mașinii, doi ochi sfredelitori care nu se mișcau din mijlocul asfaltului. După poziția așteptării îndelungate, am dedus că nu voia să treacă strada, ci să... privească apa clăbucind lent la malul lângă care ne aflam. Cum în America – mai cu seamă în spații deschise – totul este protejat, cu atât mai mult păsările (precum rațele și găștele sălbătice) și multe mamifere, precum ratonul, aparținând familiei Procyonidae.

Nu mică mi-a fost surpriza, când la întoarcerea spre casă, într-o suburbie a megapolisului Chicago, am văzut, tot în farurile mașinii, târziu în noapte, un raton strivit fără milă de un șofer inconștient.

Altfel, animalul, deloc dezvoltat prea mult, se arată a fi de o gingășie aparte prin coloritul blăniței, orbitor de curată și în dungi de alb și cafeiniu, iute de picior, cu viteze apreciable în cățăraturul prin copaci. Omnivor fiind, nu este pretențios la hrana pe care o caută cu obstinație. Trăiește mai mult în rezervații special amenajate, în America de Nord. Și nu numai. Astăzi, scăpând din ferme, a ajuns și în zona Munților Caucaz (precizează enciclopediile).

Cu această imagine, nu feerică, dar plăcută, m-am îndreptat spre Florida. Aveam să poposesc într-o localitate cu denumire semnificativă – Boca Raton.

Aveam gândul prins la mijloc de a exploda într-o contradicție ireductibilă. Veneam din România, unde numele pravoslavnicului Arsenie Boca era pe buzele a sute de concetățeni, care-i fixaseră prezența religioasă (sper, pentru totdeauna) la Mănăstirea Prislop. Apropiată ortodocși spun că următorul pas trebuie să fie... canonizarea bunului vizionar.

Înainte de a ajunge la Miami, în virtutea aceluiași canon – Atlanticul, am zăbovit în orașelul cu titlul de mai sus. Peste tot palmieri și iar palmieri. Toți, absolut toți drepti lumânare. De pe fiecare în parte curgeau ca niște zdrențe frunzele dispărânde prin tasare, mereu prin tasare, contribuind la circularitatea copacului.

Ni s-a oferit posibilitatea de a vizita un cvartal de locuințe dispuse în semicerc, ridicate până la nivelul patru inclusiv. De fapt, toate etajele, nu numai de aici, ci din întreaga întindere (cât vezi cu ochii în zare), nu trec de nivelul patru. Din loc în loc, excepțiile întăresc regula – fie că este o companie bancară, comercială sau, de ce nu?, o primărie de sector ca la noi în București. Uraganele, taifunurile să fie cauza?

Dăm să intrăm în semicercul de locuințe din Boca Raton. La intrare, o polițistă de culoare ne legitimează pe toți cei șase membri ai echipajului vizitator. Am început să mă obișnuiesc cu asemenea gesturi de ... cordialitate la primire.

Urcăm la etajul al treilea, unde suntem așteptați de o familie de români care lucrează la cazinou. El, inginer de politehnică, ea, absolventă de științe economice, ambii din București.

Bucuria de a se întâlni cu foști conaționali ai lor, după 15 ani de muncă aici, în Florida, îi motivează atât de mult, încât, în surescitarea lor, ne cer permisiunea de a invita și pe niște fini din apropiere (la 20 Km distanță). Acceptând – cum altfel?! –, în vastul apartament al domnului inginer român-american s-a întins un bairam tipic brașovean. Mai cu seamă că a doua zi era o mare sărbătoare națională – cea a Recunoștinței.

Aerul, destul de umed în această parte de țară, doar Atlanticul se află la o distanță respirabilă în fuga unei mașini, m-a aruncat ceasuri întregi sub zăpăceala celui condiționat. Expunerea permanentă sub umbrela acestuia te poate trimite direct în spital. Așa că, preferând balconul, am căzut în admirația unor fructe de palmier, ieșite parcă înadins la nivelul ochiului meu, priyor de la această înălțime.

Nu de puține ori, imaginația mea prea bogată m-a pus la zid cu asocierile sale câteodată bizare sau năstrușnice, dar, în cele mai multe cazuri, bogate și stimulatoare. De data aceasta, fructele palmierilor semeți din jurul cvartalului de locuințe erau așa de galbene și perfecte ca micile emisfere ascunse în mingile ovale de rugby. Știam mai

Însemnări de scriitor • Însemnări de scriitor • Însemnări de scriitor

multe despre acești arbori tropicali de la prietenii mei aflați în Cipru. Acolo, atmosfera mediteraneană le priește din plin (de exemplu, în Larnaca). Învățasem, în București, la cursurile de istoria artei, că unele coloane egiptene au capitulul în forma unui mănunchi de frunze de palmier. Iar la cursurile de Lingvistică generală, a venit vorba de polisemantism. Între cuvintele exemplificatoare a fost și palma.

Întâlnit în foarte multe expresii și locuțiuni, cuvântul a fost ridicat în rang boieresc, nobil, de către Academia Franceză, prin acordarea oamenilor de știință și artiștilor de valoare, spun enciclopediile, o distincție în formă de frunză de palmier stilizată.

Am avut ocazia în localitatea Boca Raton să cunosc desfătarea produsă de gustul dulceag al fructului de palmier, iar miezul lui mi s-a părut destul de apetisant.

Asta a fost în prima zi și în prima noapte a sejurului în cochetul orașel cu o denumire încă nedescifrată de mine.

A doua zi, am beneficiat de explicațiile unui profesor de spaniolă, care predă într-o școală mexicană. El a rezolvat pe loc dilema mea – boca este un cuvânt comun, identificând sensul concret pentru gură. Implicarea lui în comunicarea din limba română este mult mai bogată, cuvântul având un polimorfism explicit, pornind de la valoarea de interjecție, până la cea de adjectiv, substantiv și verb. Interesant pentru cercetătorii de caz, să precizăm că rădăcina cuvântului intră în atâtea derivate și în funcție de etimologii – italiană, maghiară, turcă, spaniolă, română.

Dacă speculăm sensul cuvântului în formația geografică nou creată – Boca Raton –, ar trebui să spunem că am obținut o metaforă revelatorie. Prin ea se identifică un spațiu anume, un spațiu special, în cadrul căruia ratonul, ca animal, se simte la el acasă. Lângă palmieri, în niciun caz; un alt paradox american.

Frumusețea locurilor albe din zonă o dă lărgimea străzilor, șirul imens geometrizat de palmieri, adevărați paznici la armonii – parcă veghează la sănătatea oamenilor și a liniștii acestora. Locuitorii din Boca Raton s-au obișnuit să creadă că nu au frică nici de ziua de mâine. Ce dacă aici nu prestezi aceeași muncă pentru care

au fost pregătiți în România? Li se plătește pentru orice serviciu efectuat, numai în dolari.

Eu nu-mi dau ochii peste cap când aud de dolari. De aceea, am rămas cu privirea fixată pe interlocutorul mărturisitor. Cum eu nu beau alcool, am continuat să tac. Nu până la ...infinit, deoarece ochii roșii, tulburi, vorbeau de la sine când silabele cuvântului Ro-mâ-nia îi ieșeau cu sughițuri pe platforma comunicării.

De unde până aci, am ascultat, într-o îndesată, aproape dușmănoasă limbă română, pronunția prețurilor de pe sticlele de whisky și de vin (cam multe la număr!), acum, aceeași pronunție, am interpretat-o drept o relaxare a creierului. A unui dor înăbușit față de țara părăsită, prea îndepărtată. Cu atât mai explicabil în aceste locuri păstorite de Oceanul Atlantic. Nu știu dacă pentru totdeauna!

Este drept că nu m-am interesat îndeaproape de cetățenia lor, dacă dorul de casa noastră, limba română, în care locuiesc și acum ca-ntr-un rai pe care nu l-au pierdut încă, se arată atât de presant, de ce nu-și revin la matricea nașterii lor? Să fie mai puternici dolarii din țara de adopție care le-au înlocuit pofta de viață naturală din patria noastră?

Trebuie să-i aprob numai cu jumătate de gură (de parc-ar avea nevoie de avizul meu?!), restul, până la întregirea procentului, vine de la inteligența înțelegerii naționale, cărturărești, într-un mod superior a situației, pe care o raportează la mine, la situația de scriitor, glob-trotter în statele Americii de Nord. Așa că teoretic, da, practic, ba!

Rămâi, Boca Raton, acolo unde te-au găsit românii noștri. Mi s-a spus că i-ai primit mulțumitor, fiindcă te-a ajutat și Atlanticul, tăcut sau involburat, după cum se mișcă planeta noastră în spațiul galactic, plin de mistere, niciodată descifrabile.

Noi ne continuăm călătoria tot spre sud, ca să descoperim informații despre scriitorii Mark Twain, născut în Florida (1835-1910) și Ernest Hemingway (1899-1961), de pe insula Key West.

Muzică • Muzică • Muzică • Muzică • Muzică • Muzică

Alexandru Racu

Muzica vocală

Încercăm să supunem binevoitoarei, aferim, atenției a cititorilor o serie de articole tratând un subiect foarte rar întâlnit în rubricile muzicale ale revistelor noastre de cultură: despre muzica vocală, concentrându-ne atenția în special asupra muzicii vocale, atât amatoare cât și profesioniste. Am simțit nevoia abordării acestei tematici întrucât astăzi este larg răspândită prejudecata conform căreia, în comparație cu muzica instrumentală, muzica vocală ar fi o soră săracă și cu mai puține posibilități, cu o importanță mai mică. De aici și până la clișeu că, în zona noastră geografică tradiția muzicii vocale este mai slab reprezentată decât în zonele privilegiate – Banat, Maramureș, Moldova, nu mai este decât un pas, și acela foarte mic. Afirmatia este și incorectă și nedreaptă. Să argumentăm. Pe întreaga întindere a Olteniei, au existat în secolul trecut numeroase coruri, unele dintre ele aflându-se la vârful piramidei valorice. Este necesară o enumerare și o minimă sistematizare. Astfel:

- Corurile Sindicale: Învățământ, CFR, Poștei și Telecomunicațiilor, Cooperatiei, Frizerilor, Transporturi Auto, I.T.M.A., Institutului de Cercetări Miniere, Magazinul Universal „Mercur” etc.;

- coruri ale caselor de cultură și căminelor culturale: Balș, Segarcea, Dăbuleni, Bălcești, Râmnicu Vâlcea, Tg. Jiu, Lelești, Caracal, Calafat, Amărăști, Celaru, Strehăia, Slatina;

- nenumăratele coruri școlare din școlile generale, licee, Universitate.

În cazurile corurilor profesioniste trebuie amintite Corurile Filarmonicilor din Craiova, Râmnicu Vâlcea, Operei Române din Craiova.

Toate aceste coruri au fost conduse de dirijori, unii dintre dâșii membri ai UCMR, clasici ai muzicii corale românești, profesori de excepție. Amintim câteva nume: Mihail Bârcă, Ioan Alexandrescu, Petre Severin, Zaharia Poroseci, Gabriel Chaborschi, Constantin Mișulescu, Boris Chelaru, Constantin Ungureanu, Ion Ciobanu, I. Vasile, Emil Lerescu, Constantin Ungureanu, Gheorghe Stănescu, Dan Ionescu, Valentin Bacal, Nicolae Mareș, Titu Păsculescu, Jean Lupu, Boris Lăcătuș, Florentina Vlădescu Nuță, Mari-

ana Turcitu, Angela Jacotă, Nelu Ionescu, Iulius Popescu, Constantin Nane, Alexie Buzera, Costel Stănculescu, Victor Popescu, Grigore Ștefănescu, Mihail Ștefănescu, Florian Zamfir, Alexandru Stanciu, Alexandru Racu, Enache Manuela.

Printre aceste coruri au fost unele cu activitate îndelungată, prezente constant în primele trei locuri la Concursurile Naționale Corale, care au avut emoții și amintiri de neuitat, au făcut înregistrări Radio și TV, au cântat peste hotare. Adăugați aici și numele directorilor, președinților de sindicat, activiștilor culturali și veți realiza amploarea, diversitatea și calitatea fenomenului coral în Oltenia.

Ne cerem scuze formațiilor și dirijorilor ale căror nume nu apar în aceste rânduri, dar au rămas în amintirea iubitorilor acestui gen muzical. Sunt sigur că au înțeles cu toții că scopul nostru nu a fost acela de a face o listă cât de cât completă de formații și dirijori. Se mai poate spune oare că aici, în județele Olteniei, nu avem tradiție corală? Nimeni nu va putea, deoarece cuprinde și exprimă uriașa investiție de muncă, speranță, ideal, vis, dăruirea până la uitarea de sine, adâncile tristeți ale neîmplinirilor, dar și bucuriile nemăsurate ale reușitelor. Dar despre toate acestea în numerele viitoare ale Literatorului.

Expoziții • Expoziții • Expoziții • Expoziții • Expoziții • Expoziții

Radu Dumitrescu

Expoziția „Aurul și argintul antic al României”, la Muzeul Olteniei

Găzduită de Muzeul Olteniei circa o jumătate de an, din octombrie 2015 până în aprilie 2016, expoziția „Aurul și argintul antic al României” reunește piese de o valoare aparte aflate în patrimoniul a 32 de muzee din țară, inițiativa acestui proiect, aprobat de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național, revenindu-i Muzeului Național de Istorie a României din București. Cu ajutorul a peste 1.000 de piese, fiecare cu semnificații și istorie proprii, se încearcă prezentarea unei perioade desfășurate de-a lungul mai multor milenii.

Expoziția își propune să reunească piese arheologice reprezentative, lucrate din aur și argint, descoperite pe teritoriul României. Unele dintre obiectele incluse în tematica acestei manifestări se află în expoziția Tezaur Istoric a Muzeului Național de Istorie a României și pot fi văzute doar la București. Altele sunt expuse în diferite muzee de istorie și arheologie din țară, în timp ce câteva, deși cunoscute prin publicații de specialitate, sunt încă păstrate în depozitele muzeelor.

O expoziție dedicată pieselor antice din metale prețioase oferă ocazia de a admira obiecte în care valoarea intrinsecă a materialului se îmbină cu măiestria execuției, evidențiind adesea și o mare bogăție simbolică. Respectând o logică cronologică, aurul și argintul pot prilejui, în egală măsură, o incursiune istorică, oferind o perspectivă proprie asupra succesiunii de perioade și evenimente care au marcat devenirea comunităților de pe teritoriul de astăzi al României. Acoperind o perioadă de peste 5.000 de ani, putem spune că abordarea structurează, prin combinarea unei multitudini de informații și detalii, o imagine construită din perspectiva duratei lungi.

Relația dintre ipostazele metalului prețios și universul material al diferitelor epoci și perioade istorice este surprinsă, într-o anumită măsură, prin redarea în integralitate, pe panouri și în interiorul catalogului expoziției, a contextelor din care au fost selectate doar piesele din aur și argint. Ni se perindă astfel, prin fața ochilor, o diversitate cuprinzătoare care păstrează câte ceva din particularitățile fiecărei epoci. Toată această varietate oferă elemente care ar putea trezi curiozitatea unora dintre vizitatori și care, eventual, le-ar putea îndruma

primii pași în aprofundarea unora dintre temele abordate.

Panoramele care își doresc să surprindă și să ofere o imagine a locurilor de descoperire încearcă să completeze abordarea. Uneori contribuția omului în modificarea peisajului pare să nu fie foarte evidentă, alteleori însă, dacă ținem cont și de faptul că unele din orașele de astăzi suprapun așezările antice (Constanța, Mangalia sau Galați), dezvoltarea edilitară a zilelor noastre a schimbat dramatic profilul locurilor de altădată și imaginile documentează doar cotidianul care a declanșat descoperirea arheologică.

Printre artefactele prezentate există atât exemplare cu o lucrătură mai simplă, cât și adevărate puncte de referință în arta metalului prețios. Figurinele antropomorfe din Neo-Eneolitic erau decupate dintr-o foaie metalică sau, mai târziu, unii cercei din perioada romană erau lucrați dintr-o singură sârmă de aur meșteșugit îndoită și răsucită. La celălalt capăt al spectrului se află piese precum diadema de la Bunești-Averești, în care siluetele animalelor fantastice și formele florale elaborate se îmbinau inițial cu accentele de culoare conferite de incrustațiile cu email sau pastă de sticlă. În aceeași categorie pot fi incluse și unele dintre piesele tezaurului de la Pietroasa, gândite să pună în valoare efectele cromatice ale combinației dintre strălucirea multicoloră a pietrelor prețioase și cea a aurului. Mărturie pentru veleitățile artistice și îndemânarea orfevrierilor de altădată sau pentru complexitatea soluțiilor tehnologice folosite pot sta piesele din inventarele ansamblurilor princiare getice (Craiova, Cucuteni-Băiceni, Agighiol sau Peretu), diversitatea și bogăția de forme a orfevrăriei dacice (brățările polispirale de aur descoperite în zona cetății de la Sarmizegetusa Regia sau tezaure precum cele de la Sâncrăieni, Peteni, Drăgești, Tășad, Sacalasău, Rociu, Bălănești etc.) și, nu în ultimul rând, inventarele funerare și tezaurele Evului Mediu Timpuriu sau Antichității Târzii, Pietroasa, Apahida, Cluj-Someșeni sau Histria.

Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie

Virgil Dumitrescu

În așteptarea ninsorii

Ia-ți vară genunchii zdreliți și tu toamnă poamele acre
din grădina mea bătută de vreme.
întunericul umblă cu pantalonii lungi puși la dungă,
se taie luna în ea
și visele.

Nu mai aștept nimic de la răsărit, ziua se închide în mine
cu amprente pe ușă.
mângâiam umbra câinelui când mi-am dat seama
că se poartă hainele
ude.

Același bătrân își numără speriat mărunțișul.
aceeași femeie trage hoștește din țigara pe care nu știe
cum s-o dea gata. o-nterupe descărcarea de nori
ca o descărcare
de gestiune.

Ce mai povară. avea greutatea fulgului multiplicat într-o
pasăre. ca o găină beată a sorbit din preaplinul
uitării. nicotina a intrat adânc
în plămâni. în zadar strigățul, liniștea publică nu se ia
în picioare.

Vor fi contagioase acestea? în așteptarea ninsorii probez
fularele albe din garderoba mea
de bărbat răzvrătit contra petelor de culoare
(au șters-o englezește pe limba lor
de-mprumut).

Ai! ai! anotimpul s-a răsucit pe călcâie. unghii netăiate
au prins să-mi zgârie gândul cu care mă-nchin.
departe e capătul rugăciunii. patul făcut.
mă va lua somnul.
amin.

Îmi zic asemenea omului fără dinți

Nu de teamă că te pot răni aruncând cu pietre
sau cu vorbe
am ales benzile rulante ale apelor
și am trecut cu pașaport frontiera iubirii.

S-au învrednicit să sece tot ce era de secăt,
laptele lupoaicei mai rămăsese,
dar seceta prelungă n-a învățat pe nimeni, nimic.

În lătratul câinilor fără stăpân, cu pâine tare
ca piatra
m-au alungat din cetate
(și-o luase și ea tot pe coajă).

Ia aminte,
îmi zic asemenea omului fără dinți.

Înger albastru

Ne vor despărți pământuri și ape, răsărituri de soare,
de lună, un duh al amândurora
ne va ține aproape, aceluiași Dumnezeu
ne vom ruga împreună

Fă, dacă poți, lumea cea mare mai mică, pune
drumurile s-alerge cu noi, coboară
învoielile și iertarea, ridică din sprânceană
plafonul de ploi

Cu sămburi cineva aruncă în tindă, din mărul, ace-
lași,
mușcăm fără saț, un păcat cât iertarea
prin trup ne colindă, un înger
albastru
ne ghicește în zaț.

Poem străin

Ține-te țeapăn, l-am sfătuit, de lacrimi te poți rezema
ca de zid; renunță la ochii
plecați,
nu fi întocmai omul adus, iar pleoapele
doar dacă vrei se închid

De-ale tinereții-ndrugasem –
ceva îi țiua în urechi, neștiind dincotro bate
vântul; i-am potrivit măștile
vechi, din rotire se oprise
pământul

Fiule, du-te, nu-i de tine pe-aici, cată să-ți fie
plecarea discretă; am salutat soldățește
un mușuroi
de furnici și-am sărit ca din barcă
pe-o altă planetă.

Istorie culturală • Istorie culturală • Istorie culturală

Rodica Florescu

Nuvelistica lui Gib Mihăescu -
între realitate și obsesia halucinatorie

În efervescența creatoare a culturii române interbelice, câteva nuvele citite în reviste literare importante ale vremii, ca "Viața românească", "Sburătorul", "Gândirea", atrag atenția asupra unui autor "la curent cu literatura nouă," cu un stil personal, împărțind "imagini frumoase și uneori minunate nimerite" (Camil Petrescu). Semnate de Gib I. Mihăescu, un tânăr avocat oltean care debutase în 1919 în "Luceafărul", scrierile respective au fost privite uneori cu ostilitate sau neîncredere, alteori, ca o promisiune.

Însuși G. Călinescu va avea opinii diferite. Inițial, criticul relevă, cu vădită nemulțumire, "atmosfera apăsătoare de vulgaritate, într-un registru grotesc", pentru ca, mai târziu, să aprecieze că rezistența literară a autorului de proză concentrată se datorează capacității de observație psihologică și-l așază între scriitorii proustieni.

Aducându-i la început reproșuri dure pentru "platitudinea de expresie ziaristică, pentru nepilduita masă de trivialitate, halucinație și obsesie" ce-l plasează "sub nivelul posibilităților literare", Eugen Lovinescu îi va găsi prozatorului, odată cu impunerea sa ca romancier, locul binemeritat: în Epica de analiză psihologică, alături de Hortensia Papadat Bengescu și Camil Petrescu.

Șerban Cioculescu îl alătură lui Caragiale și Delavrancea și îl numește "cel mai puternic nuvelist de după război, punct crucial al literaturii noastre", iar Nicolae Manolescu observă că, "prin plasarea situațiilor conflictuale în conștiința personajelor, Gib Mihăescu a creat un stil".

După o atentă selecție, scriitorul a publicat, în ani succesivi, un număr de 13 nuvele, în două volume: 1928 – „La Grandiflora”, editat la „Scrisul Românesc” din Craiova și „Vedenia”- 1929, apărut la „Cartea Românească” din București, în colecția „Gândirea”. Cele două nuvele, care dau și titlul volumelor, alături de „Troita”, „Frigul”, „Semnele lui Dănuț”, „Urâtul”, „Femeia de ciocolată”, sunt unanim recunoscute ca remarcabile construcții, prefigurând certitudinea viitoarelor importante romane, „Rusoaica” și „Donna Alba”.

Ca întreaga sa operă, nuvelistica, desprinsă de sămănătorismul epocii, ne oferă trecerea spre un nou realism, printr-o replică esențializată a realității exterioare, a vieții cotidiene din mediul provincial. Ea se va extinde în plan interior, de la momente de criză existențială, până la imaginar dezumanizant, distructiv.

Abordând teme și motive de multe ori asemănătoare, autorul pornește, în general, de la un fapt obișnuit, credibil oricând în natalul Drăgășani podgorean, crescând însă treptat în încordare, emoție, până la conflictul psihologic endemic, ce irumpe în dezchilibrul mintal, stări de coșmar, ficțiuni obsesive.

În felul acesta, tendința sa scriitoricească omniscientă se îndreaptă către modernism – nu prin teoretizare literară, ci prin tehnici estetice novatoare ale investigației realist-psihologice.

Dieceza nuvelor pornește de la motive simple: boală, război, viață conjugală, călătorii. Moartea seceră, nemilos, copii bolnavi sau soldați de pe front; în familiile tinere, neîncrederea iscă suspiciuni și gelozii; călătoriile aduc întâmplări nefaste etc. Dar nu acțiunea în sine îl atrage pe scriitor, ci viața interioară. Accentul cade pe sondarea subconștientului personajelor, în unele aspecte extreme: neliniștea, panica, exagerarea, teama de ridicol, spaima de moarte.

Printr-o profundă forță de obiectivizare, universul epic al nuvelor pare a beneficia de o construcție nicidecum complicată: incipit normal, intrigă banală. Dar desfășurarea acțiunii se

precipită deodată și punctul culminant explodează în delir oniric, halucinații obsesive, macabru. Deznodământul nu poate fi decât unul imprevizibil, violent, tragic. De la realitate la închipuire "este doar un pas", iar "cazurile" prezentate de autor devin "patologii mintale." (N. Balotă)

.....
Multe dintre nuvelele gibmihăesciene au la bază obsesii de tip erotic, generate de gelozia bărbatului față de soția infidelă sau doar bănuită.

Sava Manaru și căpitanul Naicu din „La Grandiflora” și din „Vedenia”(ambele identificate ca cele mai împlinite), devin robi ai propriei închipuiri. Pendulând între imaginație și realitate, cei doi merg, dramatic, spre alienare. Amănuntul din viața tinerelor familii este extradimensionat, crește de la neliniște la angoasă, se deformează și ajunge obsesie (s-au încercat apropieri de sexualitatea freudiană). În ambele cazuri, iubirea primitivă bărbătească se metamorfozează în patimă furibundă. Poziția de "stăpân" se clatină prin neîncredere, căsniciile sunt amenințate, femeia se simte neglijată, dragostea însemnând doar "posesiune și supunere". Bănuiala adulterului se preschimbă într-o idee fixă, ajunge halucinație, stare pe care autorul o proiectează și o descrie minuțios.

În grădina de vară La Grandiflora dintr-o provincie podgoreană oltenească, în grupul cheflilor obișnuiți, boiernașul Manaru nu se poate bucura de atmosfera veselă, ros de bănuiele conjugale. A lăsat-o singură pe soția lui, Frosica, la țară, „la vie”, ca el să poată medita: îi este sau nu credincioasă? Suspiciunea se îndreaptă spre celibatarul Ramură, prietenul casei. Întârzierea acestuia la petrecere îi generează o muțenie neobișnuită, căci „bănuiala pătrunsese în el ca un cuțit lung.” Rivalul, sosit în cele din urmă, îi va cădea în cursă, încremenind "cu gura într-un rânet prostesc". Ceilalți comeseni se retrag „pe după uluci”, pentru a se amuza. Cei doi se cercetează, încrâncenați. Dialogul, așteptat ca salvator, aduce nenorocirea. Afirmția că nevasta și-a mărturisit necinstea îl paralizează pe loc pe Ramură, nefiind în stare să infirme. „Nimic însă. Tăcere, tăcere și tăcere”- semn al recunoașterii. La replica amăgitoare „Ți-o las... rămâneți...”, răspunsul scurt „Fie!” este urmat de urletul fâșnit din disperarea celui trădat: „Vasăzică e adevărat!”

Răsetele de după gardul dărâmat cu zgomot de către martorii ascunși îi rănesc orgoliul. Cu fiecare zi ce se scurge, sfidarea târgului și dorința răzbunării se transformă în fantezie, apoi în realitate. De la tinerica vânzătoare de mezeluri, de... cârnați, până la soțiile prietenilor, seducția dă roade. Pare mulțumit: și amicii săi au ajuns încornorați, pentru că nevestele lor, "Toate sunt... cămătărele!"

Dar Casanova local se va lavi de rezistența unei tinere de conduită ireproșabilă, doamna Moraru, ceea ce îi dezvoltă o nouă obsesie. Terapia lui a dat greș? Virtutea femeii îl scoate din minți. Trebuie s-o cucerească. Reușește, dar prin violență.

Sinuciderea Morăreței nu-i creează remușcări, însă îl dezchilibrează din nou. Transfigurând realul, trece printr-o nouă traumă psihică: dacă există femei cu moralitate, nevasta lui de ce nu putuse fi la fel?

Gelosul obsedat devine sadic. Îl sugrumă pe Ramură, după care se predă poliției. Din acest joc de oglinzi duble, ce merge de la închipuire la întrupare, Manaru ar părea vindecat. Dar ieșind din biserică, după ce privise pictura dantescă a iadului, va purta cu sine, "în creierul aprins", imaginea soției "pe pirostriile infernului".

Mircea Pospai

50 de ani de cercetare academică la Craiova

Înființat la finalul anului 1965, drept Centru de cercetări al Academiei Române, actualul Institut de cercetări socio-umane „C. S. Nicolăescu-Plopșor” din Craiova a marcat, cu câteva luni în urmă, 50 de ani de activitate. Cu acest prilej au fost organizate mai multe manifestări, cele mai importante fiind o sesiune de comunicări și apariția cărții *„Repere istorice și culturale: aspirații, certitudini și perspective”*, semnată de Mihaela Bărbieru și Ileana Cioarec.

Cartea este, cum am mai subliniat și cu alt prilej, o privire retrospectivă asupra evoluției acestei prestigioase instituții de cercetare academică și o oglindă asupra a ceea ce reprezintă potențialul său de cercetare din momentul de față.

Capitolul I (*Tradiții, premise, identitate*) constituie o incursiune în istoria culturală a Craiovei, cu numeroase exemple de deținere a unor locuri de frunte în dezvoltarea învățământului, inventică sau cercetare.

Cu al doilea capitol (*Primii pași instituționali: Centrul de istorie, filologie și etnografie din Craiova*) se trece la istoria instituției în sine, cu două etape, cea a anilor de început (1965-1970) și cea de *continuitate într-o etapă de incertitudine* (1970-1990). Pentru prima etapă, se accentuează pe organizare, întemeierea condițiilor și structurilor științifice interne (bibliotecă, echipe de cercetare), precum și pe cunoașterea instituției pe plan intern și extern. Profesorul Cezar Avram, managerul instituției, în Prefață, citează gândul de început al lui C. S. Nicolăescu-Plopșor, edificator pentru concepția acestuia privind rosturile noului institut, „Vlăstar al Academiei, altoi de viață și de roadă nouă, pe buturuga străveche, cu rădăcinile adânc înfipite în pământul și sufletul iubitei noastre patrii”. Privind a doua etapă, cer-

cetătoarele Mihaela Bărbieru și Ileana Cioarec relevă strădaniile pentru continuarea rosturilor instituției, mai ales prin oamenii ei, citând nume de referință în calitățile de directori, membri ai consiliului științific sau cercetători. De remarcat faptul că majoritatea erau, la vremea aceea, tineri și că, dincolo de girul științific confirmat al unor personalități din conducere, entuziasmul și dorința de afirmare, personală și a instituției, caracterizează munca unei generații care abia de curând a ieșit din viața activă.

Un nou orizont: 1990 – prezent este titlul capitolului al III-lea. Cu doar trei oameni la conducere într-o perioadă de peste un sfert de secol (Gheorghe Popilian – 1990-1998, Vladimir Osiac – 1998-2000 și Cezar Avram – 2000-prezent), activitatea institutului a putut avea o remarcabilă stabilitate, același lucru desprinzându-se și din listele cu cercetători din fiecare an.

Centrul de greutate al cărții opinăm a fi Capitolul IV (*Activitatea științifică a instituției*). Capitolul relevă principalele direcții de cercetare ale instituției științifice craiovene și desprindem ca notabile realizările din domeniile istoriei, filologiei, etnografiei, filozofiei, sociologiei, economiei; de asemenea, se remarcă preocupările pentru valorificarea rezultatelor cercetării, prin reviste proprii, cărți, reviste științifice din țară și străinătate, organizarea unor simpozioane și sesiuni de comunicări, colaborarea cu anumite instituții precum Academia Română, Mitropolia Olteniei sau muzeele din zonă. De notat este reorganizarea sectoarelor după 1990, pentru corelarea unor discipline și eficientizarea acestora, ca și obținerea și implementarea unor granduri și proiecte de cercetare.

Reportaj • Reportaj • Reportaj • Reportaj • Reportaj • Reportaj

Gelu Negrea

Reportaj cu literatura de gât

Să trecem, aşadar, la cestiune, cum ar fi zis neica Zaharia – multiprezidentul Trahanache, care va să zică. Cestiunea a fost una de factură cultural-literară, s-a petrecut în ultimele zile ale unui octombrie solar la Craiova (cetatea banilor, capitala neoficială a Olteniei, municipiul reşedinţă oficială a judeţului Dolj şi a „Universităţii lu’ Olguţa”... ştiţi dumneavoastră...). M-am aflat acolo în calitate de invitat la prima ediţie a Zilelor revistei „Noul literator” – publicaţie care tocmai împlinea cinci anişori şi pleca pe cei mulţi înainte. Organizatori, în ordinea de pe frumoasa copertă a Programului manifestării şi, of course, a numerelor de pe tricolul spiritual: Asociaţia Culturală „Noul Literator” (ACNL), Institutul de Cercetări C.S. Nicolăescu - Ploşor al Academiei Române – Filiala Craiova şi Filiala locală a Uniunii Scriitorilor din România. Oaspeţi: reprezentanţi ai unor reviste culturale din diaspora românească şi din ţară, ai instituţiilor naţionale menţionate, ai elitei intelectuale oltene. Participanţi: oficialităţi locale, profesori, studenţi şi elevi – craioveni ori din localităţile limitrofe – plus un număr nesemnificativ de rubedenii de-ale mele, mobilizate intempestiv cu prilejul evenimentului; în fine, dar nu în ultimul rând, trimişi – bineînţeles, speciali – ai mass media (radio, TV, presă scrisă...).

Editarea unei reviste de cultură în zilele noastre este mai mult decât o aventură: este o formă benignă de sinucidere. De la efortul, frate cu umilinţa, de a-i asigura finanţarea sau măcar o parte a ei, oricât de modestă, de la sponsori şi până la chinul de a o difuza într-un mod cât de cât acceptabil,

cei care se dedică unei astfel de nobile întreprinderi traversează o întreagă suită de adversităţi şi trebuie să învingă un număr neaşteptat de mare de obstacole fără a avea nimic de câştigat, material vorbind; dimpotrivă. În asemenea circumstanţe vitrege, faptul că, de cinci ani, la Craiova, un grup de sufleteşti incurabili îmbogăţeşte peisajul local cu încă o publicaţie mi se pare vrednic de laudă şi de sărbătorire. De un lustru, „Ramuri”, „Scrisul românesc”, „Lamura”, „Mozaic” – reviste cu mai vechi state de apariţie în metropola olteană – au alături „Noul Literator” şi asta graţie domnilor Nicolae Petre Vrânceanu (preşedintele ACNL), Nicolae Pârvulescu (director executiv), Teodor Oancă (redactor-şef), Constantin Pădureanu (redactor-şef adjunct), Dumitru Duţă (redactor-şef adjunct), Virgil Dumitrescu (secretar general de redacţie), Liliana Hinoveanu, Davian Vlad, Ion R. Popa, Mirela Oclei Giodea şi Gheorghe Boaghe (redactori – principali sau pur şi simplu). Lor li se adaugă, desigur, preşedintele de onoare al Asociaţiei, prof. univ. dr. Gheorghe Dănişor, precum şi scriitori, muzicieni, cadre didactice, medici, ofiţeri, economişti, ingineri ş.a.m.d. O garanţie de competenţă profesională şi altitudine intelectuală o reprezintă lista membrilor consiliului redacţional, în frunte cu prof. univ. dr. Ovidiu Ghidirmic, care îi cuprinde, între alţii, pe conf. univ. dr. Gabriela Rusu - Păsărin, prof. dr. Marian Barbu, conf. univ. George Popescu, prof. dr. Tudor Nedelcea, manager teatral şi actor Emil Boroghina, compozitor Alexandru Racu, prof. dr. Adrian C. Năstase şi alţii care lipsesc din enumerare, deşi ar fi meritat, în egală măsură, menţionarea nominală. Faptul că „Noul Literator” s-a născut şi a ajuns să-şi sărbătorească împlinirea a cinci ani de apariţie neîntreruptă se datorează iniţiativei, strădaniei şi perseverenţei domniilor lor şi, evident, ataşamentului grupului de talentaţi colaboratori – poeţi, prozatori, dramaturgi, critici literari, eseişti etc. –, al căror număr este în continuă creştere. A fost, de aceea, firesc gestul organizatorilor de a atribui unora dintre cei menţionaţi (sau nu) diplome de excelenţă sau de merit.

Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză

Ana Vida

Gustul eșecului

(fragment de roman aflat în pregătire)

„Biserica devenise neîncăpătoare, iar larma clopotelor era asurzitoare. Bărbații, eleganți și afabili, erau îmbrăcați în costume croite după ultima modă. Femeile, în majoritate tinere, purtau rochii de ocazie, fie vaporoz, fie mulate pe corp, ale căror decolteuri ofereau privirilor apetisante splendori modelate de darnica natură. Veniseră cu toții, bine dispuși, s-o felicite pe cea care își adusese în biserică chipul atrăgător acoperit de o voaletă brodată și trupul neprihănit, a cărei frumusețe era ascunsă sub rochia albă de dantelă.

Înconjurată de zâmbete și flori, Liana așteaptă nerăbdătoare sosirea mirelui. Este puțin îngrijorată. Alesul inimii întârzie, iar pe tatăl ei, care trebuia să o conducă la altar, îl pierde mereu din ochi, ascuns în mulțimea viu colorată. Aflată alături de ea, mama, îmbrăcată într-o rochie neagră, veche și demodată, o privește încruntată cu ochi răi și reci și cu buzele înțepenite într-un rictus perfid.

Deodată, ușa se deschide larg și un curent puternic trimite la podea mirele care tocmai intra în lăcașul sfânt. Un vuiet înfiorător însoțește furtuna stărnită din senin, candelabrele încep să se clatine cu clinchete asurzitoare, lumânările se sting, iar mireasa simte cum o aripă nevăzută o smulge din mulțime, o ridică și, străpungând

cupola bisericii, o poartă în vârtejuri amețitoare spre zări neștiute...

...Trezită din visul ciudat și înspăimântător, Liana privește afară. În dimineața geroasă de ianuarie, soarele cu dinți trimite dinspre răsărit raze palide și reci. Promoroaca a prins ca într-o menghină ramurile golașe ale copacilor și acum strălucește în lumină.

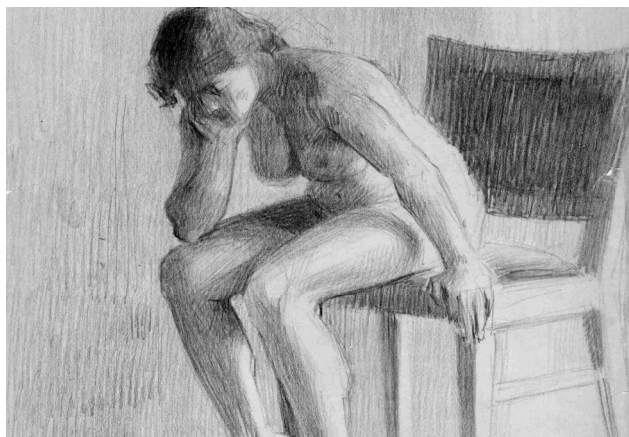
Prin fereastra închisă a rezervei, în care patul de spital este martorul suferinței și deznădejdi ei fără margini, nu vede decât zăpada înghețată și murdară.

Se instalase de câteva săptămâni o iarnă aspră, cu fulguiele viscolite, cu ceață deasă în zilele fără ninsoare, cu nopți deosebit de reci, al căror ger pătrundea nu numai în încăpere, ci și în corpul ei slăbit ale cărei oase, rămase aproape fără învelișul de mușchi, sunt acoperite doar de o piele flască, îngălbenită de boală, uscată și încrețită.

Are senzația că afară este o iarnă la fel de aspră ca aceea trăită pe vremea când avea 21 de ani și când se despărțise de iubitul ei alături de care petrecuse trei ani de viață plină de senzații tari, de nebunii tinerești, de separări prostești urmate invariabil de împăcări dulci și fierbinți. O viață asemănătoare cu aceea pe care și-o imaginase ea în nopțile solitare ale adolescenței, în

Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză

care lumina albă a lunii o făcea să aibă insomnii și vise îndrăznețe, colorate de acuplări închipuite de imaginația ei bogată, dublată de un temperament impetuos. În niciunul dintre aceste vise partenerul nu avea un chip bine definit. Era însă înalt, potent și îndrăgostit de trupul ei, pe care adesea și-l mângâia singură, ca să-i descopere tainele ascunse și să ajungă la senzații copleșitoare.(...)”

...E seară. O seară înghețată de ianuarie, la câteva zile după Anul Nou. Se pregătește de întâlnire. Nu are timp și nici chef să se gândească la tonul glacial al lui Rareș, ajuns la urechea ei prin intermediul telefonului aflat pe măsuta din lemn de nuc din sufragerie: „Bună! La mulți ani! Te pot vedea azi?”

Nu are timp, nici chef de reflecție, căci oglinda îi captează privirea și o ajută să se aranjeze și să se facă și mai frumoasă. Puțin fond de ten, puțină pudră, apoi un fard de pleoape albastru deschis și puțin tuș menit să sublinieze privirea și frumusețea nativă a ochilor.

Intrarea intempestivă a mamei o irită vizibil. O întreabă cu aroganță:

— Ce vrei?

În loc de răspuns, vine o întrebare:

— Unde pleci?

Liana o săgetează cu privirea:

— Crezi că e treaba ta?

— Nu fi obraznică! Iar ai de gând să-l aburești pe Rareș? Poate vei avea o străfulgerare de conștiință și îi vei spune că de atâta dragoste ce-i porți ai simțit nevoia să te culci la munte cu amorezul tău din liceu.

— Nu m-am culcat, m-am iubit! Când sunt lângă un tânăr frumos și fierbinte, nu mi-e somn, mi-e poftă de dragoste. Cu cine semăn oare la capitolul ăsta?

— Iar ești obraznică!

— Știi ceva? Poți să faci pași dincolo de ușă.

Nu mă mai deranja! Și așa sunt în întârziere.

Liana se ridică în picioare, trăneste ușa în spatele mamei, își scoate halatul de baie, apoi își pune chiloțeei negri și sutienul de aceeași culoare, de care nu prea au nevoie sâni ei fermi și pietroși, ale căror sfârcuri roz colorează plăcut albul ca laptele al pielii. Se privește în oglindă îndelung, cu admirație. Își zice zâmbind poznaș: „Narcisisto! Te iubesc așa mult când îți văd trupul ăsta fără cusur! Să-i înnebunești pe toți, ai înțeles? Nu ierta pe nimeni!

Îmbrăcată elegant și parfumată discret cu parfumul care îi plăcea lui Rareș, pornește spre locul de întâlnire atentă la reacțiile tipilor care o privesc cu ochi flămânzi și păcătoși. Se amuză nespus când vreun ramolit bătrân se oprește în loc, extaziat. Se simte atât de bine! Frumoasă, dorită, unică!

Loredana-Emilia Neagoe

Mihai Eminescu - Cel mai mare poet pe care l-a ivit pământul românesc

(G. CĂLINESCU)

Ar fi meritat un Nobel pentru literatură, dar acest premiu nu se acordă postum, afirma academicianul Eugen Simion, fostul președinte al Academiei Române, care a militat și a reușit, cu sprijinul Academiei, ca ziua de 15 ianuarie să fie legiferată drept **Zi a Culturii Naționale**.

În fiecare an, pe data de 15 ianuarie, Mihai Eminescu, „Luceafărul poeziei românești” ajunge la inimile celor care îl omagiază. Anul acesta s-au împlinit 166 de ani de la nașterea celui mai mare poet român, care, chiar dacă îl trecem cu vederea de-a lungul anului, se face simțit prin poemele cunoscute.

Volume de poezie, proză, proiecte dramatice, traduceri, prelucrări și adaptări, chiar și o schiță a unei gramatici sanscrite sau un dicționar de rime, compun o operă vastă și originală, lirică, fantastică, cosmogonică, didactică și polemică ilustrând o minte iscoditoare, o bună educație filosofică și o voință uriașă de a stăpâni multe domenii.

Publicistica lui Eminescu, câteva mii de articole care vorbeau despre stat, progres social, civilizație și cultură, a fost obiect de controversă, iar oamenii politici, ideologii sau sociologii au cultivat-o sau au repudiat-o în funcție de interese.

Întreaga operă eminesciană a fost influențată de marile sisteme filosofice ale epocii sale, dar și

de filosofia antică, de la Heraclit la Platon, de sistemele de gândire ale romantismului, de teoriile lui Arthur Schopenhauer, Immanuel Kant sau Hegel și chiar de filozofia buddhistă.

Poeziile lui Eminescu, oricare ar fi tematica lor, pun în lumină, concepția sa despre artă și literatură. În concepția lui Mihai Eminescu, arta, ca parte integrantă a culturii, reprezintă „podoaba cea mai nobilă a unui popor”. Legând valoarea estetică de valoarea morală a operei de artă, Eminescu se ridică împotriva formalismului și, în general, împotriva tendințelor dăunătoare din literatura epocii, care te fac să-ți pierzi „adeseori bucuria de a trăi și dorința de a lupta”, și militează pentru o artă, pentru o poezie închinată năzuințelor etice ale omului, prețuind, în egală măsură, valoarea ei estetică.

Temperament prin excelență liric, dar întru totul familiarizat ca gânditor cu lumea ideilor, Eminescu se lasă de timpuriu dominat de marile întrebări asupra condiției maturizărilor lor spirituale, apoi elanurile creatoare, dezamăgirile, îndurerările, și răzvrătirile sale amare și adânci, izvorâte din legăturile inevitabile cu societatea rău întocmită în care a trăit.

Constantin Pădureanu

Festivalul Internațional de literatură „Mihai Eminescu”

Fundația Culturală Lumina, Consiliul Județean Mehedinți, Episcopia Severinului și Strehaiei, Palatul Culturii „Teodor Costescu”, Centrul Cultural „Nichita Stănescu”, primăriile Drobeta Turnu Severin, Băile Herculane și Orșova au organizat, în perioada 13-14 ianuarie 2016, cea de-a XXVI-a ediție a Festivalului Internațional „Mihai Eminescu”. Manifestarea culturală a debutat la Colegiul Național *Traian* cu simpozionul „Porni Luceafărul”, iar juriul festivalului, al cărui președinte a fost academicianul Mihai Cimpoi, a acordat premii „Eminescu” scriitorilor Ion Deaconescu (Craiova), Paul Aretzu (Caracal), Nicolae Băciuț

(Tg. Mureș), Ali Narcin (Turcia), Ioan Baba și Nedeljko Terzici (Serbia). La Monumentul lui Mihai Eminescu din parcul colegiului amintit s-au depus jerbe de flori și la Căminul cultural din Cerneți s-a desfășurat simpozionul „Eminescu – poet universal”.

A doua zi, la Primăriile Băile Herculane și Orșova au continuat manifestările, scriitorii prezenți au depus jerbe de flori la statuia poetului național și au făcut fotografii în fața acesteia.

La Mănăstirea Sfânta Ana din Orșova a avut loc o slujbă de pomenire a marelui poet, urmând cuvântări din partea organizatorilor și decernarea premiilor „Eminescu” și a premiilor „Pamfil Șeicaru”.

Ovidiu Ghidirmic

Poezia ca joc cu măști

Gela Enea îmi este un nume cunoscut, pe care l-am întâlnit în unele publicații literare și am remarcat-o de la început, ca o poetă veritabilă, de o incontestabilă calitate și fluență a discursului liric, pe deplin stăpână pe mijloacele de expresie, pe lângă care nu poți să treci indiferent și care trebuie supusă atenției critice. Aflu acum, dintr-un Curriculum vitae, că este absolventă a Liceului Pedagogic din Craiova (Colegiul Național „Ștefan Velovan”) și a Universității din București, Facultatea de Filologie, actualmente profesoară de Limba și literatura română la Liceul de Arte „Marin Sorescu” din Craiova, că a colaborat la mai multe publicații culturale („Ramuri”, „România literară”, „Mozaicul”, „Noul Literator”, „Ars Poetica”, „Observatorul cultural” din Canada...), că a obținut la diferite festivaluri și concursuri naționale și internaționale premii și distincții și că a debutat în volumul „Dați-mi voie să trec” (Editura „Aius”, Craiova, 1997), publicând apoi volumul „Steag alb într-un cântec negru”, la aceeași editură.

Poeta pregătește în prezent, pentru tipar, volumul „Măști”, pentru că poezia însăși nu este decât un „joc cu măști”, în ultimă analiză. Să ne reamintim că Tudor Vianu, în studiul său de referință, „Poezia lui Eminescu” (1930), considera chiar capodopera „Luceafărul” ca pe un joc cu măști, în care poetul interpretează, pe rând, toate rolurile. În orice caz, acest titlu al Gelei Enea vizează o posibilă definire a poeziei, iar volumul are, implicit, și o tonalitate de „ars poetica”.

Într-un eseu, „Câteva gânduri despre poezie”, din volumul „Pro domo” (2013), care reproduce un discurs rostit la Festivalul Internațional „Noaptea de poezie”, de la Curtea de Argeș (iunie 2011), fixam trei condiții prealabile ale poeziei: trăirea (Erlebnis), tehnica (tehne) și muzicalitatea, cu trimitere la mitul orfic. Toate sunt îndeplinite de lirica Gelei Enea.

Marele filozof și critic german Wilhem Dilthey spunea că nu există nicio poezie autentică fără trăire (Erlebnis). Altfel, rămâne un produs artificial, de laborator, cel mult o ingenioasă făcătură.

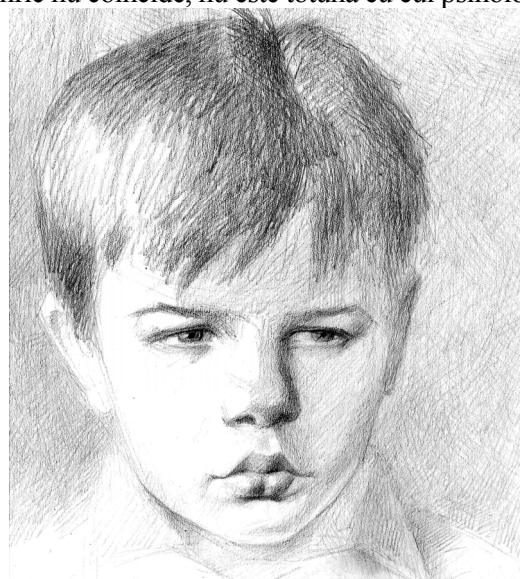
Dar trăirea trebuie să fie, neapărat, însoțită de tehnică, de meșteșug (techne).

Trăirile lirice sunt – după Gela Enea – trăiri clasificate, adică cenzurate, controlate, după cum ne încredințează chiar în poezia cu acest titlu. De aici, trebuie să tragem concluzia că sinceritate absolută în poezie nu există.

Lucian Blaga disprețuia lirica sinceră, directă și pasională, pe care o numea „hormonală”, într-un aforism din „Discobolul” (1945) și o compara, printr-o splendidă metaforă, cu „mugetul cerbilor”.

Poezia autentică presupune, neapărat, prezența ludicului și a disimulării.

Chiar la Bacovia este greu de spus – și critica a demonstrat-o – cât este sinceritate și cât este disimulare, joc, poză, artificiu. Este ceea ce ne spune și poeta, în esență, într-un vers memorabil, din trăiri clasificate: „căci vocația poetică e fantoșa vieții personale”, un vers holomeric (partea care prezintă întregul), adică un vers care exprimă concepția sa despre poezie. De aceea este reluat și revine ca un leitmotiv, aproape în aceeași formă: „căci vocația de poet este fantoșa vieții personale”. Și aceasta pentru că, după cum se știe, eul liric nu coincide, nu este totuna cu eul psihologic.

Lumea în care trăim este „căzută în dizgrație”, după cum bine observă poeta („jurământ de s(u)punere”). Epoca modernă, pe care o traversăm cu toții, se pare că este o epocă de declin și de decadență, așa cum am numit-o în „Pro domo” (volumul I). Deci, cântecul Gelei Enea nu poate să fie decât un „cântec cernit”, dar din care speranța nu a dispărut cu totul, așa cum ne spune în volumul anterior, „Steag alb, într-un cântec negru”.

Versurile sale curg cu o fluență demnă de invidiat. Poezia Gelei Enea, ca orice poezie modernă, nu are rimă, dar are ritm, își păstrează, cu alte cuvinte, muzicalitatea, condiție sine qua non a poeziei adevărate din toate timpurile.

Traduceri • Traduceri • Traduceri • Traduceri • Traduceri

Ștefan Cucu

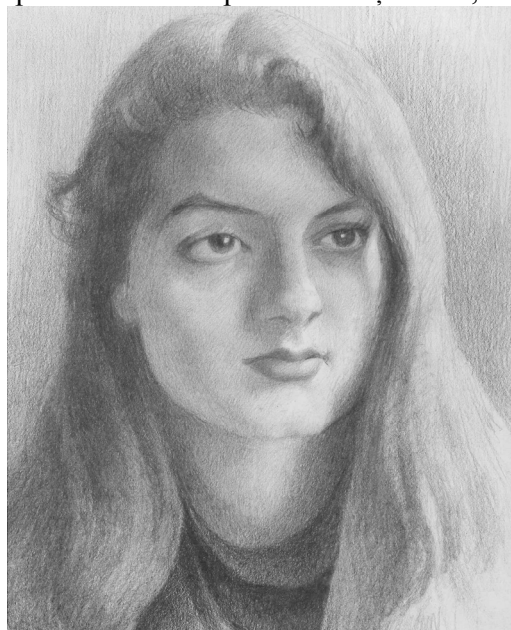
Publius Ovidius Naso
Arta de a iubi (Ars amandi sau Ars amatoria)
Cartea I, v. 1-4, 31-166

Dacă vreun tânăr roman a dragostei artă nu știe,
Să mă citească și-apoi iubi-va cu măiestrie.
Arta pune-n mișcare corăbiile iuți ca-n povești,
Carele-ușoare, prin artă iubirea poți s-o strunești.

.....
Viața mi-inspiră poemul. Tu, cititor, te supune
Unui poet încercat! Acum adevăruri voi spune.
Tu, mamă-a iubirii, degrabă alături de mine să stai,
Pentru-nceputuri! Departe de-aici tu, sfielnic alai
De panglicuțe înguste și rochii lungi ce-nveliți
Pulpele până la mijloc! Eu pentru voi, ce iubiți
Fără opreliști, cânta-voi, voi descrie mici viclenii
Ale iubirii, însă poemul fără vreo vină va fi.
Tu, ce-n armata Venerei doar un recrutar acum ești,
Caut-o-ntâi pe aceea pe care vrei s-o iubești.
Cu rugăminți cucerește-o apoi și nu pregeta,
Fă ce-ți stă în putință să dureze dragostea ta.
Iată subiectul, arena pe care va alerga carul meu,
Iată și ținta spre care mă voi îndrepta eu mereu!
Cât poți în voie să zburzi pretutindeni, cu frâiele line,
Caută-o iubită și spune-i: "Te îndrăgesc doar pe tine!"
Nu aștepta ca din cer să-ți pice prielnica față!
Lesne-o găsești, aruncând în jurul tău ochii roată.
Unde să-ntindă rețele pentru cerbi vânătorii știu bine,
Unde se-adună mistreți fioroși prin văile-alpine.
Știu păsărării tufișuri, iar pescarul bun nimerește
Cu-al lui cârlig chiar în balta în care-noată mult pește.
Astfel și tu, care cauți o iubire îndelungată,
Află întâi în ce locuri fetele-adeșea se-arată.

.....
Ceea ce-i potrivită; de-ți place-o tânără fată,
Mii vei cunoaște și-atunci n-o să mai știi să poți spune:
"Asta-i a mea!"; de vrei una plină de înțelepciune
Și mai matură, fii sigur, mai multe ieși-ți-vor în cale.
Spre a-mplini-o dorința curând, tu plimbă-te-agale
Sub răcorosul portic pompeian, pe când soarele-a atins
spatele crudului leu din Nemea, de Hercule-nvins;
Să te mai plimbi pe sub bolta de marmură, adăugată
La cea a fiului ei de-o mamă îndurerată.
Nu ocoli nici porticul cu vechi legende pictat;
Numele Liviei poartă, al celei ce l-a înălțat.
Vezi și cum sângeroase Danaide pus-au la cale
Moartea bieților veri, cum tatăl lor, plin de jale,
Spada scoțând, priveghează. Tinere, nu-l ocoli
Nici pe Adonis cel plâns de Venera și nici acea zi

Dragă iudeilor. Tu să mergi și la templul divin
Mefitic, ce-i consacrat junincii-mbrăcate în in.
Isis de multe e-n stare, căci a fost ea însăși iubită
De Jupiter. Cine-ar crede că și Piața e potrivită
Pentru iubire? În For chiar s-a aprins deseori
Flacăra ei. Lângă templul lui Venus simțit-a fiori,
Lângă fântâna lui Appiu, cu țâșnitoarele-i ape,
Făuritorul de legi. N-a putut de iubire să scape
Cel ce pe alții-i scăpa de nedreptăți. Graiu-i piere
Chiar celui meșter la vorbă, ce, cufundat în tăcere,
Vede cum propriu-i proces are acum de pledat.
Venera-și râde de el din templul învecinat;
Cel ce fuse patron, acum e doar un client.
Tu, vânătorule,-n teatre să fii totdeauna prezent!
Sunt potrivite acestea pentru dorințele tale,

Mierea strângându-și din flori, din frunze de cimbrisor,
Astfel se-adună la teatru doar dichisite femei.
Multe frumoase-s acolo, de nu știi pe care o vrei.
Vin ca s-admire și vin ca și ele să fie-admirate;
Chiar și-o fecioară aici își pierde a ei puritate.
Romul, primejdia-n teatru venit-a-ntâi de la tine,
Când holteii-ți ostași răpit-au fecioare sabine.
Pe vremea ceea în teatru cortina nu se lăsa,
Nici cu șofran parfumat estrada nu se stropea.

Traducere din limba latină
de Ștefan Cucu

Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie

Oana Manolescu

NU UITA!

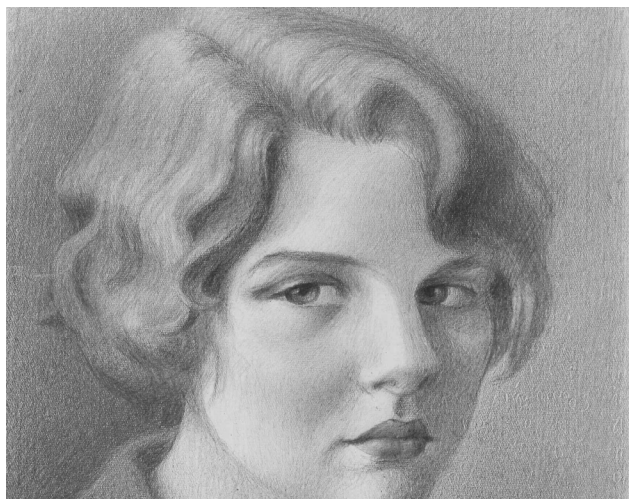
Orice sfârșit îți cere să-ncepi iar.
Și-n orice lacrimă, un zâmbet este.
În orice întuneric, e un far
Și-i adevăr în fiecare poveste.

Dar când viața se închide-n zid,
Și când izvorul lacrimii nu seacă,
De porțile luminii se închid
Și adevărul din poveste pleacă...,
Atuncea, nimenea nu-ți poate cere
Să ai, să dai și altora putere...!

Dar Dumnezeu te-ajută să-ncepi iar,
Și-n lacrimă, e zâmbetu-I pe față!
În orice întuneric, EL e far!
DOMNUL e ADEVĂR, CALE ȘI VIAȚĂ!

NE VA UNI IUBIREA

O barcă albă saltă pe apele în spume
În seara făr' de capăt a valului pe mare;
Și vestitor, deasupra-i, o stea pare a spune
Că între cer și ape există o cărare,
Că între CER și oameni a dispărut misterul
Și dintr-o lume-ntr-alta lesne a vedea, poți.
Dar, nu știu cât e marea și unde-ncepe cerul,
Căci Dumnezeu ne-apropie de toate, și pe toți.
Și chiar de barca pleacă, ori steaua de apune,
Și ziduri prea înalte-s din CER pân' la Pământ,
Dacă planeta-ntreagă se pleacă-n rugăciune,
Ne va uni IUBIREA cu tot ce este sfânt!

SE ÎNTÂMPLĂ...

Se întâmplă: o fântână bună seacă
Și undeva-n pământ apele-i pleacă.
Deși rămâne umedul ei profund,
Apa e dispărută în afund.
Sunt însetați ce-și amintesc de ea,
Iar alții, nici nu știu c-a fost cândva.
Fântâna nimănui și-a tuturor
Altundeva răzbate din izvor.

Cei care-n amintiri o regăsesc
Și azi din pulberi, setea-și potolesc....

ȘI URCĂ BRAZII

În panta muntelui brazii coboară,
Tăcută oaste - neîncovoiată
Și neclintită, vajnică armată –
Fi-vor și mâine, cum odinioară.

Și urcă brazii panta muntelui,
În ram unind Înaltul cu Pământul.
În rugă veșnică ei cer Cuvântul
Iubirii nesfârșite a Tatălui.

Îl au, și îl revarsă peste lume
Prin glasul verde-al trupului de brad.
Și dacă uneori și brazii cad,
În Cer ei au mereu același nume.

VISU-I VIS!

După ani de-nsingurare,
Toată noaptea te-am visat
Și erai, ca o sfidare,
Tu, cel mai frumos bărbat.

Ai ieșit din bezna nopții
Și a timpului fugit,
Ca și cum pe noi doi, sorții
Nu ne-ar mai fi despărțit.

Deși false giuvaeruri
Fost-a visul din Înalturi,
Sufletele noastre-n ceruri
S-au iertat unul pe altul.

Pro muzica • Pro muzica • Pro muzica • Pro muzica • Pro muzica

Despina Petecel

Dimifrie Cuclin – *Mes Symphonies (Manuscris inedit). Roman muzical.*

24 martie 1885, Galați – 7 februarie 1978, București, sunt cele două date calendaristice în intervalul cărora a trăit, a creat și a meditat Dimitrie Cuclin, unul dintre cei mai prolifici și polivalenți muzicieni ai secolului al XX-lea:

compozitor – semnată a nu mai puțin de 20 de simfonii, nenumărate lieduri, piese corale și camerale, al unor partituri vocal-simfonice, ca și al câtorva opere monumentale: *Soria* (1911), *Travian și Dochia* (1921), *Agamemnon* (1922), *Bellerophon* (1925), *Meleagrida* (1958), toate pe librete proprii, ultimele două rămase în manuscris; **estetician** – autor al primului *Tratat de estetică muzicală* de la noi, apărut în 1933 la Tiparul „Oltenia”, distins cu Premiul Academiei Române; **filosof** – autor al unui *Tratat de metafizică*, rămas în manuscris, și al volumului *Teoria Nemuririi*, elaborat inițial în limba franceză și apărut, în 1990, în traducere românească, la Editura Porto-Franco, Galați; **poet** – autor a peste 200 de *Sonete* originale, concepute în limba franceză, unele dintre ele cuprinse în volumul *Doine și Sonete* și al unei culegeri de *Poeme* în limba engleză (Tiparul „Oltenia”, 1932), ce poartă girul Reginei Maria a României, dar și **traducător** inspirat, în limba engleză, al mai multor poezii de Mihai Eminescu, *Luceafărul* fiind, se pare, cea mai reușită dintre ele; **dramaturg** – autor al tragediei într-un Prolog și trei acte în versuri, *Sofonisba* (1945); **profesor** – în 1919, Dimitrie Cuclin, fost discipol al celebrului pedagog francez Vincent d’Indy, la Schola Cantorum din Paris, devine profesor titular la Academia Regală de Muzică din București, urmându-i lui Alfonso Castaldi; între 1922-1929 este profesor de vioară și teoria muzicii la City Conservatory of Music și la Brooklyn College of Music din New York, iar în perioada 1930-1948 activează ca profesor de armonie, contrapunct și compoziție la Conservatorul din București. Ca orice oponent al regimului totalitar și,

pe deasupra, recunoscut pentru convingerile sale religioase, Dimitrie Cuclin nu a fost scutit de eticheta de „deținut politic”. În zorii zilei de 18 mai, 1950, ziua Înălțării, muzicianul este arestat și dus în subsolurile Securității, iar apoi la Canal, alături de generali, magistrați, avocați, ziaști etc., sub acuzația de a fi fost văzut, „de către un muzician din Brăila”, cumpărând arme „de la un negustor de pe Calea Victoriei”. Întrebat fiind de către unul dintre deținuți dacă are de gând să se răzbune pe cel care l-a denunțat, Cuclin răspunde, spre uimirea aceluia, că, fiind creștin, lasă totul în grija lui Dumnezeu...

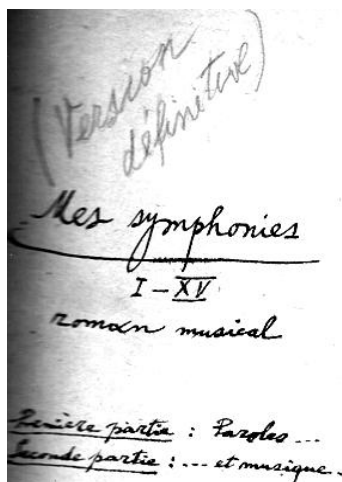
„Muzica este însăși viața noastră. Viață, Muzică pe care nu am înțelege-o și nu am trăi-o într-adevăr, decât în modul cum trebuie s-o înțelegem și e trăită în Universul însuși. Și viața e doar mișcare, iar viață fiind însăși muzica, cercetând legile mișcării, cercetăm legile Vieții, legile Muzicii ...”

Astfel și-a început nonagenarul muzician disertația despre triada Muzică-Viață-Univers, pe care mi-a făcut onoarea să mi-o încredințeze, pe banda de magnetofon, pentru una dintre primele emisiuni ale ciclului *Muzicienii noștri se destăinuie*, demarat în vara lui 1975 – an în care am avut și nesperatul privilegiu de a fi admisă în intimitatea enigmaticului muzician care trăia, retras, într-un apartament spațios situat pe strada Dionisie Lupu 74. Din fericire, aveam să respir, în mai multe rânduri, același aer cu Maestrul care își făcuse obiceiul de a mă invita periodic în Empireul său spiritual, pentru a-mi împărtăși, printr-un act aproape ritualic, crâmpie din meditațiile lui filosofice, pe care nu contenea să le transpună, cu mâini tremurânde, pe filele unor caiete umile, școlarești, cu o caligrafie impecabilă încă!

Dar, cel mai emoționant moment mi-a fost dat să-l trăiesc la scurtă vreme după difuzarea emisiunii pe care i-o dedicasem în ciclul *Muzicienii noștri se destăinuie*, la 29 august 1975. La finele uneia dintre întrevederile mele cu muzicologul și compozitorul Liviu Rusu, discipol al lui Dimitrie Cuclin la Conservatorul bucureștean,

Pro muzica • Pro muzica • Pro muzica • Pro muzica • Pro muzica

în vederea perfectării dialogului destinat aceleiași serii de emisiuni radiofonice, domnia sa mi-a înmănat un plic, pe care, în mod evident, îl păstrase cu religiozitate. Spre surprinderea mea, înăuntru se afla o cărticică, ale cărei coperti cartonate adăposteau o adevărată comoară: un *manuscris* în limba franceză semnat Dimitrie Cuclin: *Mes Symphonies (I-XV). Roman musical*.

Traducerea lui a cunoscut câteva etape destul de sinuoase, dictate de meandrele vremurilor pe care le-am trăit până în 1989. Abia după un deceniu de la plecarea dintre noi a lui Dimitrie Cuclin, în 1988 așadar, la 30 iulie, am reușit să

mă concentrez asupra ei, în răstimpurile în care izbuteam să mă desprind din iureșul multiplelor activități radiofonice în care eram angrenată în toți anii de după 1975. A urmat o altă întrerupere, de aproape două decenii, pentru ca, în 2014, să revin definitiv la ceea ce, între timp, căpătase contururi ferme, transformându-se în „Proiectul Cuclin” (azi în curs de definitivare în vederea unei ediții bilingve).

Am selectat un fragment din acest „roman muzical” atipic, a cărui dimensiune muzical-cultural-filosofică ni se dezvăluie, subtil, dincolo de formulări cu aparență simplistă ori cu tentă ironic-umoristică.

Parabola sau cele trei dimensiuni ale lui Iisus Christos.

„Muzica a fost la început spirituală, divină, când s-a fixat într-o primă etapă clasică, aceea a Cântului religios. Prima ei coborâre din cerurile sale, paralel cu primul romantism revoluționar, acela al Trubadurilor, Truverilor, Minnesängerilor, Menestrelilor, teoreticienilor ca Boetius, Philippe de Vitry și, mai târziu, Zarlino, care, cu toții, au deschis, e drept, calea spre Tartini, Rameau și Riemann, a fost aceea pe care a efectuat-o intelectualitatea Evului mediu. Apoi, a doua și în continuarea aceluiași romantism medieval, a fost cea pe care au operat-o în psihologie narațiunea și pitorescul Renașterii, toată această mișcare complexă, științifică și în același timp artistică, rezolvându-se

integral în cea de-a doua etapă clasică, aceea a lui Johann Sebastian Bach. După aceea, pornind pe un drum nou, fără să-și piardă niciuna dintre caracteristicile ei esențiale, și după ce suferise prejudiciile radicale ale unui al doilea romantism, cel al lui Philippe Emanuel Bach și al Școlii de la Mannheim (reprezentată mai ales de dinastia Stamitz), ca și al succesorilor ei imediați, Haydn și Mozart, ea, muzica, se umanizează odată cu Beethoven, a treia și ultima etapă clasică, și se angajează din nou, dar invers, pe drumul spiritualității, în special cu Wagner, Franck și d'Indy – neo-clasici, în general –, nu fără să fi scăpat de gravele pericole ale decadenței, în primul rând ale acelora din cel de-al treilea romantism, chiar mișunând de genii precum Weber, Schubert, Schumann, Mendelssohn, Chopin, Liszt, Berlioz, eșuând însă în așa-numitul modernism căruia Debussy, Ravel, Stravinski îi deschiseseră larg porțile și care era ținut în șah de către contraponderea neo-clasică a lui Brahms, Wagner, Bruckner, Strauss, Franck și, în paralel, de către Mahler, Reger, Saint-Saëns, Fauré, d'Indy, Dukas. Astfel încât progresul viitorului se va datoră unei fuziuni a descoperirilor materiale ale ultimului romantism și ale modernismului, cu metafizica neo-clasicismului. În Noiembrie 1908, [Auguste] Sérieux, care preda primul curs de compoziție la Schola [Cantorum], ne-a pus să dăm, fiecare după conștiința lui, o definiție a muzicii. A mea a fost, textual, următoarea: „Muzica este viața lui Dumnezeu încarnată în sunet”.

Cred că măcar acum, la trecerea a 131 de ani de la naștere, „dezgroparea” operei lui Dimitrie Cuclin ne apare ca imperios necesară. Fie și numai întrucât, ca să elogiem, dar mai ales ca să combatem o operă de artă, indiferent de sfera căreia îi aparține, reclamă cunoașterea ei în detaliu. Or, în ciuda modestiei excesive, Cuclin, care era, totuși, perfect conștient de propria-i valoare, a intuit că atât creației componistice, cât și ideilor lui filosofice considerate excentrice, le era rezervat un destin similar cu acela al artiștilor și gânditorilor care și-au depășit epoca, și, ca atare, decodificarea înțelesurilor artei lor aparține generațiilor viitorului.

„Dacă am fost născut întemeietor și, deci, dacă sunt sau voi fi întemeietor, se va vedea odată. Eu cred că m-am exprimat pe mine însumi”.

Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză

Ion R. Popa

Gunoii din casă

Încă nu încetase sirena fabricii a da semnalul de sfârșit al programului pe ziua respectivă când Nicolae Albăstroiu se postase la ieșire, ca de obicei, unde își aștepta prietenii cu care mergea la bere. Primul sosit a fost Dumitru Pană, dar a plecat grăbit spre casă, fiind așteptat, zicea el, de nașul său. Laiu nu l-a crezut într-un tot pentru că, de la un timp, Mitică frecventa mai rar cercul lor, găsim fel și fel de motive. Au venit ceilalți doi, Costică Ogarcă și Aurel Manea, unul mai burtos decât celălalt.

— Mai stăm ca să vină Mitică sau mergem numai noi? a întrebat Aurică.

— Nu. El pleacă acasă. Zise că îl așteaptă nașu-său, a răspuns Lae Albăstroiu, punându-se în mișcare.

— E posibil. Vine ca să-l împace cu nevasta. Erau în prag de divorț, dar copiii au dat fuga la nașii lor și li s-au plâns.

— I-auzi ce le-a dat în gând! S-a mirat Costică. Da' tu de unde știi?

— Mi-a spus nevastă-mea, care a aflat când a fost la coadă la carne, de la o vecină de apartament a familiei Pană.

— Păi el n-a știut să-i închidă gura nevestei? Ce bărbat este? s-a înfuriat Lae Albăstroiu. Și nașu-său de ce își bagă nasul în casa lor?

— Nașul lor este frate cu tatăl Minodorei, nevasta lui Mitică, și sunt foarte apropiați. Dacă nașii n-au avut copii, ai lui Mitică au crescut mai mult acolo. Acum sunt mari, fata e în clasa a opta, băiatul într-a zecea. Și amândoi sunt buni de carte.

Între timp, au ajuns la bufetul „Racul”, o bombă de cartier care împrăștia un damf de bă-

uturi ieftine și proaste, dar foarte căutată de pătura de jos a orașenilor, aflându-se în calea celor care ieșeau de la Fabrica de Mașini și Unelte Agricole. S-au așezat la o masă cu patru scaune, unul rămânând liber.

— Laiule, mi se pare mie sau ești cam supărat, l-a abordat Aurel Manea.

— Cum să nu fiu? Tu știi ce este la mine acasă? și s-a oprit, fiindcă a venit ospătarul care le-a pus pe masă șase sticle de bere. Dar Albăstroiu l-a reținut și i-a mai cerut rom, câte o sută de grame de fiecare, pentru a ... îmbunătăți berea. Ceilalți doi au refuzat însă.

— Ce ziceai că este la tine acasă? l-a întrebat Costică.

— Vai de lume! Am fata în spital, nevasta bolnavă..., și a lăsat capul în jos de supărare.

— Ce-a pățit fata ta? O știam voinică, frumoasă, cu un păr lung pe spate și cum e spicu' grâului, mândria școlii, cum o lăuda directorul la ședința aceea când au fost premiați cei cu diplome obținute la festivalul național, a tresărit Aurel Manea, al cărui fiu era în primul an la același liceu.

— Păi să vezi! Când am ajuns acasă, ieri - știi că ne-am despărțit la colțul blocului meu -, le-am găsit pe-amândouă plângând de mama focului.

— „Ce-aveți? Ce-ați pățit?”, le-am întrebat eu. „A lăsat-o ăla corigentă pe Naty”, mi-a spus nevastă-mea, dându-și cu palmele în cap, după care iar a început să țipe înecat, iar biata fată nu a mai putut să suporte și a trecut în camera ei supărată, dacă nu i-o fi fost și teamă de mine.

Vă dați seama în ce stare mă aflu eu: mi se urcase sângele în cap, se învârtea casa cu mine,

Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză

clocoteam de mânie. „Nu se poate!, mi-am zis. După atâtea laude ale directorului Pandelescu, care știți ce bine e văzut la partid, după ce mi-au ținut-o toată toamna pe câmp, toată iarna și primăvara numai în repetiții și spectacole, după atâtea premii aduse școlii, acum să-mi lase fata corigentă!? Asta nu poate fi decât bătaie de joc.” A înjurat profesori, școală, director și mă pregăteam să mă duc la directorul ăl mare, la Pandelescu.

Din nou au ciocnit și prima halbă a fost terminată de toți trei, trecându-și-o în față pe următoarea, totodată căutându-l din priviri pe ospătar.

— Cum te-a primit ăsta?

— Stai să vezi! Când să ies pe ușă, iar aud nevasta țipând. Ea intrase la Naty în cameră și o găsisese lată în pat, cu cutia de medicamente goală lângă ea. A venit salvarea, a dus-o la „Urgență”,

unde și-a revenit, dar nevasta a rămas cu o durere de cap.

— Păcat de ea, femeie tânără! l-a compătimit Aurică.

— Da, mă, îmi era teamă că o pierd, femeie la treizeci și șase de ani, mai mică decât mine cu opt ani.

— Fata cu ea seamănă, să știi! a apreciat Aurel.

— Tu nu te-ai dus la spital? a fost surprins Costică.

— Nu, eu am plecat hotărât să mă răfuiesc cu directorul Pandelescu. Acesta, om cu tact, m-a poftit pe fotoliu în fața sa, a scos o sticlă de coniac și un pachet de Kent, și... m-am calmat. Știa toată situația. Au un profesor rău, nu se înțelege nimeni cu el, spaima școlii, nu e nimeni mulțumit de el. Dar mi-a promis că are ac de cojocul lui ca să-l aducă cu picioarele pe pământ și o va promova. O să-i pună partidu-n cap; mi-a promis..., a mai spus el cu un aer de complicitate. Atunci nu mai are încotro. Pandelescu stă bine cu partidu', are poziție bună. știți că el conduce spectacolu' de pe stadion, de ziua secretarului general. Nu pune partidul pe oricine ca să facă spectacolul ăla... Numai un om de-al partidului putea să fie acolo. Așa că, nu se pune problema...

Au urmat încă trei rânduri de halbe cu bere. Laiu nu a mai putut continua, fiindcă a uitat unde a rămas, iar prietenii săi nu s-au mai dovedit interesați, luând altă vorbă.

Un mucalit mai în vârstă și burtos a exprimat altă părere: „Vezi ce înseamnă să schimbi programul venirii de la cârciumă și să nu anunți!? Putea să dea și el un telefon... Acum, uite ce situație! Pentru 25 de bani și-a stricat familia...”

Radu Beligan despre Amza Pellea

Deoarece am avut privilegiul să trăiesc mulți ani în intimitatea lui Amza, a familiei lui, care este acum, într-un fel, și familia mea, as vrea să vă fac o mărturisire.

În ultimul timp, gazetele, radioul, televiziunea exaltă „personalitățile” nobile noastre artistice într-un chip care însă apare desăvârșit. Nu mai există nicio rușine în fața adjectivelor. Un actor care abia a pășit pe scenă ori a răsarit pe ecran e decretat magnific, monumental, genial și câte și mai câte. Nu mai asunde să-ți pui palăma de genii.

Vedete apăsate peste noapte, glorie de carton, false valori nepedesc și înăbuși ecranele și salile de teatru.

Ce să mai spun, în aceste condiții, despre Amza Pellea?

Aș spune doar atât:

Vor trece anii, actorii se vor perindea cu sutele, cu mii pe ecrane și pe scene, DAR NIMENI, NICIODATĂ, nu-l va putea înlocui pe Amza Pellea în inima poporului român.

În trecerea anilor, vidul lăsat de el se face din ce în ce mai simțit.

Amza este mai mult decât un mare actor, a cărei paletă mergea dela comedia bufă la tragedia. El este o legendă, un mit, una din florile rare care au răsarit pe pământul românesc.

Gratie cinematografului și televiziunii care ne-au păstrat umbra și ecoul lui, el este unul din monumentele acestui popor. O comoară națională.

Iar pentru prietenii lui, el reprezintă omul în întreaga accepție a cuvântului. Un om care nu a trăit niciodată și nu a acceptat niciun compromis.

El va trăi mereu în mintea și inima românilor și, pe măsură ce timpul va trece, statuia lui va deveni tot mai înaltă.

Radu Beligan

7 Aprilie 1991

Amza Pellea la Veneția

Cenaclu • Cenaclu • Cenaclu • Cenaclu • Cenaclu • Cenaclu

Dumitru Duță

Cenaclu

Ședințele cenaclului „Excelsior“, de pe lângă Asociația și Revista „Noul Literator“ (ACNL), se desfășoară în fiecare zi de joi din ultima săptămână a lunii, sub conducerea scriitorilor Nicolae Petre Vrânceanu și Virgil Dumitrescu.

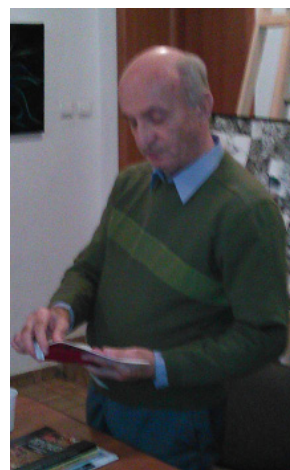

Întâlnirea din 17 decembrie 2015 a avut loc la Casa de Cultură „Traian Demetrescu“ din Craiova și a fost condusă de profesorul și scriitorul Nicolae Petre Vrânceanu. Acesta evidențiază, în partea de început, acțiunile de ultimă oră ale ACNL, între care s-a

impus sărbătorirea a cinci ani de la apariția asociației și revistei, acțiune derulată în tandem cu Filiala Academiei Române din cadrul Institutului „C. S. Nicolăescu - Plopșor“ Craiova. Oameni de cultură din țară, invitați locali și cititori au avut aprecieri favorabile manifestărilor, care înscriu ACNL în circuitul cultural-artistic al orașului și al țării.

Ședința de cenaclu se desfășoară în decorul incitant al Expoziției de pictură semnată de unsprezece tineri, între care Mihaela Olaru, Rebecca Popescu și Mihai Tudor.

Poet de factură intelectuală, modern ca sens și expresie, Virgil Dumitrescu citește câteva poeme din creația sa recentă, pe care vorbitorii Mircea Pospai, Teodor Oancă, Gela Enea și Rodica Florescu le încadrează în rândul meditațiilor rezultate din jocul imaginației cu realul.

Calde aprecieri au fost exprimate și la adresa versurilor citite de studentele Mihaela Ivan și Ionela Pozmac, interesate de metamorfozele eului liric. În discursul lor, s-a reținut perceperea pentru ludic și pentru căutare unor rime sugestive și rare.

În finalul ședinței de cenaclu, Nicolae Petre Vrânceanu remarcă unele trăsături ale poemelor ascultate: ironia fină la Virgil Dumitrescu, capacitatea de receptare a poeziei la Mihaela Ivan, experiența lirică obținută prin lecturi literare la Ionela Pozmac.

Evocări • Evocări • Evocări • Evocări • Evocări • Evocări

Ion Sabin Cerna

Un poet uitat: N. Burlănescu - Alin

Originar din satul Burlani, județul Gorj, s-a născut la 14 august 1869, într-o familie de țărani agricultori, în orașul Târgu Jiu. Este elev al Liceului Central din Craiova, alături de Ch. Laugier și C. D. Fortunescu, întemeietorii "Arhivelor Olteniei", pe care-l absolvă cu mari dificultăți în anul 1892, fiind nevoit a lucra ca învățător pentru a-și susține bacalaureatul în București, unde se înscrie la Facultatea de Drept. Pentru a-și desăvârși studiile liceale, Alin Burlănescu a apelat la ajutorul confratelui său mai mare Traian Demetrescu să-l susțină material, dar care-i răspunde afectat, în 28 februarie 1892, din Craiova: "D-le Burlănescu, nu ți-am răspuns îndată, pentru că am fost ocupat și puțin bolnav. Scrisoarea d-tale m-a atins profund. Ea nu m-ar fi impresionat atât, dacă ași avea milioane. Din nenorocire însă, cunosc și eu sărăcia ca d-ta. Îți strâng mâinile cu adâncă afecție, Traian Demetrescu". Este mic funcționar în București în perioada 1892 - 1900, pentru puțin timp învățător la Zimnicea, iar după absolvirea facultății, de judecător la Hârșova, apoi funcționar în administrația de stat, la judecătorie, finanțe, prefectură, în Târgu Jiu, unde editează revista "Speranța" în care publică versuri și proză. Din 1901 se stabilește la Craiova, unde lucrează la Baroul de avocați și prefectură. Astfel prin adresa 914/16.09.1903, ministrul de interne C. I. Nicolăescu îl anunță pe prefectul de Dolj că prin "înaltul Decret Regal M.S. Regele a binevoit să aprobe definitiv trecerea d-lui N. Burlănescu, după a sa cerere, în funcțiunea de comisar cls a 111-a pe lângă prefectura poliției orașului Craiova, în locul vacant. Aducându-vă la cunoștință această înaltă dispozițiune și ca urmare la ordinul nostru 29575/17.09.1903, vă rog să încredințați celui în drept acest ordin". Dar din cauza sănătății precare, poetul își dă demisia după două săptămâni. Viața de boemă, pe care o duce încă de tânăr, îi macină sănătatea ca și singurătatea și greutățile familiale: îi moare un frate de mic, apoi tatăl, decedat în urma unei febre tifoide. Cunoscut ca poet, dramaturg și traducător, se impune în viața literară prin volumul de versuri "Doine oltenesti", apărut în 1899 la Tipografia Samitca, Ciolova, volum care de altfel îl și consacra, deschizându-i o sferă de largă popularitate în rândul oamenilor simpli. În caietul intim al lui C. D. Fortu-

nescu, poetul îi scrie un catren: "Iubitul meu prieten C. D. Fortunescu / Muza mea e supărată / Că nu vrea să mă inspire ... / Dar îți las deocamdată / O plăcută amintire / N. Burlănescu - Alin, Student la Litere, 1893", urmat de alte catrene și versuri scrise de Iosif, Anestin, Țițeica și alții.

Ca și prietenul său "nemilionar" Traian Demetrescu, poetul Alin are un sfârșit tragic, murind după două săptămâni de suferință, la 20.09.1912, ora 6 a.m. în Sanatoriul Bisericiani din județul Neamț. Edificatoare pentru aceasta este "Foaia de observațiuni medicale" din care prezentăm pasajele de interes biografic: "pacientul Burlănescu Alin de ani 44, stare civilă, necăsătorit, din comuna Craiova, str. 13 septembrie nr. 16 la Marita Alexandru Mihalache, jud. Dolj, de națiune română, religie ortodox, profesiunea liberă, intrat în spital la 6.09.1912 cu diagnoza "Tuberculoză pulmonară". La rubrica Observațiune, medicul curant menționează date din declarația pacientului: "în copilărie suferă de pojar și angină difterică. Fiu de agricultor, trăiește în slabe condițiuni de igienă și alimentație. De la etatea de 20 de ani este, învățător sătesc în care timp muncește foarte mult pentru a urma cursurile de bacalaureat și cele ale facultății de drept din București, obținând licența, în cele din urmă practică avocatura și publicistica în Craiova, ducând o viață de lipsuri și supărări. Se simte bolnav din primăvară (?), când observă că slăbește zilnic și perde din forțe, obosește foarte repede și perde pofta de mâncare, tușește și espectorează și simte dureri pulmonare mai ales în stânga. În această stare se găsește până vine aici. În prezent: este febril, apetitul pierdut cu desăvârșire, slăbit de forțe mult, obosește la cea mai mică mișcare, tușește foarte mult și espectorează foarte mult". Astfel, poetul jalei oltenesti, își lasă admiratorii îndoliați prin tragicul sfârșit și o mamă cernită în Burlanii Gorjului.

Artă contemporană • Artă contemporană • Artă contemporană

STRĂZI DIN EUROPA

Şase Expoziții pe Străzi din Europa

Proiect Artistic Internațional condus de Carlo Franza

“OCHII POEZIEI PE COMEDIA LUMII”

ARTISTA

Eugenia Serafini

CURATOR

Prof. Carlo Franza, Istoric de Artă și Critic al
cotidianului „IL GIORNALE”
fondat de Indro Montanelli

LOCUL

PLUS BERLIN – ETAJUL GRIGIOPERLA

Warschauer Platz 6-8 / 10245 Berlin –
tel. 030 21238501 fax 03029360476 -
www.plusberlin.com

DURATA

De la 14 noiembrie 2015 la 28 aprilie 2016

VERNISAJUL

Sâmbătă 14 noiembrie 2015, ora 18.00

COMUNICARE

Fancesco Franza

"Străzi din Europa" își asumă rolul de a exista, într-un oraș ca Berlinul – inima Europei –, oglinda unei arte de frontieră, în absolută mișcare, hipermodernă, hiperteză, hipercultă, minte și inimă, dar și proiect și destin al comunicării estetice. Proiectul este situat într-un edificiu neogotic – odată, nobilă școală de grafică – cu o sută de ani de istorie în spate, în apropierea celui mai lung traseu supraviețuitor fostului Zid al Berlinului, în cartierul Friedrichshain, zona cea mai plină de viață a orașului, bogată în cafenele artistice, localuri, magazine cu haine vintage, anticariat, muzică și multe altele. Și cu acest proiect, conceput și condus de către ilustrul istoric de Artă Modernă și Contemporană, Prof. Carlo Franza, figură de nivel internațional, se indică și se susține arta nouă și, prin urmare, protagoniști și steaguri, înlăturând fiecare cult al *tranzitoriului* pentru a oferi tuturor cultul *eternului*. Al treilea mileniu care face să trăiască procesele creative într-un climat de distrugere a realității, pentru că viitorul este acum, între reprezentări și interpretări, ne conduce să captăm noul destin al frumuseții. Cu arta dorim să deschidem ferestre asupra lumii, cu arta vrem să deschidem anotimpuri eroice, cu arta vrem să inaugurăm o nouă civilizație. "Străzi din Europa" este un punct de plecare. Cu **"Străzi din Europa"** vor fi implicați, de fiecare dată, șase artiști. Cei șase ai acestui capitol sunt Nino Attinà, Fosco Bertani, Giuliano Grittini, Andrea Settembrini, Eugenia Serafini și Andreas Miggiano, căruia îi este dedicat și **omagiul în sala Hoffmann**.

Artă contemporană • Artă contemporană • Artă contemporană

Carlo Franza: «Eugenia Serafini citește și trăiește Comedia timpului nostru, și dă viață, prin acest grup de opere, unui "OMAGIU LUI DANTE ALIGHIERI 1315-2015 COMMEDIA", cu ocazia împlinirii celor 700 de ani de la durerosul refuz al amnistiei care i-ar fi putut permite poetului să se întoarcă la Florența din exil; motiv viu și astăzi, semnificativ în epoca contemporană lui și a noastră, care ne readuce în prezent atât elementele de portret al oamenilor de putere, cât și privarea de libertate (sârma ghimpată) și exilul. Migranții și exodații biblici au „trasat” calea pictoriței române pentru a argumenta imagini ca adevărate lecții de viață. Patruzeci de cărți care, pe de o parte – un capitol – povestesc și vorbesc despre teme politice foarte actuale, iar pe de altă parte reintroduc în joc, chiar și în afara Italiei, tema universului, a naturii și a lumii, tematică pe care artista a prezentat-o deja publicului cu ocazia expoziției sale de la Milano pentru Expo. Eugenia Serafini lasă spre citire și vedere semnalele unei lumi noi, cu opere pe hârtie și sculpturi care sunt pulbere de stele, și stele ale bolții cerești, dar și evantaie, arii, hărți stelare, forme în spațiu, constelații, segmente de diurn/nocturn, capcane vizuale, nori, și apoi roiuri de fluturi în zbor, care sunt de mătase, și semne de frumusețe, devenite forme explozive, corpuri care zboară ca ecouri de rugăciune. Picto-sculpturi, care sunt un mod de a fi și de a vesti inteligența cu existența sa de poetesă, și care, ca poveștile, tranzitează și povestesc în secret absolut. E. Serafini nu este numai o artistă celebră, dar mai ales o intelectuală care

dă viață gândului său creativ în vântul poeziei, redând stupoare și vitalitate nouă lucrurilor și obiectelor lumii și ale naturii, cu intenția de a ne lăsa să recepționăm mai mult frumusețea care le fixează în viață decât să captăm respirația existențială. Filosofia și natura, trup și spirit, limbaj și poezie, și mai ales secretul care ține și orchestrează creatul, totul recuperat cu o sensibilitate extremă, cu un colorit elegant, memorial, tranzitoriu, în care fermentează alchimie și artificiu, mituri care se balansează între analogie și geografie. Iată ceea ce este surprinzător în fiecare nou capitol al Eugeniei Serafini, pentru lecția sa inovatoare, simplă, dar cultă, reflexivă, spontană, înrădăcinată și internațională.»

*

Artista Eugenia Serafini dovedește în aria spirituală în care se implică valențe care atestă calități uneori de monumentalist, alteori de artist multimedial. Ea poate crea un fior în orice domeniu vizual pe care și-l propune ca partener. Eugenia Serafini se mișcă de asemenea cu o ușurință nemaipomenită ca autor de poezie structurată și gândită modern, accentuând mișcarea cuvintelor într-un crescendo de mare expresivitate. Eugenia se află de fiecare dată într-un tangaj fericit, în jocul complex, amplu și puternic cu subiectul pe care uneori încearcă să-l rezolve în cheie figurativ-simbolică, alteori într-o variantă abstractă cu tonalități expresive de mare simțire. Eugenia Serafini, docent universitar, scriitoare, jurnalistă și artistă cu o amplă abordare tematică, a dovedit de fiecare dată strălucire în complexa și bogata ei activitate pe care o desfășoară în diversele proiecte: expoziții personale și de grup, în simpozioanele interne și internaționale.

Cenaclu • Cenaclu • Cenaclu • Cenaclu • Cenaclu • Cenaclu

Al XXIII-lea Simpozion anual „Mihai Eminescu” – New York
(166 de ani de la nașterea poetului)

Academia Oamenilor de Știință din România, Filiala USA
Institutul Român de Teologie și Spiritualitate Ortodoxă,
New York

Societatea română creștină *Dorul*, New York
organizează:

Al XXIII-lea Simpozion anual „Mihai Eminescu”
(166 de ani de la nașterea poetului)

PRIMA PARTE

„Iară noi, noi epigonii?”

Epigonatul între înregimentare valorică și non-valoare

Sâmbătă, 16 ianuarie 2016, orele 11:00 AM la restaurantul
„Bucharest” (Queens Blvd. cu 40 street, Sunnyside, New York)

Protocolul deschiderii:

Pr. Prof. Dr. Theodor Damian, Președintele Institutului
Român de Teologie și Spiritualitate Ortodoxă

Ing. Cristian F. Pascu, Președintele Societății Române
Creștine „Dorul” (înființată 1903), New York

Excelența Sa Ioana-Gabriela Costache, Consul general al
României la New York

Prof. Dr. Doina Uricariu, scriitoare, editor, oaspete de onoare

Rugăciune de M. Eminescu

Comunicări:

Moderatori: Elena Solomon și Marius Stoica

Ștefan Stoenescu, Profesor, scriitor, traducător, Ithaca,
New York

Epigonismul ca metodă de creație

Theodor Damian, Scriitor, profesor, Președinte al Filialei
americane a Academiei Oamenilor de Știință din România
și al Institutului Român de Teologie și Spiritualitate Orto-
doxă, New York

Sentimentul religios la Eminescu: Persoana și ziaristica

Alina Feld, Profesor de teologie la General Theological
Seminary, New York

Epigonism sau ontologie reactivă: Eminescu și Nietzsche

Doru Tsaganea, Profesor de Matematică la Metropolitan
College of New York

Fascinația infinitului în „Luceafărul” și „La steaua”

Valentina Ciaprazi, Profesor de limba și literatura franceză,
La Guardia Community College, New York

*Femeia, muză a primului și ultimului romantic: Victor
Hugo și Mihai Eminescu*

Mircea Săndulescu, Scriitor

*Moștenirea lui Eminescu și formula secretă a lui 20/80:
vitalele și trivialele*

Napoleon Săvescu, Medic, Președintele Asociației „Dacia
Revival International”, New York, directorul revistei
„Dacia Magazin”

Dacologia la Eminescu

Galeria Spiritus (Director Viorica Colpacci):

Au expus următorii artiști din New York: Viorica Colpacci,
Ruxandra Dumitrescu, Maria Tăzlăuanu, Alexandra Stoenescu,
Alex Marmara, Doru Tsaganea, Andrei Damian.
și din România: Cristian Olteanu, Ionel Cristescu, Nicolae
Sava, Irina Sava, Romeo Andronic, Viorel Grimalschi,
Ștefania Grimalschi. Costachi Dumitru, Victorița Duțu.
Sunt expuse și icoane ale copiilor Școlii de Duminică a
Bisericii „Sf. Ap. Petru și Pavel” din New York.

Al XXIII-lea Simpozion anual „Mihai Eminescu”
(166 de ani de la nașterea poetului)

PARTEA A DOUA

Omagiu eminescian: Cultură și creație

Duminică, 17 ianuarie 2016, orele 3:30 PM la Biserica „Sf.
Ap. Petru și Pavel”, Astoria, New York; la 14-22, 27th Ave.,
colț cu 14th Street (Bus Q 18, Subway N, Q la Astoria Blvd.)

Cuvânt de deschidere:

Pr. Prof. Dr. Theodor Damian, Președintele Institutului
Român de Teologie și Spiritualitate Ortodoxă

Ing. Cristian F. Pascu, Președintele Societății Române
Creștine „Dorul” (înființată 1903), New York

Pr. Th. Damian – *Rugăciune* de M. Eminescu

Recitări din creația eminesciană (I):

Nicole Smith, Mariana Terra, Valentin Ciaprazi, Mihaela
Stan, Angela Cawog, Anișoara Constantinescu, Felicia
Georgescu, Cristian Pascu

Pe lângă plopii fără soț, Mai am un singur dor – Alexan-
dra Pevida

Recitări din creația eminesciană (II):

Prof. Irina Anițului și copiii și tinerii Școlii de Duminică

Cântece din repertoriul interpreților Doina și Aldea
Teodorovici

Grigore Vieru despre Eminescu: *dialog sentimental* – Th.
Damian și Cristian Pascu

Proiecție de film dedicată Luceafărului poeziei românești

Audiție din poezia eminesciană în interpretarea unor ac-
tori celebri

Cenaclul literar „M. Eminescu” din New York, de-
dicății lirice: Valentina Ciaprazi, Ion Burcin, Elena Mitru,
Theodor Damian

Concurs: „Recunoașteți versurile?”

(Premii oferite de Societatea „Dorul”; Premiul I – gift card
\$75; Premiul II – gift card \$50; Premiul III – gift card \$25)

Cristian Pascu: *Cuvânt de închidere a sesiunii culturale a
Simpozionului „M. Eminescu” 2016*

CUPRINS

ESEU	
Dumitru Radu Popescu , Urmuz, parlamentul și baba.....	3
Dumitru Radu Popescu , Libertatea de a trage mâta de coadă.....	5
POEZIE	
Gabriel Chifu	7
Nicolae Petre Vrânceanu	8
PROZĂ	
Mircea Pospai , Perestroika și glasnosti.....	9
EVOCĂRI	
Tudor Nedelcea , Jubileul celebrei statui Eminescu de Gheorghe D. Anghel.....	10
ESEU	
Ovidiu Ghidirmic , Armonia eminesciană.....	12
PROZĂ	
Jean Băileșteanu , Moartea lui Dracula (fragment din romanul cu același titlu, în pregătire).....	14
POEZIE	
Cornel Ducan	16
Petruș Andrei	16
Mircea Tutunaru	16
INEDITE	
C. D. Fortunescu , Poezii inedite și Arhiva foto.....	17
Premiile Filialei Craiova a Uniunii Scriitorilor din România, pe 2014.....	17
Ioan Anastasia , Alexandru Macedonski, o scrisoare inedită.....	18
Concurs de debut.....	19
Constantin Brâncuși (1876-1957).....	20
Actul de naștere al lui Brâncuși.....	21
Nicolae Iorga	22
C.S. Nicolăescu-Plopșor	23
Marin Sorescu	23
BIBLIOTECA DE POEZIE	
Mihai Duțescu , Ion Sabin Cerna: <i>Singurătățile</i>	24
Mihai Duțescu , Virgil Dumitrescu: <i>Paznic de stele și de pisici negre</i>	25
CRONICĂ	
Gabriela Rusu-Păsărin , Voluptatea anticipativă – un modus vivendi prolific.....	26
ARHEOLOGIE	
Maria-Magdalena Ștefan , Studii de arheologie funerară. Despre acțiunea simbolică, ritual și identitate.....	28
PROZĂ	
Teodor Oancă , Alba-neagra.....	30
TRADUCERI	
Dumitru Duță , Iadul pușcăriilor.....	32
Dumitru Duță , Un rendez-vous literar.....	32
POEZIE	
Constantin Pădureanu	33
EVOCĂRI	
Dan Ștefan , Eteria.....	34
SCRIITORI ROMÂNI DIN DIASPORA	
Ioana Heidel , Noaptea plecării în Germania.....	35

ÎNSEMĂNĂRI DE SCRITOR

Marian Barbu, Boca Raton - *însemnări de scriitor cu vizeta trasă*..... 36

MUZICĂ

Alexandru Racu, Muzica vocală 38

EXPOZIȚII

Radu Dumitrescu, Expoziția „Aurul și argintul antic al României”, la Muzeul Olteniei..... 39

POEZIE

Virgil Dumitrescu..... 40

ISTORIE CULTURALĂ

Rodica Florescu, Nuvelistica lui Gib Mihăescu - între realitate și obsesia halucinatorie 41

ACADEMICA

Mircea Pospai, 50 de ani de cercetare academică la Craiova..... 42

REPORTAJ

Gelu Negrea, Reportaj cu literatura de gât..... 43

PROZĂ

Ana Vida, Gustul eșecului (fragment de roman aflat în pregătire) 44

ESEU

Loredana-Emilia Neagoe, Mihai Eminescu - Cel mai mare poet pe care l-a ivit
pământul românesc 46

Constantin Pădureanu, Festivalul Internațional de literatură „Mihai Eminescu”..... 46

CRITICĂ LITERARĂ

Ovidiu Ghidirmic, Poezia ca joc cu măști..... 47

TRADUCERI

Ștefan Cucu, Publius Ovidius Naso - Arta de a iubi (Ars amandi sau Ars amatoria) 48

POEZIE

Oana Manolescu..... 49

PRO MUZICA

Despina Petecel, Dimifrie Cuclin – *Mes Symphonies (Manuscris inedit). Roman muzical.* 50

PROZĂ

Ion R. Popa, Gunoiul din casă 52

TEATRU

Radu Beligan despre Amza Pellea 54

CENACLU

Dumitru Duță, Cenuclu 55

EVOCĂRI

Ion Sabin Cerna, Un poet uitat: N. Burlănescu - Alin 56

ARTĂ CONTEMPORANĂ

Eugenia Serafini..... 57

CENACLU

Al XXIII-lea Simpozion anual „Mihai Eminescu” – New York
(166 de ani de la nașterea poetului) 59

NOTA BENE

Revista *Noul Literator* apare sub egida U.S.R. și publică articole de specialitate ale autorilor și cadrelor didactice interesate.

Revista apare trimestrial.
Contactați-ne pe adresele specificate.

În atenția colaboratorilor

Textele vor fi scrise cu Times New Roman, corp 12, după modelul celor din revistă (inclusiv cu scrierea semnelor diacritice specifice scrierii limbii române). Notele bibliografice se numerează în continuare și se trec la sfârșitul textului. Este obligatorie utilizarea semnelor de punctuație, exceptând poezia în care se respectă grafia autorilor.

Pentru numărul următor, vă așteptăm materialele până la 30 aprilie 2016

Tipărit la

i-Print.ro
Bld. Tineretului, Nr. 18D, Craiova
Tel. 0720 57 58 17